

Si ens fixem d'una manera particular en una categoria d'immigrats, els andalusos, que és, a més a més, la més nombrosa, podem establir el següent paral·lelisme entre nombre i coneixement lingüístic:

Taula núm. 3.24 RELACIÓ ENTRE NOMBRE I CONEIXEMENT DEL CATALÀ PER PART DELS ANDALUSOS, PER COMARQUES. 1975.

% d'andalusos s/ pobl. total (de + a -)	%	% d'andalusos que entenen el català (de - a +)	%	% d'andalusos que el saben parlar (de - a +)	%
1. Baix Llob.	29	1. Barcelonès	41	1. Barcelonès	9
2. Barcelonès	28	2. Baix Llob.	42	2. Baix Llob.	11
3. Vallès Oc.	26	3. Vallès Oc.	51	3. Vallès Oc.	15
4. Vallès Or.	23	4. Garraf	54	4. Garraf	18
5. Maresme	17	5. Alt Pened.	57	5. Anoia	20
6. Bages	17	6. Vallès Or.	59	6. Vallès Or.	21
7. Garraf	16	7. Maresme	61	7. Alt Pened.	21
8. Anoia	15	8. Anoia	62	8. Maresme	26
9. Osona	12	9. Bages	75	9. Bages	29
10. Alt Pened.	11	10. Berguedà	78	10. Berguedà	29
11. Berguedà	10	11. Osona	80	11. Osona	32

Encara que la relació explicitada a la taula resulta positiva, és evident que compten també altres factors en la integració lingüística, a més del nombre: concentració, dimensions dels municipis, anys de permanència, edat, professió i classe social, etc.

2.6. Conclusions

El repàs que hem fet fins ara de la situació lingüística d'autòctons i immigrants, residents a la província de Barcelona el 1975, en funció d'un seguit de característiques i variables relativament nombroses, demana, d'una part, un esforç de síntesi del significat global de les dades aportades i estudiades. D'altra banda, serà bo que intentem de trobar una metodologia, mal que sigui elemental, d'elaborar criteris matemàtics que, tenint en compte el factor origen, permetin visions de conjunt i comparacions de situacions lingüístiques diferencials entre comarques per a les quals coses la que fins ara hem utilitzat no sempre es demostra suficientment adequada.

2.6.1. El pes decisiu de la immigració en la situació sociolingüística catalana.

Aquest és un fet sobre el qual no cal estendre's gaire, donada la seva evidència després de l'anàlisi realitzada. Es concreta en dues afirmacions o constatacions absolutament provades. La primera fa referència al gran nombre absolut i relatiu d'immigrants residents a Catalunya, amb caràcter de permanència en la immensa majoria dels casos. Hem vist que n'hi ha a tot Catalunya més de dos milions, en una proporció del 38.4% del total de la població; a la província de Barcelona, sense la capital, n'hem trobat més d'un milió, nombre equivalent al 44.1% de tots els habitants. Si hi comptàvem també la ciutat de Barcelona, la xifra resultant superaria sens dubte el milió i mig d'immigrants. Totes aquestes xifres haurien de ser augmentades en funció del nombre de fills, nascuts aquí, dels immigrants esmentats. Tots junts ja hem dit en un altre lloc que ronden el 42% de tota la població catalana.

La segona constatació fa referència a la deficient integració lingüística catalana de bona part dels immigrants, fet que també ha estat suficientment demostrat al llarg d'aquest capítol. La seva comprensió del català no supera de gaire el 50%, la seva capacitat de parlar-lo no arriba al 20% i només un 7% l'han adoptat com a llengua familiar. Sabent que a Catalunya hi

ha uns 2.200.000 immigrants, és fàcil avaluar en xifres rodones la situació lingüística d'aquesta gent el 1975 per a tot Catalunya de forma aproximativa:

entenen el català	1.200.000
no l'entenen	1.000.000
el saben parlar	550.000
no el saben parlar	1.650.000
l'usen en família	220.000
no l'usen en família	1.980.000

Aquestes xifres, referents a l'any 1975, recordem-ho, donen una idea força aproximada dels dèficits lingüístics de la immigració i del seu pes decisiu en la situació lingüística global catalana.

PROVÍNCIA DE BARCELONA. ÍNDEX D'IMMIGRACIÓ I CONEIXEMENT I ÚS DEL CATALÀ PER COMARQUES. 1975.

	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
	% d'immigrats no catalans sobre la població gral.	% autòctons PP. CC.	% de comprensió del català	% que saben parlar català	% que tenen el català com a llengua famil.
Baix Llobregat	47.5	52.5	58.0	36.9	27.7
Barcelonès (s. B)	48.4	51.6	55.2	32.3	22.3
Maresme	33.4	66.6	81.1	64.5	55.0
Vallès Oc.	40.1	59.9	68.9	48.0	37.3
Vallès Or.	38.0	62.0	76.2	56.8	46.7
Alt Penedès	21.9	78.1	87.9	76.9	71.6
Garraf	36.2	63.8	77.1	57.6	46.1
Osona	16.1	83.9	94.2	83.6	78.9
Anoia	29.1	70.9	83.7	67.8	61.2
Bages	25.8	74.2	89.7	73.1	61.9
Berguedà	18.6	81.4	93.8	82.1	75.4
Total	39.9	60.1	68.7	48.9	39.3

2.7 Suggestiments

1. Seleccionar un indret (poble, barri, lloc de treball, secció censal...) amb alt percentatge d'immigrats, assentats de forma estable, i fer-hi cales periòdiques freqüents (cada any o dos) per tal de seguir d'aprop l'evolució lingüística que s'hi produeix.

2. Seleccionar un nombre reduït de famílies immigrades o autòctones o d'ambdues menes a l'hora i les seves respectives variants (matrimonis mixtos, per exemple) i fer-ne un estudi sincrònic i, sobretot, diacrònic al màxim exhaustiu possible. La recerca sincrònica hauria de comprendre, com a mínim, tres generacions. Caldria atorgar un gran interès a les circumstàncies econòmiques, socials, cíviques, familiars, pedagògiques, professionals... de cada membre i llur relació amb l'evolució en qüestions lingüístiques.

3. Estudiar amb detenció i profunditat, ja sigui seleccionant uns casos concrets ben triats tècnicament, sigui amb mètodes més extensius, quines circumstàncies afavoreixen o dificulten que els catalanoentenedors es decideixin a fer el pas següent en la integració, que consisteix a parlar el català.

4. Quins factors contribueixen, i en quina mesura i ritme, al fet que un immigrant entengui el català?

5. Si es veritat encara que els nascuts a l'estranger residents al Berguedà i a algunes altres comarques entenen i parlen menys el català que la mitjana observada en altres comarques, a què pot ser degut?

6. Els matrimonis mixtos i la seva situació i evolució lingüística mereixen una atenció molt particular que hauria de donar origen a estudis nombrosos i diversos, amb metodologies qualitatives i quantitatives, segons els casos.

7. Estudiar quina incidència tenen els fills (i néts) d'immigrats en el 20% de nascuts a Catalunya que no entenen el català, el 30% que no el saben parlar i el 38% que tenen el cas tellà com a llengua familiar habitual.

8. Evolució del procés progressiu o regressiu de castella nització lingüística dels autòctons, per classes socials, llocs de residència, activitats, etc... Relació del fenomen de castella nització lingüística amb altres no lingüístics.

9. Analitzar en profunditat la situació interna i externa de l'andalús (i l'immigrat en general) que el porta a integrar-se més ràpidament, fàcil i profunda si resideix a Osona que al Bar- celonès, per exemple.

10. Com s'explica i demostra la forta integració lingüísti- ca de certes categories d'immigrats segons el seu origen? És l'o- rigen una condició rellevant d'integració o són més aviat altres circumstàncies socials, econòmiques, laborals...?

11. Perquè els valencians i illencs, que tenen alts graus de comprensió del català i fins de saber-lo parlar -més elevats fins i tot que els nascuts a Catalunya mateix-, baixen tant quan es tracta de servir-se'n com a llengua familiar habitual?

CAPÍTOL IV LLENGUA I EDAT

Iniciem aquest capítol, dedicat a analitzar la relació entre coneixement i ús de la llengua catalana i edat de la població, amb l'exposició i comentari de les dades generals sobre el conjunt de la població de la província de Barcelona, exclosa la capital. Aquesta exclusió és deguda a les raons exposades en la introducció

1. ESTRUCTURA DE LA POBLACIÓ PER EDATS.

Abans d'entrar de ple en el nostre tema, donarem un cop d'ull a la distribució per edats de la població. Ho farem, primer, partint de dues fonts diferents però comparables, referides també a dos àmbits diferents i comparables. El resultat de la comparació ens permetrà de fer-nos un criteri sobre la validesa i fiabilitat de la font de què ens servim en el curs de tot aquest estudi i de la qual extraïem, si no se'n cita explícitament d'altra, totes les dades lingüístiques que presentem i comentem.

La primera font és el Padró Municipal d'Habitants de 1975 i es refereix a tot Catalunya. La segona és el Full Complementari d'aquest Padró que recull de forma independent, entre d'altra, les dades lingüístiques sobre cadascun dels municipis de la província de Barcelona. La metodologia seguida en la confecció d'una i altra font no fou la mateixa. Per a més informació sobre aquest darrer punt, ens remetem a les notes metodològiques introductòries d'aquest treball i a les publicacions del Consorci d'Informació i Documentació de Catalunya referents a la constitució i explotació d'aquests dos arxius. En algunes d'aquestes publicacions el lector hi podrà trobar també observacions metodològiques i tècniques.

La taula n.ºm. 4.1 ens dóna les dues informacions de què parlem i que comentem i completem breument després.

Taula n.ºm. 4.1 POBLACIÓ DE CATALUNYA I DE LA PROVÍNCIA DE BARCELONA, SENSE LA CAPITAL, CLASSIFICADA PER GRUPS QUINQUENNALS D'EDAT. 1975.

	província (s.B)	Catalunya
	%	%
0-4 anys	10.6	8.7
5-9 "	9.4	8.6
10-14 "	8.5	8.2
15-19 "	7.9	7.7
20-24 "	7.4	7.3
25-29 "	8.2	7.6
30-34 "	7.3	6.8
35-39 "	6.4	6.0
40-44 "	6.7	6.8
45-49 "	6.1	6.6
50-54 "	5.4	6.1
55-59 "	4.0	4.7
60-64 "	3.5	4.2
65-69 "	3.1	3.7
70-74 "	2.4	2.9
75 i més	3.2	3.5
Total	100	100
	N= 2.629.736	N= 5.658.572

Taula núm. 4.2 ESTRUCTURA D'EDATS DE LA POBLACIÓ D'OSONA I DEL
BAIX LLOBREGAT A PARTIR DE DUES FONTS DIFERENTS. 1975.

	OSONA		BAIX LLOBREGAT	
	Padró	Full compl.	Padró	Full compl.
	%	%	%	%
0-4 anys	8.2	8.5	12.1	11.9
5-9 "	7.7	8.2	10.5	10.4
10-14 "	9.0	9.1	8.7	8.8
15-19 "	8.5	8.8	7.7	7.7
20-24 "	7.7	7.6	7.6	7.4
25-29 "	6.9	6.7	8.7	8.7
30-34 "	5.7	5.6	7.9	8.0
35-39 "	5.3	5.4	6.9	7.0
40-44 "	6.9	7.1	6.6	6.6
45-49 "	7.2	6.9	5.6	5.6
50-54 "	6.9	6.4	4.5	4.6
55-59 "	4.8	4.8	3.4	3.4
60-64 "	4.2	4.2	2.9	3.0
65-69 "	3.8	4.0	2.5	2.5
70-74 "	3.1	2.9	1.7	1.8
75 i més	3.2	3.8	1.9	2.6
	N= 104.304	102.664	N= 463.917	N= 463.347

Hom pot veure que els percentatges de cada una de les columnes de la taula 4.1, malgrat algunes diferències, són molt semblants. Aquesta homogeneïtat ens estalvia d'estendren'ns en el comentari. Només direm que les petites divergències que hi apareixen, més que a una desigual rigor i exactitud d'una o altra font, semblen degudes a situacions reals diferents en l'estructura demogràfica del primer i segon àmbits geogràfics; és una afirmació que podríem justificar, però que el lector ens dispensarà, puix ni aquest és el lloc adequat per a gaires digressions purament demogràfiques, ni ell no deu ser tan profà com per no adonar-se de les raons de les lleugeres diferències.

La prova més evident de la fiabilitat de les dades ens la dona la taula núm. 4.2 que presenta l'estructura d'edats de dos àmbits geogràfics (Osona i Baix Llobregat), triats simplement a l'atzar d'obrir una pàgina qualsevulla, a partir de les dues fonts diferents de què hem parlat. La similitud de les dades és gairebé sorprenent, malgrat la lleugera diferència dels N, sobretot en el cas d'Osona, qüestió que també podríem explicar al lector però que passem per alt, donada la seva irrellevància.

2. DADES GENERALS SOBRE EDAT I LLENGUA CATALANA.

Vegem què es desprèn de les dades presentades en la taula núm. 4.3. Tant el coneixement com l'ús de la llengua catalana guarden una clara relació amb l'edat. D'una manera general i simplificant molt, podem dir que a més edat correspon més coneixement i ús del català. Però aquesta afirmació i constatació global ha de ser matisada convenientment. Vegem-ho tot seguit per a cada una de les variables lingüístiques estudiades.

2.1. Comprensió del català.

Com sol passar sovint, les mitjanes generals amaguen o compensen diferències notables. En el nostre cas la mitjana general de comprensió del català del conjunt de la població analitzada (68.5%) encobreix unes desviacions generacionals que revegeixen en alguns casos una importància gens menyspreable. Deixarem per a més tard el comentari específic de les dades referents als infants i adolescents i ens fixarem ara només en els qui tenen de 15 anys en amunt.

Taula núm. 4.3 PROVÍNCIA DE BARCELONA, SENSE LA CAPITAL: CONEIXEMENT I ÚS DE LA LLENGUA CATALANA DE LA POBLACIÓ, CLASSIFICADA PER GRUPS QUINQUENNALS D'EDAT. 1975.

Edats	entenen el català	el saben parlar	l'escriuen	el tene com a llengua fam. habitual
	%	%	%	%
0-4 anys	37.0	26.0	0.0	28.1
5-9 "	55.3	38.5	3.9	30.7
10-14 "	68.9	48.0	12.2	35.1
15-19 "	75.9	53.4	16.2	36.2
20-24 "	74.9	51.5	15.2	34.2
25-29 "	73.6	47.8	13.2	32.7
30-34 "	72.9	45.2	11.3	32.0
35-39 "	76.6	45.1	10.6	33.5
40-44 "	76.7	51.9	12.6	41.2
45-49 "	76.2	54.5	14.4	44.9
50-54 "	77.1	56.5	18.6	48.3
55-59 "	74.7	56.1	16.8	49.3
60-64 "	74.1	57.9	15.0	52.0
65-69 "	74.4	61.0	14.0	56.1
70-74 "	74.5	61.7	13.4	57.7
+ 74	76.4	64.9	13.1	60.3
Total	68.5	48.1	11.5	38.3

N= 2.629.750

El primer tret a remarcar és l'alt percentatge de comprensió del grup 15-19 anys que, d'una banda, contrasta amb les baixes proporcions dels grups més joves anteriors i, per altre cantó, és un punt àlgid, a partir del qual s'inicia una inflexió, que va dels 20 als 34 anys; després, les proporcions de comprensió tornen a ser altes, més i tot que als 15-19 anys. De 55 a 75 anys hi ha una nova baixa, menys acusada que l'anterior, minva que desapareix a partir dels 75 anys.

2.2 Saber parlar el català.

L'estructura generacional de la capacitat d'expressar-se en català segueix d'aprop la descrita per a la comprensió, però amb algunes diferències a tenir en compte. Una característica general en aquesta variable és que es situa sempre a nivells força més baixos que la comprensió.

Si partim de la convenció que cada 20 anys equival a una generació, trobem que el punt més alt de les dues primeres generacions (de 0 a 39 anys) es troba novament entre els 15 i 19; a partir d'aquest grup quinquennal, i deixant per a després el comentari dels anteriors grups, s'inicia una inflexió que va baixant progressivament fins que assoleix el punt més baix als 35-39 anys, a partir dels quals comença una recuperació robusta, que no supera la cota dels 15-19 fins als 45-49. La inflexió, doncs, de les edats intermèdies, és més profunda i més llarga que en la comprensió. En canvi, no apareix en aquesta variable, la segona crisi de què parlàvem en referir-nos a la comprensió, sinó que les proporcions van pujant de forma gairebé perfectament regular fins a atènyer els graus més alts entre els de més de 74 anys.

2.3. El català, llengua familiar habitual.

Partint de cotes molt més baixes encara que les anteriors, el procés generacional és pràcticament el mateix. Molt baixos nivells a la infància i l'adolescència, percentatge destacat als 15-19 anys, inflexió ulterior que dura fins a 39 anys, puja regular i progressivament ascendent fins a les edats més avançades.

2.4. Escriure el català.

En aquest punt sí que podem dir que els nivells generals són ínfims. Tot i així, l'anàlisi per grups d'edats presenta una semblança molt remarcable amb les anteriors, que no exclou, però, algunes particularitats. El percentatge més alt^{ent} i 49 anys es troba, com sempre, als 15-19 anys. Als 50-54 apareix la cota més alta de tota l'escala, a partir de la qual es produeix un descens progressiu, tot i que poc profund, que ja no s'inverteix.

Vist, doncs, de conjunt, hi ha tres cavitats en la línia ascendent del coneixement i ús del català. Una primera, fonda, entre 0 i 9 anys. N'apareix una altra, menys profunda però perfectament perceptible, entre 20 i 39 anys. La tercera, força menys acusada que les dues anteriors, se sol donar entre 55 i 75 anys segons indrets.

Si descomptem els infants de menys de 4 anys, a totes les edats es constata com una majoria, que sovint arriba i fins sobrepassa les tres quartes parts, comprèn el català. Pel que fa a saber-lo parlar i deixant també a part els més petits, observem com fins a 40 anys són gairebé la meitat de la població i, després dels 40, arriben progressivament fins a dos terços.

2.5. Una llacuna inquietant: els infants.

Les proporcions més alarmantment baixes de totes les edats en el coneixement i ús del català les trobem en els grups de 0-4 i 5-9 anys. Si bé es produeix una progressiva i ràpida ascensió en passar del primer grup al segon i d'aquest al tercer, augment que continua encara més vigorós en el quart grup (15-19 anys), en el qual s'assoleixen les cotes més altes de tots els qui tenen menys de 40 anys, la qüestió no deixa d'inquietar. Si els baixos nivells només es constataessin entre 0 i 4 anys, el problema podria tenir una explicació fàcil: els nadons que encara no parlen, poden fer baixar considerablement les xifres mitjanes d'aquest grup. Però és el cas que la segona llesca d'edats (5-9 anys), malgrat l'augment produït, també presenta índexs excepcionalment baixos, cosa que ja no passa d'una forma tan clara i general en els 10-14 anys, tot i que encara se n'hi veuen indicis. Les xifres de la taula 4.4 palesen la situació inquietant que comentem: tant en la comprensió del català com en la capacitat de parlar-lo, així com en el seu ús familiar habitual, bé que en aquest darrer les diferències són força menys notòries, existeix una caiguda molt notable en el grup d'edats corresponent als infants (de 0 a 9 anys). Malgrat la tendència a la recuperació, aquesta baixa encara és perceptible entre els de 10-14 anys. Aquests baixos graus de coneixement i ús contrasten obertament amb els que trobem entre els joves i els adults tant en les dades generals com en les específiques d'hàbitats i comarques.

Hom pot aduir que, per greu que sembli aquest fenomen, les xifres demostren que, amb el creixement, es produeix una clara catalanització d'una infància sorprenentment allunyada de forma massiva de la llengua del país. És una observació enraonada. Però també cal recordar que les xifres de què disposem i que presentem només són sincròniques, no diacròniques; és una circumstància que no cal perdre de vista puix pot restar evidència a l'aparent continuïtat de la recuperació, tal com veurem a l'apartat següent i en d'altres d'aquest capítol.

Taula núm. 4.4. ALGUNES XIFRES SOBRE LES GENERACIONS MÉS JOVES.

Coneixement i ús del català d'infants, adolescents i joves al conjunt de la província de Barcelona (sense la capital):

	<u>0-4 anys</u>	<u>5-9</u>	<u>10-14</u>	<u>15-19</u>	<u>20-24</u>
	%	%	%	%	%
1. Entenen el català	37.0	55.3	68.9	75.9	74.9
2. Saben parlar-lo	26.0	38.5	48.0	53.4	51.5
3. El tenen com a llengua fam. més hab.	28.0	30.7	35.1	36.2	34.2

Aquesta situació és molt més greu a les ciutats de més de 50 mil h. on trobem les següents xifres:

1.	27.6	45.8	61.5	70.6	69.8
2.	18.8	29.2	38.0	45.0	43.4
3.	19.9	22.8	26.3	27.7	24.8

Fins i tot als municipis petits es dona força aquest desnivell: conjunt de municipis de menys de 5.000 h. de la província de Barcelona:

1.	71.7	87.5	92.9	94.1	92.1
2.	55.4	73.8	80.7	82.4	79.9
3.	61.8	62.6	68.0	69.4	68.6

Als municipis mitjans de 10 a 25.000 h. de la província de Barna., la situació confirma que les majors desproporcions entre infants, adolescents i joves rau en la comprensió i la capacitat de parlar-lo:

1.	38.7	58.4	69.4	76.2	74.3
2.	26.2	40.3	50.4	56.4	52.7
3.	27.5	30.8	35.2	36.7	35.1

2.6. Una situació nova que podria ser greu?

La qüestió que es planteja a rel de l'anterior és la següent: el progressiu coneixement i ús del català a mida que augmenta l'edat continuarà produint-se de 1975 en endavant? a ritme d'acceleració o d'alentiment? Si ara la llengua catalana és més estesa entre les persones madures i velles que entre els infants, els adolescents i els de 20 a 40 anys, què passarà en un futur pròxim o mitjà? Acabem de veure que el 1975 hi ha uns altíssims percentatges d'infants totalment o considerablement desconeguts del català, cosa que deu ser deguda tant a les circumstàncies ambientals culturals, polítiques, socials... com sobretot al nombre, edat i empena biològica dels immigrants. El fet és que es constata una castellanització o, almenys, una no-catalanització per baix que el creixement pot corregir o atenuar. El problema rau a saber quina serà la força d'aquestes dues tendències oposades o, en tot cas, quin llur ritme d'incidència.

Si hi ha alguns indicis que més aviat semblen abonar la hipòtesi o sospita alarmista de la castellanització progressiva per baix, també n'hi ha que la contradiuen o, almenys, l'esmoreeixen. Entre els primers, no podem deixar d'esmentar el fet que el 1975 no s'ha produït encara l'eclosió màxima de la segona generació d'immigrants. Ens referim òbviament als fills, ja nascuts ací, de matrimonis immigrants o mixtos, els quals, si és veritat que ja són molts, puix la immigració massiva comença a arribar a la segona part de la dècada dels 50, no assoliran els contingents màxims fins al decenni 1975-1985. L'any 1975 no es pot haver produït encara la màxima natalitat dels immigrants o, en tot cas, aquesta natalitat té més efectius entre els infants que entre els adolescents i, sobretot, els joves.

Esmentem aquest fenomen, entre d'altres a què ens podríem referir, perquè podria constituir un cert contrapès al fet de signe contrari, constatat fa un moment, dels alts índexs de catalanització que es donen entre el jovent de 15 a 19 anys.

D'altra banda, la no catalanització -i fins i tot la castellanització- per baix que indiquen clarament les xifres, si podria ser encara progressiva, no és pas imparable o irreversible. Ens referim a la mateixa dinàmica demogràfico-generacional, sense tenir en compte, no perquè no sigui important, que ho és i molt, sinó perquè no és aquest el moment ni el lloc adequats per a parlar-ne, el canvi polític, cultural i institucional, operat justament a partir de 1975. Reprenent, doncs, les consideracions exclusivament o predominantment demogràfiques, sabem que la immigració massiva i galopant experimenta una forta retracció abans d'acabar-se la dècada dels 70. Per tant, el flux d'immigrants de segona generació que el 1975 encara es preveu com a expansiu, esdevindrà reflux en una etapa ulterior no gaire llunyana.

Aquest no és pas l'únic factor d'esmoreïment de la perspectiva alarmant de què parlàvem. També cal comptar amb un altre procés que semblen indicar les xifres: la progressiva catalanització dels infants a mida que traspassen el llindar familiar i s'endinsen en el món exterior del barri o poble, en diferents graus escolars, en el treball i l'esbargiment. La intensitat i el ritme d'aquest procés tindran sens dubte moltíssima més incidència en la dècada dels 80 (pensem en l'escola, en els mitjans de comunicació i en tants altres aspectes de la normalització lingüística en marxa), de la que hi havia -perquè, malgrat tot, n'hi havia, les xifres i l'experiència ho demostren- en les dècades dels 60 i 70.

L'anàlisi per edats de les dades lingüístiques del cens de 1981 serà una magnífica ocasió per verificar no poques de les hipòtesis aparegudes al llarg d'aquesta exposició.

2.7. Dades lingüístiques sobre la població de més de 9 i més de 14 anys.

Mentre esperem els resultats per edats, malauradament limitats a la sola comprensió del català, del cens de 1981, i d'altres sondatges i estudis, serà bo analitzar el grau de coneixement i ús del català de la població, restant-ne els infants i adolescents, la catalanització dels quals, des d'un punt de vista estrictament demogràfic, no és tan segura com podrien fer suposar les dades sincròniques de què disposem actualment.

La població jove i adulta presenta uns índexs de coneixement i ús de la llengua catalana molt més elevats que la infantil i adolescent, tal com demostra la taula núm. 4.5. Hom veurà que es produeix un desplaçament progressiu cap a la població més vella, si de les xifres més altes de comprensió (40-59 i 15-19 anys) passem a les de saber-lo parlar (+ 60 i 40-59 anys) i a les d'utilitzar-lo com a llengua familiar habitual (+ 60 i 40-59 anys). L'excepció la constitueix l'escriure'l, que ateny les xifres més altes als 15-19 i 40-59 anys.

Un altre tret que sobresurt en aquesta taula és la superioritat del grup 15-19 anys sobre el de 20-39 en tots els aspectes del coneixement i ús del català. Davant aquest fet sorgeix de seguida la pregunta: en quin d'aquests grups té més incidència la immigració? La resposta no sembla difícil i aquestes xifres la corroboren: mentre la massa més gran d'immigrats arribats a Catalunya abans de 1975 es troba sens dubte inclosa en el grup de 20 a 39 anys, el de 15 a 19 es compon, en primer lloc, de fills dels qui tenen més de 40 anys, entre els quals predominen de molt els catalans; en segon lloc, d'immigrats mateixos i, en tercer, de fills dels immigrants arribats a Catalunya abans de 1960. El grup que deu contenir les proporcions més altes de fills d'immigrats és el de 0-9 anys els pares dels quals tenen entre 25 i 35 anys.

Taula núm. 4.5. CONEIXEMENT I ÚS DEL CATALÀ PER PART DE LA POBLACIÓ DE LA PROVÍNCIA DE BARCELONA, SENSE LA CAPITAL, DIVIDIDA EN SEGMENTS. 1975.

	població de :						Total
	0-9	10-14	15-19	20-39	40-59	+ 60	
	anys	anys	anys	anys	anys	anys	
	%	%	%	%	%	%	%
entén el català	45.6	68.9	75.9	73.5	76.3	74.9	68.5
el sap parlar	31.9	48.0	53.4	47.5	54.5	61.3	48.1
el té com a llengua familiar habitual	29.3	35.1	36.2	33.1	45.4	56.3	38.3
l'escriu	1.8	12.2	16.2	12.7	15.3	13.9	11.5

Si només tenim en compte la població de més de 14 anys, les xifres són aquestes:

	%
entén el català	74.8
el sap parlar	52.6
el té com a llengua familiar habitual	41.2
l'escriu	14.1

3. PANORAMA COMARCAL PER EDATS

Al capítol II d'aquest estudi ja hem presentat i comentat la situació de la llengua catalana per comarques. Ara reprendrem el tema comarcal des de l'angle més concret del coneixement i situació de la llengua catalana per edats. Les diferències i característiques de cada comarca, que existeixen, i de forma notòria a vegades, ho aconsellen. A partir d'aquesta anàlisi concreta, comarca per comarca, serà més fàcil comprendre i interpretar les visions de conjunt que apareixen en altres apartats d'aquest estudi.

3.1. Comprensió del català per comarques i edats.

La taula núm. 4.6 posa en evidència la gran varietat de situacions segons les comarques. El tret general més destacable en el conjunt és que a tot arreu la proporció més baixa de comprensió es troba entre els infants de 0 a 4 anys i de 5 a 9. La mitjana provincial de comprensió d'aquests dos grups junts és de 45.6%.

A tot arreu la comprensió puja amb l'edat, però no pas de forma regular sinó amb alguns alts i baixos. De 0 a 40-44 anys, les xifres més altes de comprensió se situen als 15-19 anys. Aquesta edat marca un dels punts més àlgids de comprensió, en algun cas, el més elevat de tots (és el cas d'Osona i, en part, del Bages). Una altra edat que assoleix les cotes més altes, sovint les màximes, se situa entorn dels 40-49 anys, amb un cert desplaçament, a vegades, cap als 50-59. Recordem que les xifres provincials més destacades es troben justament en aquesta franja dels 40-55. Deuen ser les que sumen més població autòctona i immigrada adaptada. Finalment, un tercer punt destacat de comprensió es troba entre els de més de 70 anys. No sembla gaire arriscat suposar que hi ha una relació generacional entre aquests tres punts culminants: 15-19, 40-49, + 70 anys.

Taula núm. 4.6 PROVINCIA DE BARCELONA, SENSE LA CAPITAL. PERCENTATGE DE CATALANCENTENEDORS SOBRE LA POBLACIÓ TOTAL, PER COMARQUES I GRUPS QUINQUENALS D'EDAT. 1975.

Edat	Baix Llob.	Barcelo nès (s.B)	Mares		Vallès		Alt Pe nedès	Garraf	Osona	Anoia	Bages	Berguedà	Total
			me	Or.	Oc.	Or.							
0-4	27.9	22.6	54.1	37.4	49.4	59.3	43.8	70.3	56.0	65.6	72.4	37.0	
5-9	44.9	38.4	76.2	54.3	66.6	84.4	68.7	94.5	72.3	85.1	94.7	55.3	
10-14	58.4	54.8	84.8	67.9	79.0	88.5	79.0	96.7	81.3	91.1	96.8	68.9	
15-19	66.5	65.0	86.1	75.6	81.7	90.2	85.0	97.5	89.0	93.6	95.4	75.9	
20-24	65.9	64.4	84.9	76.2	78.7	88.5	84.3	97.1	87.2	93.9	92.9	74.9	
25-29	63.7	64.1	83.9	76.3	80.0	90.3	82.6	95.7	88.1	93.8	92.2	73.6	
30-34	64.8	62.2	85.6	75.9	78.3	90.4	81.7	96.7	86.7	93.4	95.9	72.9	
35-39	65.2	61.3	84.9	74.5	79.2	92.9	76.5	96.2	86.1	92.3	95.5	72.6	
40-44	67.5	66.7	86.3	77.7	81.5	90.4	81.3	96.1	89.6	92.5	94.5	76.7	
45-49	66.9	65.8	84.5	75.0	82.5	90.2	81.9	96.3	88.2	92.7	95.8	76.2	
50-54	66.0	65.3	83.3	78.4	82.1	90.9	86.5	95.8	88.9	91.7	96.3	77.1	
55-59	62.5	60.9	82.2	74.6	79.8	91.6	82.3	95.5	89.7	91.9	96.7	74.7	
60-64	62.6	57.2	83.6	73.1	81.8	92.3	84.2	95.7	90.4	92.2	97.4	74.1	
65-69	62.1	56.6	84.8	74.7	83.3	91.9	79.4	97.1	86.5	91.4	96.9	74.4	
70-74	63.9	58.2	82.9	74.1	83.9	88.8	73.0	93.1	91.3	89.6	93.1	74.5	
+ 75	64.7	58.2	86.8	76.9	80.4	89.9	79.3	97.0	91.5	89.3	95.5	76.4	
Total	58.0	55.3	80.8	69.2	75.8	87.6	77.0	94.0	83.5	89.7	93.8	68.5	

Taula núm. 4.7

CATALANOENTENEDORS PER GRUPS D'EDATS I COMARQUES. 1975

	Fins a 9 anys	10-19 anys	20-39 anys	40-59 anys	+ 60 anys	Total
	%	%	%	%	%	%
Baix Llobregat	35.8	62.2	64.8	66.1	63.3	58.0
Barcelonès (s. B)	29.9	59.7	63.1	65.1	57.4	55.3
Maresme	64.5	85.5	84.8	84.2	84.7	80.8
Vallès Oc.	45.5	71.7	75.8	76.6	74.8	69.2
Vallès Or.	57.4	80.3	79.1	81.6	82.2	75.8
Alt Penedès	71.8	89.3	90.3	90.7	90.8	87.6
Garraf	55.7	82.1	81.6	83.0	79.5	77.0
Osona	82.2	97.1	96.1	96.0	95.9	94.0
Anoia	63.8	85.0	87.1	89.1	89.8	83.5
Bages	75.2	92.3	93.4	92.2	90.7	89.7
Berguedà	83.1	96.1	93.9	95.8	95.9	93.8
Total prov. (s. B)	45.6	72.3	73.5	76.3	74.9	68.5

Aquesta taula núm. 4.7 ens dóna una visió més sintètica de tot el que acabem d'exposar en les pàgines anteriors. En comptes de grups quinquennals, hem agrupat les edats en blocs més nombrosos que, si d'una part, llimen algunes diferències, de l'altra, faciliten la percepció de característiques més globals de la situació.

Per contra, els punts més baixos, deixant a part els infants de què ja hem parlat repetidament en el curs d'aquest capítol i als quals encara ens referirem més endavant, també presenten unes certes regularitats, menys concretes però perfectament situables. Un es presenta sovint entre els 25-40 anys, amb tendència a dispersar-se lleugerament per alt i per baix, als quinquennis immediats. Això fa que, a nivell provincial, les xifres més baixes de comprensió entre els adults siguin les corresponents als 30-39 anys, edats que deuen incloure el més gran nombre d'immigrants. Una altra zona de feble comprensió apareix entre els 55 i 65 anys, també amb tendència a estendre's una mica per cada costat.

Una darrera observació a fer és que no existeix cap comarca on la majoria absoluta de comprensió no sigui ja assolida àmpliament a partir del tercer quinquenni, corresponent als 10-14 anys. Hem hagut de parlar del tercer grup per tal que hi siguin compreses les dues comarques més deficitàries, però més poblades, que són el Baix Llobregat i el Barcelonès. La majoria de les altres comarques presenten xifres sobradament majoritàries de comprensió, ja en el primer quinquenni (0-4 anys). Només en tres (els Vallès i Garraf) cal arribar al segon quinquenni (5-9 anys) per atènyer aquestes majories, que, val a dir-ho, a aquestes edats són ja molt àmplies.

En conclusió: la comprensió del català és amplíssimament majoritària a totes les edats i a totes les comarques. Només queden exclosos d'aquesta afirmació alguns grups més infantils d'algunes comarques, sense els quals el percentatge general provincial de comprensió es situa entorn del 75% de tota la població.

De 0 a 9 anys és el grup d'edats en què es donen les proporcions més baixes de comprensió del català a totes les comarques. Malgrat això, hi ha majories absolutes a tot arreu, tret del Barcelonès (sense Barcelona), Baix Llobregat i Vallès Occidental. El pes demogràfic d'aquestes comarques sobre el con junt de la població de la província de Barcelona fa que la mitjana provincial de comprensió del català de 0 a 9 anys baixi a 45.6%.

La situació canvia radicalment a partir de 10 anys en amunt. Hi ha majories amplíssimes a totes les comarques -sovint són gairebé totalitats- que encara augmenten a mida que van pu-jant les edats. Només s'observa una lleugera inflexió en el grup de més de 60 anys a la majoria de comarques i en la mitjana provincial.

Observi's com la proporció de població de tota la província que comprèn el català és de 68.5%. Aquesta xifra seria força més alta si en els càlculs hi fos inclosa la ciutat de Bar-celona.

3.2 Saber parlar el català per edats i comarques.

En aquest punt, la situació general a totes les comarques experimenta una caiguda molt considerable que es pot avaluar en uns 20 punts per sota de les xifres anteriors referents a la comprensió. Només cal comparar, per adonar-se'n, les taules núm 4.8 i 4.6. Aquesta pèrdua mitjana de 20 punts és superior a les comarques i edats més deficitàries que són, al mateix temps, les més nombroses, i inferior a la resta. Així, per exemple, i pel que fa a comarques, el Barcelonès baixa 23.6 punts, el Baix Llobregat, 21, el Maresme, 27.1 i el Vallès Occidental, 21.6, mentre que el Vallès Oriental i el Garraf en perden 19.9, l'Alt Penedès, 11.5, Osona 11.9, Anoia 16.1, Bages 17.4 i Berguedà, 12.3.

Si ho comparem per grups d'edat, els joves de 15 a 19 anys del Barcelonès baixen 27.9 punts, els del Baix Llobregat, 25.5, i els del Vallès Occidental, 23.8, mentre que els d'Osona disminueixen només de 6.5 punts, els del Berguedà, 11.5 i els de l'Alt Penedès, 11.2.

La situació, doncs, s'agreuja no pas només perquè les xifres baixen considerablement a totes les comarques, sinó també perquè la caiguda és més forta als llocs més poblats i a les edats o bé més nombroses o bé amb coeficients més alts de comprensió. Tot això altera l'estructura generacional de la comprensió, descrita a l'apartat anterior. Els màxims es desplacen cap a edats superiors amb tendència clara a concentrar-s'hi. Ho mostra la taula núm. 4.9 en la qual veiem que són molt rars els màxims de saber parlar el català, a edats inferiors a 60 anys, mentre que eren constants quan es tractava de la simple comprensió.

Aquests desplaçament i concentració no impedeixen -i aquesta és una altra característica important a remarcar- que els percentatges més alts, entre 0 i 50 anys de saber parlar el català; se situin a 15-19 anys a totes les comarques, cosa que es tradueix també, lògicament, en el total provincial.

Taula núm. 4.8 PROVINCIA DE BARCELONA, SENSE LA CAPITAL. PERCENTATGE D'HABITANTS QUE SABEN PARLAR CATALÀ
 SOBRE LA POBLACIÓ TOTAL, PER COMARQUES I GRUPS QUINQUENNAIS D'EDAT. 1975.

Edat	Baix llob.	Barcelo nès (s.B)	Mares me	Vallès Oc.	Vallès Or.	Alt Pen.	Garraf	Osona	Anoia	Bages	Berguedà	Total pro vincial
0-4	18.5	14.1	41.0	26.5	34.1	45.2	32.4	53.4	46.4	47.9	54.6	26.0
5-9	28.3	22.3	60.6	35.8	48.1	69.7	49.7	84.1	59.3	65.3	79.9	38.5
10-14	36.5	30.6	67.7	46.0	58.8	76.9	54.3	89.8	64.2	70.2	79.8	48.0
15-19	41.1	37.1	69.0	51.8	61.4	79.0	62.5	90.0	68.7	78.8	83.6	53.4
20-24	39.8	36.9	66.3	51.6	56.2	76.8	60.9	87.4	65.5	76.9	82.1	51.5
25-29	36.3	34.1	60.6	50.1	53.8	76.9	58.9	83.9	65.5	75.3	83.9	47.8
30-34	35.8	30.3	62.1	47.2	52.1	73.9	56.6	81.9	65.1	71.7	83.5	45.2
35-39	34.9	30.9	63.5	45.1	54.5	73.8	53.6	78.6	58.7	71.1	79.2	45.1
40-44	40.7	37.3	65.2	51.7	57.8	78.8	59.6	82.4	71.2	73.4	78.4	51.9
45-49	41.4	40.4	68.2	52.0	61.8	79.0	62.1	84.1	69.4	74.9	85.1	54.5
50-54	44.5	40.2	64.9	55.7	63.3	81.5	66.0	83.9	77.6	74.6	84.0	56.5
55-59	42.7	37.5	66.4	54.6	62.3	82.0	65.0	86.0	77.5	75.0	85.1	56.1
60-64	46.4	35.9	69.5	55.9	67.8	86.4	65.4	85.8	78.6	78.3	89.4	57.9
65-69	50.3	37.3	76.1	59.5	70.7	89.4	60.5	91.2	78.9	79.6	86.4	61.0
70-74	51.6	38.9	74.3	60.2	75.2	84.5	63.3	87.5	83.4	76.7	82.9	61.7
+75	51.2	43.4	76.9	63.7	68.8	80.4	71.2	92.3	86.6	80.2	89.1	64.9
Total	36.3	31.7	63.7	47.6	55.9	76.1	57.1	83.1	67.4	72.3	81.5	48.1

Taula núm. 4.9 COMARQUES DE LA PROVINCIA DE BARCELONA. EDATS QUE PRESENTEN ELS % MÀXIMS DE COMPRESIÓ DEL CATALÀ I DE SABER-LO PARLAR, PER COMARQUES. 1975.

	edats amb més alts % de comprensió (de + a -)	edats amb més alts % de saber-lo parlar (de + a -)
Baix Llobregat		
edats	40-44, 45-49, 50-54	70-74, + 75, 65-69
%	67.5, 66.9, 66.0	51.6, 51.2, 50.3
Barcelonès		
edats	40-44, 45-49, 50-54	+75, 45-49, 50-54
%	66.7, 65.8, 65.3	43.4, 40.4, 40.2
Maresme		
edats	+75, 40-44, 15-19	+75, 65-69, 70-74
%	86.8, 86.3, 86.1	76.9, 76.1, 74.3
Vallès Oc.		
edats	50-54, 40-44, +75	+75, 70-74, 65-69
%	78.4, 77.7, 76.9	63.7, 60.2, 59.5
Vallès Or.		
edats	70-74, 65-69, 45-49	70-74, 65-69, +75
%	83.9, 83.3, 82.5	75.2, 70.7, 68.8
Alt Penedès		
edats	35-39, 60-64, 65-69	65-69, 60-64, 70-74
%	92.9, 92.3, 91.9	89.4, 86.4, 85.4
Garraf		
edats	50-54, 15-19, 20-24	+75, 50-54, 60-64
%	86.5, 85.0, 84.3	71.2, 66.0, 65.4
Osona		
edats	15-19, 20-24, 65-69	+75, 65-69, 15-19
%	97.5, 97.1, 97.1	92.3, 91.2, 90.0
Anoia		
edats	+75, 70-74, 60-64	+75, 70-74, 65-69
%	91.5, 91.3, 90.4	86.6, 83.4, 78.9
Bages		
edats	20-24, 15-19, 25-29	+75, 65-69, 15-19
%	93.9, 93.6, 93.8	80.2, 79.6, 78.8
Berguedà		
edats	60-64, 65-69, 10-14	60-64, +75, 65-69
%	97.4, 96.9, 96.8	89.4, 89.1, 86.4
Total		
edats	50-54, 40-44, +75	+75, 70-74, 65-69
%	77.1, 76.7, 76.4	64.9, 61.7, 61.0

Taula núm. 4.10

POBLACIÓ QUE SAP PARLAR CATALÀ, PER GRUPS D'EDATS I COMARQUES. 1975.

	Fins a 9 anys	10-19 anys	20-39 anys	40-59 anys	+ 60 anys	Total
	%	%	%	%	%	%
Baix Llobregat	23.0	38.6	36.7	42.1	49.6	36.3
Barcelonès (s. B.)	17.9	33.7	33.1	38.9	38.5	31.7
Maresme	50.2	68.3	63.0	66.2	74.2	63.7
Vallès Oc.	31.0	48.8	48.7	53.3	59.9	47.6
Vallès Or.	40.6	60.0	54.1	61.0	70.3	55.9
Alt Penedès	57.4	78.0	75.5	80.3	84.8	76.1
Garraf	40.6	58.4	57.8	63.0	65.1	57.1
Osona	68.5	89.9	83.4	83.9	89.2	83.1
Anoia	52.6	66.4	63.9	73.7	81.6	67.4
Bages	56.5	74.5	74.0	74.4	78.8	72.3
Berguedà	66.8	81.8	82.7	83.2	87.2	81.5
Total prov. (s. B)	31.9	50.6	47.5	54.5	61.3	48.1

Pel que fa al grup de 0 a 9 anys les xifres són força inferiors al 50% a 5 comarques i, superiors, a 6. Com que les prières són les més poblades i, per conseqüent, on hi ha més població infantil, resulta una mitjana provincial (sense la ciutat de Barcelona) realment baixa: 31,9 % dels infants de 0 a 9 anys saben parlar català.

La situació millora força a partir de 10 anys en amunt, amb excepció del grup 20-39 anys en el qual es produeix un lleuger retrocés gairebé a totes les comarques. Després, els percentatges creixen amb l'edat fins assolir els màxims en el grup de més de 60 anys.

La mitjana provincial general és de 48.1% de la població que sap parlar català. Si els càlculs compreguessin també la ciutat de Barcelona, aquesta xifra sobrepassaria de bon tros el 50%.

3.3 Llengua familiar més usual.

En passar de la qüestió de saber parlar el català a la seva utilització familiar habitual, es produeix un altre descens considerable en les xifres. En conjunt és una caiguda més suau que la que s'havia produït en passar de la comprensió a saber-lo parlar. Si aleshores assolía una mitjana de 20 punts, ara n'experimenta només uns 10 en el conjunt, mitjana que a la majoria de comarques és força més baixa. La caiguda, doncs, és molt menys intensa, però no oblidem que ens trobem ja a nivells molt baixos: comprensió, 68%; saber-lo parlar, 48%; tenir-lo com a llengua familiar habitual, 38%.

En aquest punt i com mostra la taula núm. 4.11, es produeix una accentuació definitiva de la tendència àmpliament comentada a propòsit de la qüestió de saber parlar el català. Els percentatges més alts es troben concentrats, a totes les comarques i de forma absoluta, a les edats més grans. La gent més gran o vella és la que més habitualment parla el català en família. Això no obsta que continuï acomplint-se també una altra constant anterior: els nivells més alts d'utilització del català en família de 0 a 40 anys es troben al quinquenni dels 15-19. Si per sota dels 40 anys solen ser sempre inferiors als de 15-19 anys, per sobre, són sempre superiors.

Taula núm. 4.11 PROVÍNCIA DE BARCELONA, SENSE LA CAPITAL. PERCENTATGE D'HABITANTS QUE TENEN EL CATALÀ COM A LLENGUA FAMILIAR MÉS USUAL, SOBRE LA POBLACIÓ TOTAL, PER COMARQUES I GRUPS QUINQUENALS D'EDAT. 1975

Edat	Baix Llob.	Barcelo- nès	Mares- me	Vallès Oc.	Vallès Or.	Alt Pe- nedès	Garraf	Osona	Anoia	Bages	Berguedà	Total
0-4	18.9	14.8	44.1	28.0	35.6	56.5	35.4	71.6	51.5	53.1	66.4	28.1
5-9	21.4	17.4	49.7	28.3	36.8	61.0	39.1	71.6	50.7	52.0	71.7	30.7
10-14	25.7	20.5	51.7	32.4	41.6	65.2	38.4	75.1	51.5	52.4	67.5	35.1
15-19	25.9	21.9	50.5	32.4	41.2	66.1	41.6	76.4	54.0	55.7	65.6	36.2
20-24	24.2	20.0	48.2	31.3	39.4	64.8	41.8	74.2	52.1	55.9	72.0	34.2
25-29	21.3	18.8	44.9	33.3	39.3	66.0	39.0	77.7	54.2	58.8	70.6	32.7
30-34	23.2	17.4	48.5	31.7	39.9	68.1	38.7	75.9	55.9	56.7	72.8	32.0
35-39	23.7	18.3	53.3	31.9	42.4	67.8	40.9	75.5	52.2	57.4	71.5	33.5
40-44	30.7	24.6	56.4	40.1	46.9	74.5	47.3	78.4	65.0	60.7	71.0	41.2
45-49	32.2	28.3	60.4	41.5	53.4	74.1	51.7	80.1	63.9	64.1	78.5	44.9
50-54	36.9	30.2	57.9	45.4	57.1	78.5	54.5	81.8	73.8	66.2	78.8	48.3
55-59	35.5	28.2	59.3	48.5	56.7	79.5	58.7	84.3	74.0	68.2	79.5	49.3
60-64	41.3	26.4	66.1	50.4	63.8	83.2	56.3	83.0	75.6	71.8	87.3	52.0
65-69	45.3	30.2	70.6	55.0	66.1	87.6	55.9	89.7	76.2	75.6	83.5	56.1
70-74	48.6	32.6	70.2	56.6	71.0	81.6	58.8	86.8	82.0	72.0	81.7	57.7
+75	46.3	36.8	71.9	59.0	64.4	76.3	66.9	91.6	85.0	77.4	86.6	60.3
Total	27.1	21.6	53.8	36.7	45.5	70.6	45.3	78.2	60.6	60.7	74.6	38.3

Cal fer una observació prèvia important a propòsit d'aquestes taules per tal de comprendre'n el seu just abast i la seva veritable significació. El contingut fa referència a la llengua que de forma més habitual empen en família els habitants de la província de Barcelona. No es tracta, doncs, ni de la llengua habitual en les relacions socials de cada un dels habitants ni de la llengua única en família, sinó d'aquella que és predominant en les relacions familiars. Les xifres d'utilització familiar del català poden semblar baixes. Però cal recordar quin és el marc i els hàbits lingüístics de Catalunya el 1975. Basta la presència d'un sol membre familiar catalanoparlant (que sovint entén el català) per a fer que tots els altres membres (encara que siguin catalanoparlants habituals) s'expressin en castellà. Per consegüent, no cal confondre llengua familiar més habitual amb llengua personal més habitual. La taula només s'ocupa de la primera i no diu res de la segona.

Fet aquest aclariment important, passem a comentar breument la taula núm. 4.12.

El català és progressivament més utilitzat en família a mida que puja l'edat: a més edat correspon més utilització del català en família. Aquesta progressió clara només té una lleugera inflexió entre 20 i 39 anys, franja d'edats que presenta índexs d'utilització inferiors a l'anterior de 10 a 19 anys.

Hi ha dues comarques (Barcelonès, sense la capital, i Baix Llobregat) en les quals, malgrat la progressiva utilització familiar del català a mida que puja l'edat, no s'assoleixen mai majories absolutes.

Un grup més nombrós de comarques (Maresme, Vallès Occidental, Vallès Oriental i Garraf) presenten minories d'utilització del català en família a les primeres edats que esdevenen majories en edats superiors.

Taula núm. 4.12

POBLACIÓ QUE TÉ EL CATALÀ COM A LLENGUA FAMILIAR MÉS HABITUAL, PER GRUPS D'EDAT I COMARQUES. 1975.

	Fins a 9 anys	10-19 anys	20-39 anys	40-59 anys	+ 60 anys	Total
	%	%	%	%	%	%
Baix Llobregat	20.1	25.8	23.0	33.3	44.9	27.1
Barcelonès (s. B)	16.0	21.2	18.6	27.6	30.9	21.6
Maresme	46.7	51.1	48.4	58.4	69.7	53.8
Vallès Oc.	28.1	32.4	32.1	43.3	55.2	36.7
Vallès Or.	36.2	41.4	40.1	52.9	65.9	45.5
Alt Penedès	58.7	65.6	66.5	76.5	81.8	70.6
Garraf	37.2	40.0	40.1	52.5	59.3	45.3
Osona	71.6	75.8	75.8	80.9	87.7	78.2
Anoia	51.1	52.7	53.6	68.8	79.4	60.6
Bages	52.6	54.1	57.2	64.5	74.3	60.7
Berguedà	69.0	66.5	71.7	77.0	85.0	74.6
Total prov. (s. B)	29.3	35.6	33.1	45.4	56.3	38.3

Hi ha finalment el grup més nombrós de comarques (Alt Penedès, Osona, Anoia, Bages i Berguedà) en les quals la utilització del català en família ja és majoritària des de les edats més primerenques i esdevé gairebé total en les edats superiors.

El pes demogràfic diferent de cada una d'aquestes comarques en el conjunt de la província fa que les xifres globals d'utilització predominant del català en família només superin el 50% en el grup de més de 60 anys i que la proporció general d'habitants que s'expressen habitualment en català en família sigui del 38.3%. Repetim que això no significa que a la província de Barcelona (sense incloure-hi la capital) aquest sigui el percentatge de catalanoparlants habituals, sinó només de catalanoparlants en família.

4. HÀBITATS I MUNICIPIS

Després d'exposar la relació edat-llengua per comarques, anem a analitzar aquesta mateixa qüestió segons el volum demogràfic dels municipis. Com en els altres capítols, hem classificat els municipis en cinc categories en funció del nombre d'habitants. Un cop coneguda la distribució per edats de la població total de cadascuna d'aquestes cinc categories o conjunts de municipis, hi hem introduït les variables lingüístiques de coneixement i ús del català, tot agrupant les edats de tal forma que una sola taula, la núm 4.13 ens ofereixi una visió de conjunt de la situació lingüística de tota la població de cada hàbitat o grup de municipis. Posteriorment, la taula 4.20 ens ofereix dades globals sobre el coneixement i ús del català de la població de més de 9 anys i de més de 14 per a cada hàbitat. En taules a part, es donaran, després, les dades lingüístiques específiques de cada grup quinquennal d'edat i hàbitat.

4.1. Llengua i hàbitat.

Si ens fixem en la taula 4.13, la primera característica que hi apareix, d'una forma tan constant i sistemàtica que gairebé sorprèn, és la relació negativa entre la dimensió demogràfica dels municipis i el coneixement i ús de la llengua catalana. Als municipis petits hi ha sempre els percentatges més alts; aquests es van reduïnt a mida que augmenta el volum dels habitants. Aquesta constant la trobem en les tres variables lingüístiques i a tots els grups d'edats establerts. Una mateixa franja d'edat, qualsevol que sigui, va disminuïnt de valor a mida que es troba inserida en un hàbitat superior.

CONEIXEMENT I ÚS DE LA LLENGUA CATALANA DELS HABITANTS DE LA PROVINCIA DE BARCELONA (SENSE LA CAPITAL), CLASSIFICATS SEGONS GRANDÀRIA DELS MUNICIPIS ON RESIDEIXEN I PER GRUPS D'EDATS. 1975.

A. Entenen el català

Grups d'edats	Municipis de					Total
	- 5.000 h.	de 5 a 10.000 h.	de 10 a 25.000 h.	de 25 a 50.000 h.	+ de 50.000 h.	
	%	%	%	%	%	%
- 9 anys	79.4	63.6	47.8	45.8	36.2	45.6
10-19 anys	93.5	84.1	72.7	71.4	65.9	72.3
20-39 anys	91.6	84.4	74.2	72.3	68.4	73.5
40-59 anys	93.3	87.3	75.8	75.0	70.2	76.3
+ 60 anys	93.8	87.0	75.2	74.3	65.4	74.9
Total	90.7	81.7	68.8	67.3	61.5	68.5

B. Saben parlar el català

- 9 anys	64.3	45.4	32.7	32.3	23.7	31.9
10-19 anys	81.6	63.6	53.3	50.0	41.4	50.6
20-39 anys	76.9	60.3	48.7	46.3	39.7	47.5
40-59 anys	81.5	67.2	54.1	53.3	45.6	54.5
+ 60 anys	87.3	75.3	61.1	59.9	49.4	61.3
Total	78.6	62.0	48.7	46.9	39.1	48.1

C. Tenen el català com a llengua familiar més habitual

- 9 anys	62.2	43.2	29.1	29.4	21.3	29.3
10-19 anys	68.7	48.0	35.9	33.9	27.0	35.6
20-39 anys	68.6	47.1	34.5	31.5	24.0	33.1
40-59 anys	77.2	60.1	44.9	43.4	35.2	45.4
+ 60 anys	85.3	71.5	55.7	54.4	43.6	56.3
Total	72.7	53.2	38.2	36.5	28.6	38.3

Una vegada constatada aquesta regularitat, cal afegir de seguida que l'augment o disminució produïts sistemàticament en funció del volum dels hàbitats, presenten algunes particularitats interessants que cal remarcar. Si, per exemple i per simplificar, ens fixem en els totals per hàbitat de cada variable lingüística, ens adonarem que la progressiva desminució observada amb l'augment de l'hàbitat, té un % de regressió desigual. En la comprensió, per exemple, els % de regressió, en passar d'un hàbitat al seu immediat superior, són aquests:

	comprensió total	% de regressió respecte a l'hàbitat anterior
1. municipis de - 5.000 h.	90.7	0.0
2. municipis de 5 a 10.000 h.	81.7	10.0
3. municipis de 10 a 25.000 h.	68.8	15.7
4. municipis de 25 a 50.000 h.	67.3	2.1
5. municipis de + 50.000 h.	61.5	8.6

Les regressions més fortes de comprensió del català es produeixen en passar dels municipis de 5-10.000 als de 10-25.000 h., dels de - 5.000 h. als de 5-10.000 h. i dels 25-50.000 h. als de + 50.000 h.

Les altres dues variables lingüístiques sofreixen les minves més intenses en els mateixos intervals:

	saber-lo parlar	català, llengua fami- liar habitual
hàbitat 1	0.0	0.0
hàbitat 2	21.1	26.8
hàbitat 3	21.5	28.1
hàbitat 4	3.6	4.4
hàbitat 5	16.6	21.6

Aquestes comparacions posen en relleu un fenomen ja aparegut anteriorment: tot i partint de nivells inicials molt diferents (% generals de comprendre el català, saber-lo parlar i tenir-lo com a llengua familiar habitual en l'hàbitat 1, que són respectivament 90.7, 78.6 i 72.7), la regressió esdevé progressivament més forta, en els intervals que hem indicat, en passar, de la primera variable, a la segona i, d'aquesta, a la tercera. Aquest fenomen de regressió diferencial progressiva el potser més en relleu la taula núm. 4.14, en la qual donem el valor 100 a cada una de les freqüències de l'hàbitat 1 de les tres variables lingüístiques i li comparem totes les corresponents dels altres hàbitats.

Entre l'hàbitat 1 i el 5 la comprensió sofreix una contracció del 33%, el saber parlar català, del 51%, i el tenir-lo com a llengua familiar, del 61%

Taula núm. 4.14. ÍNDEXS PER HÀBITATS DEL CONEIXEMENT I ÚS DE LA LLENGUA CATALANA. 1975. HÀBITAT 1 = 100.

	comprensió del català	saber-lo parlar	tenir-lo com a llen- gua familiar habitual
hàbitat 1	100	100	100
hàbitat 2	90	78	73
hàbitat 3	75	61	52
hàbitat 4	74	59	50
hàbitat 5	67	49	39
Total	75	61	52

Aquesta taula posa en relleu aquests fenomens:

- disminució diferencial per intervals.
- disminució diferencial per variable lingüística.

4.2. Llengua, hàbitat i edat.

L'anàlisi per hàbitats que acabem de fer ha estat basada, a títol d'exemple, no pas en les xifres corresponents a cada grup d'edats sinó, simplement, en els totals de cada hàbitat. Per aprofundir més la qüestió caldria examinar, franja per franja, totes les edats i comparar les regressions que cadascuna d'aquestes franges experimenta en passar d'un hàbitat a l'altre. És el que intenta fer la taula núm. 4.15 per a alguns grans grups d'edat. Deixem a la iniciativa i curiositat del lector estudiós la confecció de la mateixa comparació a partir de les dades per grups quinquennals d'edat que ofereixen les taules 4.16, 4.17, 4.18 i 4.19.

La taula 4.15 fa veure, en primer lloc, que les reduccions més dràstiques en passar dels hàbitats més petits als més grans, es produeixen, en totes tres variables lingüístiques, en el grup de menys de 9 anys, seguit de lluny pel de 10-19 anys, tret de la variable de la llengua familiar, en la qual el grup de 20-39 té la mateixa reducció que el dels infants. Hom s'adona, en segon lloc, que les edats superiors solen ser les que experimenten regressions més benignes. Les diferències per hàbitats, doncs, s'accentuen entre els petits i joves i s'esmoreeixen entre els adults i grans.

També apareix en la taula que la variable lingüística que acusa més fortament la diversitat d'hàbitats és l'ús familiar de la llengua catalana, seguida de la de saber-la parlar. La comprensió és la que experimenta reduccions menys accentuades.

A totes les edats les reduccions més fortes es produeixen en passar de l'hàbitat de - 5.000 h. al de 5-10.000 h. i d'aquest al següent. Una altra reducció notòria però menys intensa té lloc en traspasar el límit dels 50.000 h. Per tant, els hàbitats realment significatius des del punt de vista sociolingüístic són:
- 5.000 h. de 5 a 10.000 h., de 10 a 50.000 h. i de més de 50.000 h. En passar de l'un a l'altre d'aquests hàbitats, el coneixement i ús de la llengua catalana es redueix per terme mitjà d'uns 11 punts en la comprensió, d'uns 17 en el saber-lo parlar i d'uns 19 en l'ús familiar.

Taula núm. 4.15. ÍNDEXS DE VARIACIÓ PER HÀBITATS I EDATS, DEL CONEIXE-
MENT I ÚS DE LA LLENGUA CATALANA. 1975. HÀBITAT 1 = 100.

A. Comprensió del català

Grups d'edats	Municipis de				
	- 5.000 h.	5-10.000 h.	10-25.000 h.	25-50.000 h.	-50.000
- 9 anys	100	80	60	57	45
10-19 anys	100	89	77	76	70
20-39 anys	100	92	81	78	74
40-59 anys	100	93	81	80	75
+ 60 anys	100	92	80	79	69

B. Saber-lo parlar

- 9 anys	100	70	50	50	36
10-19 anys	100	79	65	61	50
20-39 anys	100	78	63	60	51
40-59 anys	100	82	66	65	55
+ 60 anys	100	86	69	68	56

C. Català, llengua familiar

- 9 anys	100	69	46	47	34
10-19 anys	100	70	52	49	39
20-39 anys	100	68	50	45	34
40-59 anys	100	77	58	56	45
+ 60 anys	100	83	65	63	51

Taula núm. 4.16 PERCENTATGE DE CATALANOENTENDEDORES PER GRUPS QUINQUENNALS D'EDAT I HÀBITATS A LA PROVINCIA DE BARCELONA, SENSE LA CAPITAL. 1975.

Edat	Municipis de					Total
	- 5.000 h.	5-10.000 h.	10-25.000h.	25-50.000 h.	+ 50.000	
	%	%	%	%	%	%
0-4 anys	71.7	55.4	38.7	37.8	27.6	37.0
5-9 "	87.5	72.6	58.4	55.2	45.8	55.3
10-14 "	92.9	82.3	69.4	68.6	61.5	68.9
15-19 "	94.1	86.1	76.2	74.5	70.6	75.9
20-24 "	92.1	85.2	74.3	73.6	69.8	74.9
25-29 "	91.0	84.2	73.4	72.3	69.0	73.6
30-34 "	91.1	84.2	74.2	71.9	67.8	72.9
35-39 "	92.2	84.0	75.0	71.3	67.0	72.6
40-44 "	93.0	87.3	75.8	74.4	72.0	76.7
45-49 "	92.9	87.1	76.0	76.3	70.0	76.2
50-54 "	94.0	87.7	76.6	76.3	70.6	77.1
55-59 "	93.3	86.9	74.6	72.3	67.2	74.7
60-64 "	93.2	86.9	77.1	74.9	64.2	74.1
65-69 "	93.7	86.9	73.8	75.7	64.4	74.4
70-74 "	95.0	85.6	73.2	72.0	65.7	74.5
+ 75 "	93.6	88.4	76.1	74.1	67.9	76.4
Total	90.7	81.7	68.8	67.3	61.5	68.5

N = 2.629.736

Taula núm. 4.17 PERCENTATGE D'HABITANTS QUE SABEN PARLAR CATALA DE LA PROVINCIA DE BARCELONA, SENSE LA CAPITAL, PER GRUPS QUINQUENALS D'EDAT I HÀBITATS. 1975.

Edat	Municipis de					Total
	- 5.000 h.	5-10.000 h.	10-25.000 h.	25-50.000 h.	+ 50.000	
	%	%	%	%	%	%
0-4 anys	55.4	38.3	26.2	26.9	18.8	26.0
5-9 "	73.8	53.2	40.3	38.5	29.2	38.5
10-14 "	80.7	61.5	50.4	48.6	38.0	48.0
15-19 "	82.4	65.7	56.4	51.5	45.0	53.4
20-24 "	79.9	63.3	52.7	50.2	43.4	51.5
25-29 "	76.3	60.8	47.4	47.0	40.5	47.8
30-34 "	75.7	58.4	46.9	44.0	37.4	45.2
35-39 "	75.1	58.0	48.0	43.6	37.3	45.1
40-44 "	78.5	63.8	51.2	51.1	44.2	51.9
45-49 "	81.1	66.2	54.4	53.4	46.0	54.5
50-54 "	83.9	70.3	56.0	55.5	46.8	56.5
55-59 "	82.8	69.6	56.4	54.1	45.6	56.1
60-64 "	85.4	70.9	62.1	58.5	45.2	57.9
65-69 "	87.3	75.9	59.2	59.8	49.0	61.0
70-74 "	89.3	74.7	59.9	60.0	49.7	61.7
+ 75 anys	88.0	79.7	62.4	61.3	54.8	64.9
Total	78.6	62.0	48.7	46.9	39.1	48.1

N = 2.629.736

Taula núm. 4.18 PERCENTATGE D'HABITANTS QUE TENEN EL CATALÀ COM A LLENGUA FAMILIAR HABITUAL, PER GRUPS QUINQUENNALS D'EDAT I HABITATS. PROVINCIA DE BARCELONA, SENSE LA CAPITAL. 1975.

Edat	Municipis de					Total
	- 5.000 h.	5-10.000 h.	10-25.000 h.	25-50.000 h.	+ 50.000 h.	
	%	%	%	%	%	%
0-4 anys	61.8	43.0	27.5	28.7	19.9	28.1
5-9 "	62.6	43.4	30.8	30.2	22.8	30.7
10-14 "	68.0	47.9	35.2	34.0	26.3	35.1
15-19 "	69.4	48.1	36.7	33.8	27.7	36.2
20-24 "	68.6	46.3	35.1	33.0	24.8	34.2
25-29 "	67.9	47.8	32.6	30.8	24.1	32.7
30-34 "	69.3	46.5	33.4	30.5	23.1	32.0
35-39 "	68.5	48.1	37.7	31.6	24.3	33.5
40-44 "	72.9	55.4	40.5	39.8	32.1	41.2
45-49 "	76.0	58.5	45.0	42.8	35.1	44.9
50-54 "	80.5	64.0	47.4	46.6	37.0	48.3
55-59 "	80.3	63.5	49.1	46.5	37.8	49.3
60-64 "	82.6	66.6	56.9	51.5	38.2	52.0
65-69 "	85.1	72.5	52.3	55.0	43.2	56.1
70-74 "	87.6	71.5	56.2	56.8	44.5	57.7
+ 75 anys	86.5	75.6	57.0	55.1	50.0	60.3
Total	72.7	53.2	38.2	36.5	28.6	38.3

N = 2.629.736

Taula núm. 4.19 PERCENTATGE D'HABITANTS DE LA PROVINCIA DE BARCELONA, SENSE LA CAPITAL, QUE ESCRIUEN EL CATALÀ, PER GRUPS QUINQUENNALS D'EDAT I HABITATS. 1975.

Edat	Municipis de					Total
	- 5.000h.	5-10.000 h.	10-25.000 h.	25-50.000 h.	+ 50.000 h.	
	%	%	%	%	%	%
0-4 anys	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
5-9 "	4.2	6.4	3.7	3.6	3.3	3.9
10-14 "	15.2	15.8	11.1	12.5	10.8	12.2
15-19 "	23.2	21.4	14.9	16.7	13.7	16.2
20-24 "	23.3	19.6	14.1	16.4	12.3	15.2
25-29 "	19.4	19.3	13.5	14.3	10.4	13.2
30-34 "	17.9	16.8	11.9	11.3	9.0	11.3
35-39 "	15.9	16.3	11.3	10.0	8.5	10.6
40-44 "	17.2	18.3	10.8	12.9	10.6	12.6
45-49 "	18.0	20.4	13.4	14.3	12.5	14.4
50-54 "	21.8	24.3	18.0	20.0	16.1	18.6
55-59 "	19.5	20.6	15.0	18.8	14.6	16.8
60-64 "	17.5	20.2	18.7	15.5	12.0	15.0
65-69 "	13.9	19.7	15.0	14.9	11.9	14.0
70-74 "	14.3	19.4	12.4	13.3	11.3	13.4
+ 75 anys	12.0	17.4	10.7	14.8	12.1	13.1
Total	15.6	16.3	10.9	11.7	9.6	11.5

N = 2.629.736

4.3. Llengua i població de més de 9 i més de 14 anys i hàbitats.

La taula 4.20 prescindeix de les capes més joves de la població (infants, primer, i infants i adolescents, després) per tal de furnir dades referides exclusivament a la població restant. Si la comparem amb les taules que inclouen tota la població (per ex. la núm. 4.13 o les 4.16, 4.17, 4.18 i 4.19) observarem que els percentatges totals de coneixement i ús del català de cada hàbitat són sensiblement superiors, puix la població infantil i adolescent és, com sabem, la menys coneixedora i utilitzadora de la llengua del país.

Hom s'adonarà també d'altres variacions diferencials; per exemple, entre variables lingüístiques, les oscil·lacions més fortes es produeixen regressivament en passar de la comprensió a saber-la parlar i a tenir-la com a llengua familiar. També hi ha variacions diferencials entre hàbitats: els més grans acusen diferències més notables que els més petits.

Taula núm. 4.20 PROVÍNCIA DE BARCELONA, SENSE LA CAPITAL. CONEIXEMENT I ÚS DEL CATALÀ PER PART DE LA POBLACIÓ DE MÉS DE 14 ANYS I DE MÉS DE 9 ANYS, PER HÀBITATS. 1975.

	L'entenen %	el saben parlar %	el tenen com a llengua fam. %	l'escriuen %
<u>a) població de més de 9 anys</u>				
municipis de				
menys de 5.000 h.	93.3	81.6	77.9	18.3
5-10.000 h.	85.9	65.8	55.6	19.2
10-25.000 h.	74.8	53.2	40.9	13.4
25-50.000 h.	73.8	51.3	38.5	14.5
més de 50.000 h.	68.0	43.0	30.5	11.6
Total	74.2	52.1	40.5	13.9
<u>b) població de més de 14 anys</u>				
- 5.000 h.	92.9	81.3	75.3	18.5
5-10.000 h.	86.0	66.0	56.2	19.5
10-25.000 h.	75.0	53.2	41.3	13.6
25-50.000 h.	73.6	51.1	38.8	14.5
+ 50.000 h.	68.7	43.6	30.9	11.4
Total	74.8	52.6	41.2	14.1

4.4. Llengua i edat als municipis de més de 25.000 h.

Com que, pel que hem vist fins ara, els punts més febles en l'ús i coneixement de la llengua catalana són els infants dels municipis de més de 25.000 h., només donarem dades d'aquests per acabar aquest capítol sobre la relació edat-coneixement i ús del català. (Vegeu la taula núm. 4.21).

Només a 8 de les 23 ciutats de la taula 4.21, són majoria els catalanoentenedors, i a 3, els qui saben parlar el català i la tenen com a llengua familiar. La situació més dramàtica del català és, com sempre a Sta. Coloma de Gramanet, seguida de St. Adrià de Besós, Cornellà i Viladecans. A totes les altres ciutats, els catalanoentenedors ja superen, a vegades per poc, el 30% de la població de menys de 10 anys. Les ciutats on, a aquesta edat, el coneixement i ús del català són alts, són Vic, Igualada, Manresa, Granollers i St. Cugat, on els catalanoentenedors sobrepassen el 60%.

Pel que fa específicament a les ciutats de més de 50.000 habitants, sense comptar Barcelona, pot ser un bon indicador l'edat en què el coneixement i l'ús de la llengua catalana arriben a assolir la majoria absoluta de la població.

Quant a la comprensió del català, només hi ha una ciutat on ja a 0-4 anys hi hagi majoria absoluta. És Manresa. Caldrà esperar el quinquenni següent (5-9 anys) perquè hi arribin també Mataró, El Prat de Llobregat, Sabadell i Terrassa. A Badalona, Cornellà, L'Hospitalet i St. Boi de Llobregat no s'hi arriba fins als 10-14 anys i, a Sta. Coloma de Gramanet, fins als 15-19.

En referència a saber-lo parlar es produeix una dispersió molt més gran d'edat. Les majories absolutes més avançades es produeixen a 5-9 anys (Manresa i Mataró). Cal esperar els 15-19 anys per trobar-ne a Terrassa i Sabadell. Al Prat de Llobregat no s'hi arriba fins als 65-69 anys. La resta (Badalona Cornellà, L'Hospitalet, St. Boi de Llobregat i Sta. Coloma de Gramanet) no presenten cap edat quinquennal amb majoria absoluta. Només s'hi acostava Badalona entre els de més de 75 anys.

Taula núm. 4.21. PERCENTATGES DE CONEIXEMENT I ÚS DE LA LLENGUA CATALANA DE LA POBLACIÓ DE MENYS DE 10 ANYS RESIDENT ALS MUNICIPIS DE MÉS DE 25.000 h. DE LA PROVÍNCIA DE BARCELONA, EXCLOSA LA CAPITAL. 1975.

	l'entenen	la saben parlar	la tenen com a llengua familiar habitual
	%	%	%
Badalona	36.1	21.6	19.7
Cerdanyola	37.3	25.3	22.6
Cornellà	26.8	16.6	13.4
Esplugues	47.1	32.5	26.9
Gavà	38.8	23.6	19.4
Granollers	62.6	44.5	37.3
L'Hospitalet de Ll.	32.6	19.8	16.7
Igualada	72.8	64.4	61.0
Manresa	72.8	52.5	51.6
Mataró	54.4	42.5	35.1
Mollet	46.9	31.8	25.7
El Prat de Llob.	31.6	18.3	16.6
Rubí	31.8	23.8	21.5
Sabadell	44.6	30.7	26.4
St. Adrià de B.	22.2	12.2	11.1
St. Boi de Llob.	31.5	20.0	15.7
St. Cugat	60.9	40.6	37.5
St. Feliu de Llob.	43.3	27.7	24.4
Sta. Coloma de G.	18.6	8.7	7.3
Terrassa	53.6	37.2	34.0
Vic	83.0	67.7	69.4
Viladecans	28.5	17.3	13.2
Vilanova i la Geltrú	55.5	40.7	38.2

Molt poques ciutats de més de 50.000 habitants arriben a tenir majories absolutes d'habitants que parlin habitualment el català en família. L'excepció és Manresa, on als 0-4 anys ja existeix aquesta majoria, que es manté a tots els grups quinquennals següents. A Terrassa no s'hi arriba fins als 55-59 anys, a Mataró, al quinquenni següent (60-64 anys), a Sabadell cal esperar els 65-69. A Badalona, Cornellà, L'Hospitalet, El Prat de Llobregat, St. Boi de Llobregat i Santa Coloma no s'assoleix mai.

5. SUGGERIMENTS.

1. Partint del cens lingüístic de 1975, estudiar per separat, un per un, els primers vint anys per tal de veure quina progressió es produeix en l'ús i coneixement del català. Així es podria precisar molt millor la corba ascendent fins als 15-19 anys constatada per quinquennis.

2. Estudiar detalladament la natalitat a Catalunya en general o a alguna comarca o ciutat en particular per veure quines són les proporcions de fills d'immigrats i d'autòctons els darrers 20 anys.

3. ¿La natalitat diferencial d'autòctons i d'immigrats pot explicar suficientment els altíssims percentatges de desconeixement i de no ús del català per part dels infants i, en proporcions menys elevades, dels adolescents?

4. Caldria estudiar millor la inflexió en el coneixement i ús del català que es produeix a partir dels 20 anys en amunt fins als 40, les seves dimensions i el seu origen, les seves variants i l'evolució posterior a 1975.

5. Fóra convenient analitzar el procés d'integració lingüística dels immigrants, per edats introduint-hi altres variables no lingüístiques com, per ex., el sexe, la professió, l'hàbitat, la instrucció... L'estudi aprofundit i metòdic de casos podria aportar molt de contingut a les anàlisis purament quantitatives.

6. Per tal d'aclarir o contrastar les dades del cens lingüístic de 1975 referents als infants, seria bo de recercar si existeixen estudis a nivell local referents a unes edats concretes i comparar els resultats d'uns i altres.

7. ¿Com s'explica la constant excel·lència en el coneixement i ús de la llengua catalana per part de la franja de 15-19 anys tot al llarg de les dues primeres generacions? Entre altres variables caldria fixar-se en la procedència familiar d'aquesta cohort i comparar-la amb les immediatament superior i inferior.

8. Fóra convenient estudiar de forma diacrònica, edat per

edat; els qui, el 1975, eren infants i adolescents per veure quina és l'evolució lingüística que es produeix. En altres termes, comprovar si el progrés en el coneixement i ús del català a mida que puja l'edat que es detecta de forma sincrònica en aquest estudi, també es produeix i en quines proporcions de manera diacrònica.

9. ¿L'ensenyament del català a les escoles mena els castellanoparlants a servir-se'n més habitualment en la vida quotidiana?

10. ¿Quina és l'evolució lingüística posterior dels fills d'autòctons que han estat pujats familiarment en castellà?

11. Caldrien estudis seriosos per tal d'esbrinar adequadament si és veritat o no i en quins casos que la tendència actual entre el jovent s'orienta cap a un coneixement més estès del català (expansió de la comprensió) i a un ús més restringit o menys freqüent (contracció de la utilització).

CAPÍTOL V PROFESSIÓ I LLENGUA

No calen pas grans qualitats d'observador per adonar-se, a partir de la vida quotidiana, que hi deu haver una certa relació entre les diverses professions de la nostra societat i la llengua coneguda i emprada. La simple experiència diària ens diu que hi ha grups professionals on els catalano o castellanoparlants són més o menys nombrosos que en altres, que la immigració, bé que molt diversa, es concentra més particularment en una gamma de categories sociolaborals i professionals.

En aquest capítol intentarem d'obtenir una notícia més precisa i segura sobre les constants empíriques existents entre grups professionals i coneixement-ús de la llengua catalana.

1. CLASSIFICACIÓ DE LES PROFESSIONS.

Es sabut dels estudiosos que la divisió o classificació de les professions és una qüestió complexa. Existeixen diversos codis d'activitats que l'investigador coneix, però les agrupacions que se'n fan no sempre s'adapten prou a les finalitats de la seva investigació; sovint no li resta més remei que construir la seva pròpia classificació. Nosaltres no hem tingut, malauradament, aquest problema, perquè la classificació de professions de què ens servim ens és imposada per la font de les nostres dades. N'hauríem preferit d'altres més adaptades a la nostra anàlisi, però n'hem trobat una d'establerta, en funció de la qual foren codificades, al seu moment, totes les dades que són la base del nostre estudi.

Es una classificació que no dubtem a qualificar de burocràtica més que de sociològica, que deixa, potser encara més que d'altres, molts punts mal o no resolts, que cau en ambigüetats i fins i tot, en arbitrarietats, sobretot en la qüestió de les categories socioeconòmiques i laborals.

De totes maneres, més que fer-ne la crítica, potser el que cal, en un estudi com aquest, és donar-ne breument el contingut. Així el lector sabrà més concretament què inclouen els títols for

çosament abreujats o incomplets de les taules d'aquest capítol.

Els codis de professions, utilitzats en l'arxiu de padrons municipals de 1975 es corresponen pràcticament amb els preceptius de l'INE. Els principals apartats són:

1.- "Professionals, tècnics i treballadors assimilats": carres de grau superior i mitjà, artistes, clergues, esportistes, escriptors...

2.- "Personal directiu de l'administració pública i de les empreses": alts càrrecs d'aquests dos sectors.

3.- "Personal administratiu i assimilat": des de caps de delegacions, sucursals i agències, passant per tota mena de comptables, caixers i mecanògrafs, fins a telefonistes, carters, conductors de trens i revisors...

4.- "Comerciants i venedors": propietaris, gerents de comerços al major i al detall, viatjants, agents d'assegurances, venedors, empleats de comerç...

5.- "Personal dels serveis": propietaris, directors, gerents d'hotels, restaurants, cafès, cuiners, cambrers, conserges, perruquers, maquilladors, servei domèstic, personal dels serveis d'ordre públic...

6.- "Agricultors, grangers, pescadors, caçadors...": caps d'exploacions agràries i ramaderes, tractoristes i similars, obrers qualificats i no qualificats d'aquests sectors...

7.- "Treballadors de la producció i assimilats": tota mena d'operaris i peons industrials, de la construcció, artesans, mestres i aprenents...

Hi ha també un apartat dedicat a les "forces armades" que no més deu incloure els exèrcits, puix les d'ordre públic ja són compreses en l'apartat 5.

La població dita habitualment passiva comprèn menors, estudiants, jubilats, mestresses de casa, disminuïts físics i psíquics..

2. POBLACIÓ ACTIVA-NO ACTIVA I LLENGUA

Abans d'analitzar l'ús i coneixement de la llengua catalana a l'interior de les diverses categories socioeconòmiques i laborals establertes, ens fixarem en la situació lingüística de la població considerada activa i no activa. Les dades referents a la població activa tenen un interès especial, no tan solament a causa del protagonisme i dinàmica socials d'aquesta població, sinó també perquè la informació lingüística que en tenim no demana tanta reserva o precaució com la que es refereix a les classes passives o, fins i tot, al conjunt de la població. Aquests dos darrers universos a vegades comprenen sectors de població relativament indefinits o ambigus lingüísticament com són, per ex. els nadons.

El coneixement i ús de la llengua catalana entre la població activa i no activa de la província de Barcelona, el 1975, presenten les següents proporcions:

	L'entén	el sap	el té com a llengua	l'escriu
		parlar	familiar habitual	
	%	%	%	%
població activa	76.8	52.7	38.8	14.9
població no activa	59.7	44.4	38.1	8.6

Entre actius i no actius hi ha diferències considerables, cosa que indica que la distinció és útil i significativa. Entre la població activa és molt més estès el coneixement del català. La distància entre una i altra població va baixant a mida que passem, de la simple comprensió, a saber-lo parlar i escriure i a tenir-lo com a llengua familiar habitual, punt, aquest darrer, en que es fonen les distàncies.

Les dades lingüístiques de la població activa i no activa, a més de veure's confirmades en altres capítols d'aquest estudi (edat, per exemple), tenen una lògica interna relativament fàcil de copsar. És perfectament coherent que la població que treballa, fora de casa en la immensa majoria dels casos -recordem que estem parlant de la població dita "activa" que no comprèn les mestresses de casa- conegui molt més el català que no pas aquella que manca

dels contactes i relacions socials que procura el treball. Però també és ben lògic que no hi hagi pràcticament cap diferència en tre una i altra població quan es tracta de la llengua utilitzada correntment en cada àmbit familiar on conviuen indistintament uns i altres.

3. CATEGORIES SOCIOPROFESSIONALS I LLENGUA CATALANA.

Malgrat els desnivells considerables que hi ha entre professions, la comprensió del català és àmpliament majoritària en totes (vegeu la taula núm. 5.1). Segueixen encara essent majoria, com hem vist fa un moment, els actius que saben parlar català (52.7%). Però aquí ja trobem tres grups professionals que fan excepció: el personal de serveis, els treballadors manuals i les forces armades. Els dos primers contenen encara percentatges alts (44%), no així el tercer (16%). Les xifres continuen baixant quan passem a l'ús habitual del català en família: si bé és majoritari en cinc de les categories d'actius, és minoritari en les tres restants, dues de les quals contenen la majoria d'actius de la població. L'escriptura ja és minoritària arreu.

Els agricultors, pescadors i similars i els dirigents de les empreses privades i de l'administració pública són les categories més catalanoparlants en família, seguides de lluny pels professionals i tècnics, els comerciants i venedors i els administratius, tots els quals contitueixen un bloc força homogeni. Encara hi ha un tercer bloc, el més nombrós pels individus que conté, ja minoritàriament catalanoparlant en família, integrat pel personal de serveis i els treballadors manuals.

Remarquem, com ja hem fet a propòsit d'altres qüestions, que les categories en les quals hi ha xifres més baixes de comprensió són també les que disminueixen més ràpidament en passar a la capacitat de parlar el català i a tenir-lo com a llengua familiar habitual. Exemples: si considerem que el valor corresponent als professionals i tècnics a la columna (1) és igual a 100, el de la columna (2) seria 80, i el de la (4), 64, mentre que els índexs corresponents als treballadors manuals serien, respectivament, 100, 61 i 42, xifres que mostren un descens molt més accentuat.

Taula núm. 5.1 PROVINCIA DE BARCELONA (SENSE LA CAPITAL): CONEIXEMENT I ÚS DEL CATALÀ PER PROFESSIONS. 1975

	(1) % que entenen el català	(2) % que el saben parlar	(3) % que l'escriuen	(4) % que el tenen com a llengua fam. habitual
Professionals, tècnics i simil.	91.8	74.2	41.4	59.5
Dirigents de l'administra- ció pública i l'empresa privada	97.1	88.6	45.0	80.0
Personal administratiu i simil.	91.4	73.3	30.5	55.2
Comerciants i venedors	88.3	72.5	24.4	57.4
Personal dels serveis	71.7	44.7	9.2	30.9
Agricultors, pescadors	91.2	84.6	20.0	81.4
Treballadors qualificats i no qualificats	71.8	44.4	9.4	30.5
Forces armades	54.4	16.6	2.6	9.1
No actius	59.7	44.4	8.6	38.1
No consta	69.1	46.3	10.7	37.3
Total	68.3	48.0	11.5	38.2

4. PROFESSIONS I COMARQUES

Després de veure la relació llengua catalana-professió en el conjunt de la província de Barcelona, vegem quina és la situació si disgreguem les dades per comarques.

4.1. Comprensió.

Hem vist abans (vegeu taula núm. 5.1) que els dirigents de l'administració pública i de l'empresa privada eren la categoria socioprofessional amb percentatges més alts de comprensió del català. Venien després els professionals, administratius, agricultors i comerciants.

Si analitzem la situació, comarca per comarca, tal com és presentada a la taula núm. 5.2, constatem que aquella afirmació continua vàlida en línies generals. Però cal afegir algunes matisacions sovint de més interès formal que real.

La primera fa referència a les forces armades i a l'alt percentatge de comprensió que presenten a força comarques. Cal dir que es tracta d'una categoria molt ambigua i tant reduïda numèricament que no sabem quina significació pot tenir. Segons el codi de professions utilitzat en la codificació dels Padrons Municipals només haurien de figurar en aquest grup els professionals dels exèrcits, perquè les forces de seguretat i ordre públic s'inclouen entre el "personal dels serveis". D'altra banda, el seu nombre en xifres reals és molt escàs: en cap comarca no arriba a 300 i, a moltes, resta per dessota de 100. Es tracta, doncs, d'una categoria incerta i, probablement, poc representativa. No ens estranyaria gaire que, ultra eventuals errors de codificació, compreguéssim més aviat personal auxiliar o passavolant. Altrament no s'explica que comarques que no disposen d'una sola caserna de l'exèrcit, com Osona, per exemple, tinguin com a empadronat personal militar, a no ser que sigui la Guardia Civil...

Deixant, doncs, a part aquesta professió i el caràcter atípic que presenta en la variable de comprensió, no tant en les altres dues analitzades, passem a veure quines són les professions que més destaquen a cada comarca en la comprensió del català. Els

Taula núm. 5.2

PROVINCIA DE BARCELONA (SENSE LA CAPITAL): % DE POBLACIÓ QUE ENTÉN EL CATALÀ, PER PROFESSIONS I COMARQUES.

1975

	Baix	Barcelo	Mares	Vallès	Vallès	Alt Pe	Garraf	Osona	Anoia	Bages	Berguedà
Llob.	nès	me	Oc.	Or.	nedès						
Profes. i tèc nics	87.4	87.0	93.6	93.3	91.9	92.5	95.7	99.2	97.4	98.5	95.6
Directius	97.8	88.5	98.8	97.9	98.1	100.0	97.6	100.0	99.9	99.1	100.0
Administratius	87.6	87.1	97.2	92.3	95.7	98.1	94.9	98.9	97.4	97.9	98.4
Comerciants	83.5	79.5	95.7	90.0	94.1	97.2	96.3	99.5	96.7	98.3	99.1
Serveis	64.2	62.3	84.4	71.5	83.2	83.9	83.2	98.3	91.3	89.0	93.2
Agricultors, pescadors	80.9	58.1	85.3	87.2	95.9	98.0	87.9	98.6	98.3	98.4	99.1
Obrers	61.8	60.2	82.1	71.8	77.2	86.4	79.8	95.9	86.2	91.7	94.0
Forces arm.	45.8	41.4	66.1	59.7	60.8	100.0	100.0	51.8	100.0	56.8	76.8
No actius	47.5	43.0	75.5	60.5	68.4	82.3	68.3	90.4	77.8	84.8	92.5
No consta la professió	60.5	57.6	80.7	70.4	76.5	89.8	78.6	94.6	85.2	89.1	93.5
Total	57.0	55.2	80.6	68.8	75.6	87.4	76.9	93.9	84.1	89.1	93.7

primers a tot arreu són els directius d'empresa i de l'administració. Pel que fa a aquests darrers, caldria saber si realment hi figuren tots com a tals o bé han estat classificats en funció d'altres criteris, sobretot professionals: un alcalde figura com a tal o com a advocat, comerciant... segons la seva professió anterior o simultània al càrrec? La mateixa pregunta ens fem respecte a molts altres càrrecs públics.

Els percentatges de comprensió dels que, per abreujar, en diem directius, gairebé són idèntics a totes les comarques. Només s'observa una baixa sensible al Barcelonès (sense la capital). Amb un xic més d'alts i baixos, passa una cosa semblant amb les altres professions que tenen els percentatges de comprensió més alts a tot arreu: professionals-tècnics, administratius, comerciants i agricultors-pescadors. Les comarques del Barcelonès i Baix Llobregat continuen essent sempre les més deficitàries. Remarquem, per ex., la baixa proporció de comprensió dels agricultors-ramaders-pescadors del Barcelonès, inferior a la dels obrers.

Les professions amb percentatges generalment més baixos de comprensió, deixant a part, les forces armades, són els treballadors manuals. No obstant això, fins a les comarques més deficitàries, presenten proporcions que sempre superen el 60% i, a no poques comarques, el 80 i 90%.

Per sota de tots, hi sol haver sempre els no actius, categoria heterogènia que comprèn una gran diversitat de casos i situacions .

Per acabar, no deixa de ser interessant consignar quina és la professió amb percentatge de comprensió més baixa a cada comarca, sense comptar els no actius ni les forces armades. Els agricultors-pescadors, al Barcelonès (s.B); els obrers manuals al Baix Llobregat, Maresme, Vallès Oriental, Garraf, Osona i Anoia; el personal de serveis al Vallès Occidental, Alt Penedès, Bages i Berguedà.

4.2. Saber parlar el català

La taula núm. 5.3 ens mostra com, tret del Berguedà, on el percentatge més alt es troba entre els pagesos, a totes les altres comarques destaquen en primer lloc els directius, seguits,

Taula núm. 5.3

PROVINCIA DE BARCELONA, SENSE LA CAPITAL: % DE POBLACIÓ QUE SAP PARLAR EL CATALÀ, PER PROFESSIONS I CO-MARQUES. 1975.

	Baix Llob.	Barce- lonès	Mares- me	Vallès Oc.	Vallès Or.	Alt Pe nedès	Garra f	Osona	Anoia	Bages	Berguedà
Profes. i tècnics	65.1	66.2	77.5	74.1	74.5	83.0	78.4	94.5	86.7	88.8	88.4
Directius	85.1	74.4	93.0	88.8	93.1	96.5	79.5	98.9	98.0	93.9	86.9
Admsitrat.	65.2	61.2	87.1	75.4	82.4	94.6	77.3	94.7	92.4	88.4	95.2
Comerciants, venedors	63.2	56.2	85.7	74.7	83.6	94.9	79.3	97.1	88.7	92.6	97.0
Serveis	36.1	32.3	61.4	43.3	58.0	69.3	55.7	82.6	69.9	65.6	79.3
Agricultors, pescadors	74.5	44.6	72.5	78.9	88.7	95.6	79.1	96.8	94.5	93.8	97.4
Obrers	32.8	29.5	58.0	42.1	49.7	69.1	54.4	79.2	60.4	69.8	79.8
Forces arm.	21.4	12.0	20.0	12.6	43.1	56.7	0.0	0.0	6.1	13.3	8.5
No actius	32.1	26.7	61.9	44.1	52.3	72.1	51.9	80.9	67.0	68.4	79.6
No consta la professió	36.3	30.7	61.7	46.8	55.5	77.9	57.2	83.9	68.4	69.7	80.4
Total	36.3	31.6	63.5	47.4	55.7	76.0	57.0	83.0	68.4	71.6	81.4

gairebé sempre, pels agricultors-pescadors-ramaders, fins i tot al Baix Llobregat. És excepció, novament, el Barcelonès, on aquesta darrera professió es situa força més avall en l'escala de saber parlar el català. Els agricultors tampoc no ocupen el segon lloc al Maresme, Garraf i Osona, comarques on són precedits pels comerciants i/o administratius. Amb aquestes pinzellades tenim ja dibuixats els protagonistes positius en la qüestió de saber parlar el català.

Passem ara a les professions més deficitàries. La més baixa sol ser sempre la de les forces armades (amb les irregularitats a que ens referíem suara). Segueixen després els treballadors manuals i, un poc més amunt, el personal de serveis.

Això pel que fa a la població activa. Quant als no actius, tret d'algunes comarques en que presenten els percentatges més baixos després de les forces armades, generalment se solen situar per sobre dels treballadors manuals i prop del personal dels serveis.

4.3. Llengua familiar habitual.

La categoria professional més deficitària per a la llengua catalana torna a ser a totes les comarques, les forces armades, molt per sota dels treballadors manuals. Tant aquests com el personal de serveis presenten unes proporcions baixes (al voltant del 20%) al Barcelonès i Baix Llobregat, que van pujant progressivament a mida que passem al Vallès Occidental (prop del 30%), Garraf, Vallès Oriental i Maresme (prop del 40%) i Bages (50%). Les comarques restants ja donen proporcions altes: 60% a l'Anoia i l'Alt Penedès, i 70% a Osona i Berguedà. (Vg. taula núm. 5.4).

Els agricultors tenen a tot arreu, tret del Barcelonès, taxes molt altes d'utilització familiar habitual del català. Una cosa semblant passa en la resta de professions entre les quals és àmpliament majoritari. L'ús del català en família, tret del Barcelonès i, amb menys freqüència, el Baix Llobregat.

En conjunt la professió que més destaca és la dels agricultors, seguits molt d'aprop pels directius.

Taula núm. 5.4

PROVÍNCIA DE BARCELONA, SENSE LA CAPITAL: % DE POBLACIÓ QUE TÉ EL CATALÀ COM A LLENGUA FAMILIAR HABITUAL,
PRE PROFESSIONS I COMARQUES. 1975.

	Baix Llob.	Barce- lonès	Mares- me	Vallès Oc.	Vallès Or.	Alt Pe- nedès	Garraf	Osona	Anoia	Bages	Berguedà
Profes. i tèc- nics	51.1	46.2	63.9	58.1	63.0	75.4	63.3	90.5	76.0	79.5	73.4
Directius	71.3	58.3	86.6	80.5	86.9	86.7	67.7	97.7	97.6	88.0	86.9
Administratius	45.9	38.7	75.2	56.1	63.5	88.6	61.0	89.5	82.7	73.8	87.9
Comerciants, venedors	47.5	37.5	72.6	58.4	69.1	88.7	64.4	91.8	82.9	81.7	93.4
Serveis	24.0	17.4	46.5	29.2	41.8	62.9	37.5	74.5	60.6	49.6	73.8
Agricultors, pescadors	67.8	37.9	68.0	72.9	85.2	93.9	75.8	96.4	93.3	91.9	95.9
Obrers	20.3	16.7	42.8	26.7	35.6	58.7	35.6	69.1	49.6	51.1	67.2
Forces armades	13.1	2.2	13.3	7.3	25.5	36.8	0.0	16.1	0.0	8.7	3.0
No actius	26.3	21.0	54.7	37.1	44.2	68.2	44.3	76.4	62.7	60.2	75.5
No consta la professió	27.4	20.9	53.0	36.8	47.0	73.7	46.6	80.5	63.4	59.3	74.7
Total	27.0	21.5	53.6	36.6	45.3	70.4	45.2	77.4	61.8	59.7	74.4

5. PROFESSIÓ, HABITAT I LENGUA CATALANA.

Si analitzem la relació llengua catalana-professió a partir de la grandària demogràfica dels municipis, tal com fan les taules nn. 5.5, 5.6 i 5.7, apareixen unes característiques que voldríem subratllar breument. La primera, ja esmentada anteriorment, fa referència al fet general que, a mida que puja el volum d'habitants dels municipis, baixen els percentatges generals de coneixement i ús de la llengua catalana. Hom pot comprovar fàcilment aquesta regularitat a partir dels totals de cada una de les tres taules a què ens referim. La pregunta que sorgeix immediatament després d'aquesta constatació és la següent: aquesta regularitat general a la baixa, clarament establerta, s'acompleix també a l'interior de cada professió? Intentarem esbrinar-ho observant per separat cada una de les tres variables lingüístiques principals amb què treballarem.

Comencem per la comprensió del català (taula núm. 5.5) i notem com és absolutament majoritària a tots els hàbitats i a totes les professions, amb la sola excepció de les forces armades dels municipis de més de 50.000 h. Quant a la regularitat a la baixa, que és la qüestió que ens ocupa, les dades de la taula fan veure que s'acompleix de manera perfectament sistemàtica a la majoria de professions, fins i tot entre els no actius. Resten unes poques professions que, tot i mostrant una tendència clara a la baixa a mida que augmenta el nombre d'habitants dels municipis, no presenten una regularitat tan sistemàtica. Són els professionals i tècnics, els directius i els administratius. Les irregularitats que es produeixen són mínimes i es situen sempre en l'interval dels 2-5.000 h.

Si passem a la taula núm. 5.6 (saber parlar el català) comprovarem, primer, que, deixant a part les forces armades, hi ha majories absolutes a totes les professions fins que no arribem als municipis de 10-25.000 h., en els quals apareixen les dues primeres minories (obrers i personal de serveis), així com els no actius. Ja no n'apareixen més als hàbitats següents, corresponents a municipis més grans. Així sí, aquestes minories aniran disminuint progressivament. Pel que fa a la disminució progressiva de la capacitat de parlar el català a mida que augmenta el vo

lum dels municipis, retrobem encara una regularitat més gran que en la comprensió, puix només hi ha dues excepcions: els professionals i tècnics i els directius, excepcions que, aquesta vegada, també són molt petites quantitativament, igual que en la comprensió, però ara es donen en el darrer interval, corresponent a les ciutats de més de 50.000 h.

Resta, finalment, observar la variable de la llengua familiar. (Vegeu la taula núm. 5.7). Si deixem també de banda les forces armades, aquí les unanimitats majoritàries es trenquen abans. La primera minoria apareix als municipis de 5-10.000 h. entre els obrers. A l'hàbitat següent s'hi afegeix el personal de serveis. No n'apareixen de noves fins que arribem als municipis superiors als 50.000 h., en els quals, a més de les dues professions ja esmentades, també tenen proporcions minoritàries els agricultors-ramaders-pescadors, els comerciants i els administratius.

Quant a la disminució de la utilització del català en família a mida que augmenta el volum dels municipis, s'acompleix a totes les professions, tret d'una, els professionals i tècnics, que presenta una irregularitat, gairebé irrellevant, als municipis superiors als 50.000 h.

Taula núm. 5.5

PROVINCIA DE BARCELONA, SENSE LA CAPITAL: % DE POBLACIÓ QUE COMPREN EL CATALÀ, PER PROFESSIONS I DIMENSIO DEL MUNICIPI DE RESIDÈNCIA. 1975.

	municipis de					
	- 2.000 h.	2-5.000 h.	5-10.000 h.	10-25.000 h.	25-50.000 h.	+ 50.000 h. (s.B)
Profes. i tècnics	95.1	95.2	94.6	91.7	91.6	90.7
Directius	99.1	99.4	99.0	98.4	96.2	95.8
Administratius	97.6	98.2	97.4	92.1	91.1	89.6
Comerciants	98.7	97.8	96.6	90.1	87.7	85.0
Serveis	93.0	91.0	87.4	75.1	70.0	65.4
Agricult. i pesc.	98.4	95.8	93.3	91.0	84.0	66.5
Obrers	93.3	90.5	85.5	70.4	67.5	65.8
Forces armades	85.6	56.3	68.2	79.6	51.1	44.8
No actius	90.8	85.6	76.8	59.9	56.9	51.3
No consta prof.	94.4	88.6	82.5	70.3	56.2	62.8
Total	93.5	88.9	82.5	68.5	65.5	61.5

Taula núm. 5.6

PROVINCIA DE BARCELONA, SENSE LA CAPITAL: % DE POBLACIÓ QUE SAP PARLAR EL CATALÀ, PER PROFESSIONS I DIMENSIÓ DEL MUNICIPI DE RESIDÈNCIA. 1975.

	municipis de					
	- 2.000 h	2-5.000 h.	5-10.000 h.	10-25.000 h.	25-50.000 h.	+ 50.000 h
	(s. B.)					
Profes. i tècnics	86.0	83.6	78.8	73.6	72.0	72.4
Directius	95.1	91.6	91.3	87.7	87.0	87.2
Administratius	92.8	91.7	85.7	77.4	72.9	68.2
Comerciants	95.7	92.3	86.6	78.2	72.3	65.3
Serveis	81.6	75.4	63.2	49.1	41.9	36.1
Agricultors i pesc.	95.5	90.9	83.8	81.8	75.8	53.9
Obrers	81.6	71.7	58.5	44.3	39.9	35.6
Forces armades	66.3	12.1	11.3	21.1	11.7	15.2
No actius	82.7	72.4	60.5	44.7	41.5	35.3
No consta la prof.	86.1	73.0	61.2	48.0	33.4	37.4
Total	85.2	74.3	62.5	48.9	45.0	39.1

Taula núm. 5.7

PROVÍNCIA DE BARCELONA (SENSE LA CAPITAL): % DE POBLACIÓ QUE TÉ EL CATALÀ COM A LLENGUA FAMILIAR MÉS HABITUAL, PER PROFESSIONS I DIMENSIÓ DEL MUNICIPI DE RESIDÈNCIA. 1975.

	municipis de					
	- 2.000 h.	2-5.000 h.	5-10.000 h.	10-25.000 h.	25-50.000	+ 50.000 h. (s. B)
Profes. i tècnics	80.1	77.1	65.5	57.4	56.3	56.7
Directius	91.7	90.1	85.7	74.5	76.5	77.9
Administratius	87.6	84.9	73.0	61.0	52.7	48.1
Comerciants	91.1	87.6	76.9	64.5	56.1	47.7
Serveis	76.7	65.7	52.5	35.2	27.5	21.3
Agricultors i pescadors	94.5	88.7	81.8	75.2	70.3	45.9
Obrers	75.8	58.8	44.5	30.2	26.3	21.2
Forces armades	63.4	6.0	11.3	15.7	11.3	3.9
No actius	80.9	66.1	53.5	37.9	35.1	28.9
No consta la prof.	83.6	67.7	53.1	39.3	34.0	27.4
Total	82.1	66.5	53.0	39.0	34.8	28.5

6. ELS MUNICIPIS MÉS GRANS.

L'anàlisi per hàbitats que acabem de realitzar ha mostrat que el coneixement i ús de la llengua catalana tendeix clarament a baixar, tant en conjunt com respecte a cada professió, a mida que va pujant el volum de població dels municipis. Aquesta tendència fa que les taxes més baixes de catalanització es trobin entre els municipis de més de 50.000 h. És una regularitat de conjunt que deu amagar no poques desviacions a l'interior de cada hàbitat. Ho comprovarem analitzant-ne només un: el corresponent als municipis més grans. La taula núm. 5.8 ens hi ajudarà. Només prendrem, a tall d'exemple, una variable lingüística: la utilització del català en família que és la/d^{que}ona sempre les proporcions més baixes.

Observi's, per començar, les diferències que en conjunt apareixen de ciutat a ciutat: des del 60% a Manresa a l'11% a Sta. Coloma de Gramanet, hi ha tota una gradació, que encara es fa més visible si comparem les diferents professions. N'hi ha algunes que atenyen sovint freqüències altes. Destaquen, entre aquestes, els directius que, en llocs tan poc catalanitzats com Sta. Coloma i Cornellà, obtenen coeficients molt elevats. Els professionals, tècnics i similars, així com els administratius, comerciants i agricultors, presenten sempre valors molt superiors a les mitjanes o totals de cada municipi. Els més baixos són sempre els obrers i el personal de serveis, a les quals categories se solen acostar els no actius (infants, jubilats...) Tots aquests només són superats a la baixa per les forces armades, la catalanització de les quals, en aquest punt, apareix com a pràcticament nul·la, fins i tot a ciutats com Manresa i Terrassa.

Taula núm. 5.8. UTILITZACIÓ HABITUAL DEL CATALÀ EN FAMÍLIA A LES CIUTATS DE MES DE 50.000 h. DE LA PROVÍNCIA DE BARCELONA, SENSE LA CAPITAL, PER PROFESSIONS. 1975.

	Badalona	Cornellà	L'Hospitalet	Manresa	Mataró	El Prat	Sabadell	St. Boi	Sta.Coloma	Terrassa
	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%
Profes. i tècnics	63.0	50.7	43.2	80.1	63.2	48.6	62.6	41.0	21.5	62.6
Directius	59.4	89.0	48.5	86.9	85.4	40.0	85.5	54.5	66.5	83.3
Administratius	49.5	32.1	35.6	73.6	72.1	39.0	60.3	38.2	26.4	61.9
Comerciants	41.2	31.9	38.8	78.3	61.1	39.1	56.4	39.7	25.9	66.7
Pers. de serveis	16.4	18.4	20.8	38.9	25.8	14.6	24.2	18.4	10.9	34.9
Agricultors-pesc.	37.0	48.8	42.5	90.7	31.5	45.1	30.8	70.4	17.9	55.0
Obrers	20.3	11.7	17.7	49.1	30.1	15.4	25.6	16.0	8.7	28.5
Forces armades	0.0	7.4	0.0	0.0	16.7	0.0	0.0	0.0	10.2	0.0
No actius	25.3	17.0	21.5	60.5	43.1	21.1	36.7	19.8	11.0	41.2
No consta prof.	25.6	17.2	21.8	59.4	38.3	23.4	36.4	21.8	10.8	41.9
Total	26.0	17.5	22.4	59.8	40.5	21.9	36.0	21.0	11.3	40.7

7. LA CLASSE OBRERA I LA LLENGUA CATALANA.

Després de tot allò que hem exposat fins ara no seria gairebé necessari tocar aquest punt de manera específica. Però la qüestió és tan important, tant des d'un punt de vista exclusivament quantitatiu, com des d'una òptica qualitativa, que bé mereix un apartat especial, encara que només sigui per recapitular i sintetitzar les dades aparegudes de forma esparsa fins ara.

En el conjunt de la província de Barcelona els treballadors manuals equivalen a percentatges que ronden el 30% de tota la població i el 65% de la població activa. El seu gran nombre i la seva poca catalanització fan baixar en picat les xifres generals de coneixement i ús del català. Concretament, a la província de Barcelona, la catalanització de la classe obrera en el seu conjunt ens és indicada per aquests xifres, referents a la situació l'any 1975:

	Barcelona	Resta província	Total
Comprenen el català	85.0	71.8	76.4
Saben parlar-lo	57.3	44.4	50.6
El tenen com a llengua familiar habitual	40.3	30.5	35.2
L'escriuen	15.0	9.4	12.0

Com que les xifres de què disposem, referents a la ciutat de Barcelona, tenen un marge d'error relativament elevat, la dada més segura és la referent a la resta de la província. Les xifres de Barcelona i els totals provincials han de ser presos amb precaució i a títol aproximatiu. Malgrat això, creiem que són vàlids per a fer-nos una idea aproximada de la situació de conjunt. Entre el món obrer la comprensió del català és alta, la capacitat de parlar-lo només la té la meitat de la població, i la utilització habitual en família és cosa d'un terç.

Passem ara a veure com apareix la situació per comarques, tal com es descriu a la taula núm. 5.9.

Taula núm. 5.9

CONEIXEMENT I ÚS DEL CATALÀ PER PART DELS TREBALLADORS MANUALS PER COMARQUES. 1975

	% que l'entenen	% que el saben parlar	% que el tenen com a llengua fam. hab.
Baix Llobregat	61.8	32.8	20.3
Barcelonès (s.B)	60.2	29.5	16.7
Maresme	82.1	58.0	42.8
Vallès Occid.	71.8	42.1	26.7
Vallès Oriental	77.2	49.7	35.6
Alt Penedès	86.4	69.1	58.7
Garraf	79.8	54.4	35.6
Osona	95.9	79.2	69.1
Anoia	86.2	60.4	49.6
Bages	91.7	69.8	51.1
Berguedà	94.0	79.8	67.2
Total	71.8	44.4	30.5

N=650.367

La taula anterior analitza el coneixement i utilització de la llengua catalana per part del sector menys integrat lingüísticament com és la classe obrera. Les diferències per comarques són molt grans i presenten uns valors i una classificació semblants a moltes altres taules comarcals. Els valors més alts de catalanització es tornen a trobar, per aquest ordre, a Osona, Berguedà, Alt Penedès i Bages. Són les comarques que presenten majories absolutes en les tres variables lingüístiques estudiades. Anoia, Maresme, Garraf i Vallès Oriental formen el segon grup. Les més deficitàries tornen a ser, com sempre: Vallès Occidental, Baix Llobregat i Barcelonès (sense Barcelona). Són les tres comarques que sempre es situen per sota de la mitjana provincial a diferència de les altres vuit que hi estan per sobre.

No hi ha dubte que les dades que acabem de presentar, referents al món obrer, són les més bàsiques en aquest estudi. És aquest món amb les seves famílies que pateix la manca més gran d'integració lingüística i que fa pujar i baixar respectivament totes les correlacions, car és en aquesta categoria social on es concentren els nivells més alts d'immigració i de desarrelament. Una prova del que acabem de dir ens la forneixen les següents xifres:

	% que comprèn el català		% que el sap parlar		% que el té com a llengua familiar hab.	
	obrers	dirigents	obrers	dirig.	obrers	dirig.
Osona	95.9	100	79.2	98.9	69.1	97.7
Baix Ll.	61.8	97.8	32.8	85.1	20.3	71.3
diferències	34.1	2.2	46.4	13.8	48.8	26.4

Hem comparat dues classes socials extremes de dues comarques extremes i comprovem que les diferències de coneixement i ús del català entre la classe dirigent de les dues comarques són mínimes, mentre que les diferències entre la classe obrera de les dues mateixes comarques són molt altes.

Si en comptes de comparar dues comarques tan oposades des del punt de vista de situació lingüística -i d'altres-, n'agafem dues de més semblants, les diferències, lògicament, es redueixen, però la semblança entre les classes dirigents és més accentuada que entre les obreres:

Vallès Or.	77.2	98.1	49.7	93.1	35.6	86.9
Vallès Oc.	<u>71.8</u>	<u>97.9</u>	<u>42.1</u>	<u>88.8</u>	<u>26.7</u>	<u>80.5</u>
diferències	5.4	1.2	7.6	4.3	8.9	6.4

Si analitzem la catalanització de les classes treballadores per hàbitats, tal com mostren les dades de la taula núm. 5.10, ens adonarem que és alta als municipis inferiors a 5.000 h. a partir d'aquest hàbitat, es va aprimant progressivament fins arribar als nivells més baixos als municipis de més de 50.000 h. Nivells baixos que no impedeixen pas, però, que una gran majoria entenguin el català i un bon terç el sàpiga parlar, encara que només una cinquena part l'utilitzi en família.

Taula núm. 5.10. PROVÍNCIA DE BARCELONA, SENSE LA CAPITAL: CONEIXEMENT I ÚS DE LA LLENGUA CATALANA PER PART DELS TREBALLADORS MANUALS, PER HÀBITATS. 1975

Conjunt de municipis de:	Entenen el català	El saben parlar	El tenen com a llengua familiar habitual	L'escriuen
	%	%	%	%
-2.000 h.	93.3	81.6	75.8	18.8
2-5.000 h.	90.5	71.7	58.8	13.9
5-10.000 h.	85.5	58.5	44.5	13.9
10-25.000 h.	70.4	44.3	30.2	9.6
25-50.000 h.	67.5	39.9	26.3	8.5
+ 50.000 h. (s.B)	65.8	35.6	21.2	7.1
Total	71.8	44.4	30.5	9.4

La taula núm.5.11 analitza més en concret la situació de la llengua catalana entre els obrers de les grans ciutats de la província de Barcelona. Es tracta del grup social més nombrós que equival a un 25% de tota la població d'aquestes ciutats.

Hom veurà que la comprensió és majoritària a tot arreu, amb diferències importants segons les ciutats. Des de Manresa, on la comprensió és gairebé total, fins a Sta. Coloma de Gramanet, on arriba just a la meitat.

Les xifres canvien molt quan es tracta dels qui saben parlar català. Són minoria a tot arreu, tret de Manresa; minoria que baixa novament de manera dràstica quan passem a la llengua familiar habitual. Les ciutats més deficitàries són sempre Sta. Coloma de Gramanet, Cornellà i El Prat de Llobregat. Les menys deficitàries, després de Manresa, són Terrassa, Mataró i Sabadell.

L'escassa rellevància dels qui l'escriuen no mereix cap més comentari, tret del relativament alt percentatge de Manresa i, no tant, de Terrassa.

Es bo d'advertir finalment que aquelles ciutats on el percentatge de comprensió és més baix, són també aquelles on es produeix una reducció més forta en passar de la comprensió a la capacitat de parlar-lo i a la llengua familiar. A Manresa, si considerem que el % de comprensió (91.8) és 100, la capacitat de parlar-lo seria 73 i la llengua familiar hab., 53; a Sta. Coloma, en canvi, els índexs serien 100, 40 i 17; i, a Cornellà, 100, 41 i 21 respectivament. A aquestes dues ciutats s'experimenta una pèrdua força més notòria.

Taula núm. 5.11

CONEIXEMENT I ÚS DEL CATALÀ PER PART DELS OBRERS RESIDENTS A LES CIUTATS DE MÉS DE 50.000 h. DE LA PROVÍNCIA DE BARCELONA. 1975

	% comprenen el català	% saben parlar-lo	% l'escriuen	% el tenen com a llengua familiar habitual	% d'obers sobre població total
Badalona	63.5	33.3	5.4	20.3	24.7
	100	52.4		31.9	
Cornellà	55.6	22.9	3.4	11.7	25.3
		41.1		21.0	
L'Hospitalet	62.0	31.6	5.6	17.7	23.4
		50.9		28.5	
Manresa	91.8	67.6	21.5	49.1	21.8
		73.6		53.4	
Mataró	75.1	49.1	9.0	30.1	26.4
		65.3		39.9	
El Prat de Llobregat	55.7	27.3	3.7	15.4	23.3
		49.0		27.6	
Sabadell	72.5	43.5	7.5	25.6	25.0
		60.0		35.3	
St. Boi de Llobregat	61.2	30.6	6.0	16.0	24.7
		50.0		26.1	
Sta. Coloma de Gramanet	50.2	20.1	3.5	8.7	26.7
		40.0		17.3	
Terrassa	76.7	43.0	12.0	28.5	24.5
		56.0		37.1	
Total	65.8	35.6	7.1	21.2	24.6

Per acabar aquest apartat referent de forma específica a les classes treballadores, donem la llista de les ciutats de la província de Barcelona de més de 25.000 h. amb indicació dels percentatges de coneixement i ús del català (vegeu la taula núm. 5.12).

De les 23 ciutats de la llista, només n'hi ha dues (Igualada i Vic) amb majories d'utilització familiar habitual del català. Ja són 5, on més del 50% el sap parlar. A totes, la comprensió és amplament majoritària.

Si, aplicant un procediment ja utilitzat en una altra ocasió, donem a la comprensió el valor 1, a saber-lo parlar, el valor 2, i 3, a utilitzar-lo habitualment en família, obtindrem uns índexs generals de catalanització del món obrer de les grans ciutats que poden servir d'orientació. Sobre un màxim possible de 600, apareixen els següents grups de més a menys catalanització de les classes treballadores (vegeu taula núm. 5.13): Només hi ha una ciutat (Vic) que passi dels 400, situació que podem qualificar de "favorable" puix ja hem dit que el sostre màxim que pot assolir aquest índex és 600. Vic es situa exactament a 455. Entre 300 i 400, nivell que qualifiquem de "menys greu" des del punt de vista de la catalanització de les classes treballadores, hi ha dues ciutats: Igualada (391) i Manresa (374).

Una bona part es troben entre 200 i 300, estadi que ja podem qualificar de "greu". Són les següents: Granollers (292), Vilanova i la Geltrú (285), St. Cugat del Vallès (283), Mataró (263), Terrassa (248), Sabadell (236), Mollet (218) i Gavà (200).

Resten finalment aquelles ciutats, la situació de les quals gosem qualificar de "molt greu", puix no arriben a 200 sobre 600. És el grup més nombrós, puix n'inclou 12, que són: Cerdanyola (197), Esplugues (192), Badalona (191), St. Feliu de Llobregat (180), L'Hospitalet (179), Rubí (173), St. Boi de Llobregat (170), St. Adrià de Besòs i El Prat de Llobregat (156), Viladecans (148), Cornellà (136) i Sta. Coloma de Gramanet (116).

Taula núm. 5.12

CONEIXEMENT I ÚS DEL CATALÀ DELS TREBALLADORS MANUALS A LES CIUTATS SUPERIORS A 25.000 h. DE LA PROVÍNCIA DE BARCELONA, SENSE LA CAPITAL. 1975.

	% que entén el català	% que el sap parlar	% que el té com a llengua fam. hab.
Badalona	63.5	33.3	20.3
Cerdanyola	67.4	35.1	19.9
Cornellà	55.6	22.9	11.7
Esplugues	64.3	31.9	21.4
Gavà	67.3	34.0	21.6
Granollers	78.6	52.9	35.9
L'Hospitalet	63.0	31.6	17.7
Igualada	87.7	68.0	56.0
Manresa	91.8	67.6	49.1
Mataró	75.1	49.1	30.1
Mollet	63.8	37.6	26.4
El Prat de Ll.	55.7	27.3	15.4
Rubí	55.3	30.5	19.2
Sabadell	72.5	43.5	25.6
St. Adrià de Besós	55.2	27.6	15.3
St. Boi de Ll.	61.2	30.6	16.0
St. Cugat del Vallès	85.9	53.0	30.5
St. Feliu de Ll.	61.9	31.7	18.4
Sta. Coloma de G.	50.2	20.1	8.7
Terrassa	76.7	43.0	28.5
Vic	94.3	79.8	67.2
Viladecans	53.9	25.6	14.3
Vilanova i la Geltrú	79.7	52.8	33.4

Taula núm. 5.13. INDEXS DE CATALANITZACIÓ DE LA CLASSE OBRERA A
LES CIUTATS DE MÉS DE 25.000 h. DE LA PROVÍNCIA DE BARCELONA, SENSE
LA CAPITAL. 1975.

Badalona	191
Cerdanyola	197.3
Cornellà	136.5
Esplugues	192.3
Gavà	200.1
Granollers	292.1
L'Hospitalet	179.3
Igualada	391.7
Manresa	374.3
Mataró	263.6
Mollet	218.2
El Prat de Llob.	156.5
Rubí	173.9
Sabadell	236.3
St. Adrià de B.	156.3
St. Boi	170.4
St. Cugat	283.4
St. Feliu de Llob.	180.5
Sta. Coloma de Gr.	116.5
Terrassa	248.2
Vic	455.5
Viladecans	148.0
Vilanova i la G.	285.5

8 SUGGERIMENTS

1. Caldrien dades més precises sobre el coneixement i ús lingüístics de la població considerada no activa. Hi ha dues categories particularment interessants en aquesta població: les mestresses de casa i els estudiants.

2. Seria interessant de comprovar si les diferències per edat que hem trobat al cap. IV es donen també a l'interior de les professions i, en cas afirmatiu, quines són les variacions.

3. Les forces armades constitueixen un punt fosc, bé que poc important del nostre estudi. Tant aquestes com les d'ordre públic (polícies) i la Guardia Civil haurien de constituir apartats especials d'observació.

4. La classificació socioprofessional que hem hagut d'utilitzar no és del tot satisfactòria. En caldrien d'altres més precises i detallades, més adaptades a l'anàlisi sociolingüística.

5. ¿Hi ha diferències d'integració lingüística dels fills d'immigrats en funció de la professió de llurs pares? En cas afirmatiu, quines són les professions que faciliten la integració i quines la dificulten.

6. Un punt de molt interès seria l'estudi de la utilització oral i escrita del català en l'exercici de la professió, en les comunicacions internes i externes de les empreses...

7. Hem dedicat un apartat a la situació lingüística de la classe obrera. Hi ha, però, molts punts a desenvolupar i aprofundir, referents a la relació entre llengua i origen, edat, temps de permanència, immigrants de segona generació...

8. ¿Quina deu ser la relació que s'estableix entre promoció social i pautes de comportament lingüístic?

9. Mereixen un estudi minuciós el coneixement i ús de la llengua catalana per part de totes aquelles persones que exerceixen un càrrec públic, permanent o temporal, de dedicació completa o parcial, dependents del Govern Central, de la Generalitat, de les Diputacions, dels Ajuntaments, etc. Caldria distingir els càrrecs polítics electius dels no electius.

CAPÍTOL VI GRAU D'INSTRUCCIÓ I LLENGUA.

El grau d'instrucció o d'escolaritat és una altra de les característiques de la població que podem creuar amb el coneixement i ús de la llengua catalana. Aquesta anàlisi mostrerà com és de positiva aquesta relació.

1. NIVELL D'INSTRUCCIÓ DE LA POBLACIÓ.

Mirem, primer, quins són els nivells d'instrucció dels residents a la província de Barcelona. Ens ho explicita la taula núm. 6.1.

Taula núm. 6.1. POBLACIÓ DE LA PROVÍNCIA DE BARCELONA SENSE LA CAPITAL: REPARTICIÓ SEGONS EL GRAU D'INSTRUCCIÓ. 1975.

	%
Analfabets de menys de 10 anys	11.3
Analfabets de més de 10 anys	5.1
Ensenyament primari incomplet	38.4
Ensenyament primari complet	32.6
Batxillerat elemental o similar	6.1
Batxillerat superior o similar	2.3
Formació professional	1.6
Estudis o carreres intermedis: peritatges...	1.1
Ensenyament superior	0.8
Total	100

Remarquem alguns trets d'aquesta taula. En primer lloc, l'alta proporció d'analfabets: n'hi ha 222.966 de més de 10 anys. Tot i que cal descomptar-ne els més petits, l'analfabetisme també és elevat entre els de menys de 10 anys. Per fer-se una idea general de la difusió de la instrucció, només cal fixar-se com el 87.4% de la població és format per aquells que no han sobrepassat l'ensenyament primari o ni tan solament hi han arribat.

2. RELACIÓ ENTRE INSTRUCCIÓ I LLENGUA CATALANA.

Constatació general: a més instrucció, més coneixement i ús del català. Aquesta és una de les constants més clares establertes fins ara en aquest estudi, més accentuada, fins i tot, que en el cas de l'edat. La relació que s'estableix entre coneixement del català i grau d'instrucció la podem enunciar així: gairebé la totalitat dels qui tenen més que instrucció primària completa entenen el català, una immensa majoria (més de 3/4) el saben parlar i dos terços el tenen com a llengua familiar habitual.

En canvi, entre la població menys instruïda el coneixement del català i el seu ús com a llengua habitual és molt més baix. Només una dada: entre els analfabets o similars de més de 10 anys d'edat, trobem les següents taxes:

Castellà, llengua habitual familiar:	78.8%
No saben parlar català:	74.1%
No entenen el català:	53.2%

Si comparem aquestes dades amb les referides a l'altre extrem de l'escala d'instrucció, la població que té estudis universitaris, veiem que la diferència és enorme:

Català, llengua familiar habitual:	62.3%
Saben parlar català:	75.7%
Entenen el català:	92.7%

El 76% dels qui no entenen el català són analfabets o tenen ensenyança primària incompleta, mentre que en el conjunt de la població aquests mateixos només equivalen al 54.8%. Vol dir que els menys instruïts contenen una proporció molt alta de no catalanoentenedors. Passa una cosa semblant amb els castellanoparlants habituals en família. El 62.9% tenen ensenyament primari incomplet (43.1%) o són analfabets (19.8%), mentre que aquests mateixos només equivalen al 44.8% de la població general i al 41.7% dels catalanoparlants

Taula núm. 6.2

PROVÍNCIA DE BARCELONA (SENSE LA CAPITAL). GRAU D'INSTRUCCIÓ I CONEIXEMENT I ÚS DE LA LLENGUA CATALANA. 1975

	L'entén	La sap parlar	L'escriu	La té com a llengua familiar ha
	%	%	%	%
No sap llegir (- 10 anys)	36.0	25.1	-	26.4
No sap llegir (+ 10 anys)	46.7	25.9	-	20.8
Primària incompleta	63.1	40.1	5.4	31.0
Primària completa	80.6	58.6	15.2	45.6
Batxillerat elemental o similar	91.7	75.6	31.2	59.2
Batxillerat superior	93.8	79.8	42.8	63.8
Formació professional	89.8	70.5	31.0	53.8
Peritatge, eng. tec.	92.6	78.4	43.7	66.1
Ensenyament superior	92.7	75.7	50.3	62.3
Total provincial (s.B)	68.3	48.0	11.5	38.2

Taula núm. 6.3

PROVÍNCIA DE BARCELONA (SENSE LA CAPITAL): GRAU D'INSTRUCCIÓ I DESCONEIXE
MENT DEL CATALÀ I ÚS FAMILIAR DEL CASTELLÀ. 1975.

	No l'entén	No el sap parlar	Castellà, llengua familiar habitual
	%	%	%
Analfabets de-10 anys	63.3	74.3	71.3
Analfabets de+10 anys	52.9	73.6	78.8
Primària incompleta	36.6	59.4	68.8
Primària completa	19.2	41.3	54.1
Batxillerat elemental	8.3	24.1	40.4
Batxillerat superior	6.1	20.1	35.3
Formació professional	10.1	29.2	45.4
Carreres intermèdies	7.1	21.6	32.7
Formació superior	7.1	24.2	35.7

3. INSTRUCCIÓ I LENGUA, PER COMARQUES.

Abans de veure la relació existent a cada comarca entre el nivell d'instrucció i el coneixement i ús del català, vegem com es distribueix la població de cada comarca segons el grau d'instrucció. Ens la presenta la taula núm. 6.5.

3.1. Grau d'instrucció per comarques.

No és pas aquest el moment ni el lloc adequats per a fer una anàlisi detallada de la instrucció de la població. Ens limitem a donar només unes dades globals abans d'entrar en el nostre tema. Remarquem, de totes maneres, que les comarques amb la proporció més gran d'analfabets de més de 10 anys són les més poblades i industrialitzades. En canvi, les més rurals solen presentar els percentatges d'analfabetisme més baixos.

Potser la dada que dóna una idea global més aproximativa de la situació és la proporció de persones que no arriben a tenir ensenyament primari complet. Heus ací aquesta dada per a cada comarca:

Taula núm. 6.4. COMARQUES DE LA PROVÍNCIA DE BARCELONA. PERCENTATGE DE RESIDENTS QUE NO TENEN ENSENYAMENT PRIMARI COMPLET. 1975

Comarques:	Analfabets - primària incom.) %
Baix Llobregat	59.0
Barcelonès (s. B)	58.7
Maresme	52.2
Vallès Occidental	52.7
Vallès Oriental	55.2
Alt Penedès	43.1
Garraf	50.6
Osona	52.9
Anoia	50.4
Bages	48.3
Berguedà	42.6
Total	54.8

Taula núm. 6.5. COMARQUES DE LA PROVINCIA DE BARCELONA: GRAU D'INSTRUCCIÓ DE LA POBLACIÓ. 1975

	analfabets (- 10 anys)	analfabets (+ 10 anys)	Primària incompl.	Primària completa	Batx. elem.	Batx. sup.	F.P.	Perit	Ens. Sup.	Total
	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%
Baix Llob.	13.0	5.2	40.8	29.9	5.4	1.8	1.6	0.9	0.7	100
Barcelonès (s.B)	12.5	5.6	40.6	30.1	5.7	2.1	1.6	0.8	0.5	100
Maresme	10.9	4.9	36.4	33.6	7.0	2.6	1.5	1.3	1.0	100
Vallès Oc.	11.0	5.2	36.5	31.4	7.1	3.0	1.9	1.6	1.0	100
Vallès Or.	11.7	4.8	38.7	34.2	5.0	1.9	1.2	1.0	0.7	100
Alt Penedès	7.4	4.3	31.4	45.4	5.6	2.1	1.0	1.0	0.9	100
Garraf	10.2	5.4	35.0	35.7	6.5	2.5	1.3	1.5	1.2	100
Osona	8.6	3.7	40.6	35.5	6.2	2.2	1.0	1.0	0.8	100
Anoia	9.6	4.1	36.7	40.4	4.8	1.9	0.7	0.8	0.6	100
Bages	8.1	4.9	35.3	37.5	6.7	2.5	1.6	1.5	1.0	100
Berguedà	6.7	4.9	31.0	48.8	4.2	2.0	0.9	0.8	0.6	100
Total prov. (s.B)	11.3	5.1	38.4	32.6	6.1	2.3	1.6	1.1	0.8	100

3.2. Instrucció i coneixement i ús del català.

Com ja sabem, els percentatges més alts de deficiència lingüística catalana es troben entre la població menys instruïda. És una constatació que es dóna a tot arreu. Això no impedeix que hi hagi grans diferències per comarques.

Comprensió: És interessant de constatar que, tot i partint de nivells de comprensió tan diferents en els graus més baixos d'instrucció, (mínim 21.9% al Barcelonès, màxim 73.2% al Berguedà) les xifres entre comarques tendeixen a acostar-se ràpidament a mida que puja la instrucció, per arribar a assemblar-se molt als nivells més alts (Barcelonès: 90.6% entre els qui tenen ensenyament sup., i 97.7 al Berguedà). Pràctica totalitat a tot arreu.

A les comarques més deficitàries, Baix Llobregat i Barcelonès, a partir de l'ensenyança primària incompleta, ja s'arriba al 50% de comprensió del català, proporció que puja en picat a mida que ens anem aproximant al grau més alt de l'escala d'instrucció: l'ensenyament superior. Només hi ha una lleugera inflexió en alguns llocs, no pas tots ni molt menys, en la Formació Professional, que se situa per sota del Batxillerat Superior i fins, a vegades, de l'Elemental.

A nivell de primària completa, a totes les comarques, ja se sobrepassa la mitjana general comarcal de comprensió.

A diferència de les xifres sobre saber parlar el català i, sobretot, tenir-lo com a llengua familiar més freqüent, les referents a la comprensió solen ser ja força més elevades entre la població analfabeta adulta que en la infantil.

Taula núm. 6.6 PROVÍNCIA DE BARCELONA: GRAU D'INSTRUCCIÓ I COMPRESIÓ DEL CATALÀ, PER COMARQUES. 1975.

	B.Ll	Barc.(1)	Mar.	Val Oc.	Val Or.	Alt Pen.	Garraf	Oson.	Anoia	Bag.	Berg.	Prov.
No sap fins 10 anys	26.9	21.9	53.3	37.3	47.5	58.6	41.5	71.1	55.3	64.4	73.2	36.0
No sap + 10 anys	36.9	36.9	54.5	45.6	53.4	61.1	46.0	80.8	65.1	73.4	82.8	46.7
Primària incompleta	52.8	49.2	78.0	62.0	73.3	84.8	72.8	94.8	84.3	87.4	93.4	63.1
Primària completa	63.0	69.2	90.4	80.1	85.4	93.4	89.0	98.3	90.0	94.7	97.3	80.6
Batx. elemental	87.3	85.9	96.6	93.0	94.4	97.7	95.3	99.1	97.8	98.1	98.0	91.7
Batx. superior	90.9	90.6	96.0	94.3	94.2	96.8	95.1	99.2	95.8	99.4	98.1	93.8
F.P.	84.4	85.3	93.7	91.7	95.2	97.9	93.0	99.7	96.1	97.4	97.3	89.8
Peritatge sim.	87.9	88.5	92.6	93.6	93.3	97.5	97.9	98.8	98.3	98.4	95.9	92.6
Enseny. Sup	87.5	90.6	92.2	94.3	94.5	93.1	92.5	99.4	99.5	96.4	97.7	92.7
Mitjana General	58.0	55.2	80.6	68.8	75.6	87.4	76.9	93.9	84.1	89.1	93.7	68.3

(1) Sense la ciutat de Barcelona.

Taula núm. 6.7. NO COMPRENSIÓ DEL CATALÀ SEGONS NIVELL D'INSTRUCCIO, PER COMARQUES. 1975

	Analfabets de - 10 anys	Analfabets de + 10 anys	Primària incompl.	Primària completa	Batx. elem.	Batx. F.P. sup.	Perit	Ens. sup.	
Baix Llobregat	72.4	63.1	47.1	28.0	12.7	9.0	15.5	12.0	12.5
Barcelonès (s. B)	77.4	62.5	50.6	30.6	14.1	9.4	14.7	11.3	9.4
Maresme	46.0	45.5	21.9	9.5	3.3	3.9	6.3	7.2	7.7
Vallès Oc.	62.0	53.8	37.6	19.5	6.8	5.4	7.8	5.5	5.2
Vallès Or.	51.7	46.2	26.4	14.4	5.1	5.1	4.4	6.3	5.5
Alt Penedès	41.0	30.9	15.1	6.3	2.4	3.2	2.1	2.5	6.9
Garraf	57.9	53.7	27.0	11.0	4.8	4.8	7.0	2.2	7.6
Osona	28.8	19.2	5.2	1.7	0.9	0.8	0.4	1.0	0.6
Anoia	44.3	34.9	15.7	9.9	2.2	4.2	3.9	1.7	0.5
Bages	34.1	25.9	12.0	5.0	1.9	0.6	2.4	1.4	3.3
Berguedà	26.1	16.8	6.6	2.7	2.0	1.9	2.7	4.0	2.4
Total prov. (s. B)	63.3	52.9	36.6	19.2	8.3	6.1	10.1	7.1	7.1

Saber parlar el català: Constatació bàsica: està estretament en relació amb el grau d'instrucció. A més instrucció, més capacitat de parlar-lo. A partir del nivell d'ensenyança primària completa, a totes les comarques, tret de dues, ja hi ha una majoria, que sovint s'acosta a la totalitat, que el saben parlar. En canvi, entre aquells que tenen instrucció inferior al nivell esmentat, les xifres són força més baixes. Els analfabets de més de 10 anys que saben parlar català són minoria a tot arreu, a vegades ben reduïda.

En aquest punt de saber parlar la llengua catalana es donen també, òbviament, grans diferències entre comarques. Aquests desnivells comarcals no s'amortigüen tant en els graus superiors d'instrucció, a diferència del que hem constatat anteriorment en parlar de la comprensió del català: entre els analfabets de més de 10 anys, el percentatge més baix dels qui saben parlar-lo es troba, com quasi sempre, al Barcelonès (17%) i, el més alt, al Berguedà (66.2%). La distància és enorme: 50.8. Si ens fixem en el grau més alt d'instrucció, l'ensenyament superior, el mínim el dona el Baix Llobregat (65.1%) i, el màxim, Osona (94.8%). La diferència (29.7) s'ha reduït, però continua essent notable.

A les comarques més deficitàries, el Barcelonès i Baix Llobregat, s'ha de superar l'ensenyança primària completa perquè si guin majoria els qui saben parlar el català. D'altra banda, la mitjana general provincial no se supera fins a primària completa.

Taula núm. 6.8

COMARQUES DE LA PROVÍNCIA DE BARCELONA. GRAU D'INSTRUCCIÓ DE LA POBLACIÓ I SABER PARLAR CATALÀ. 1975

	B. LL	Barcel.	Mar.	Vall. Oc.	Vall.	Or.	Alt Pen.	Garraf	Oson	Anoia	Bag.	Berg.	Prov.
		(2.5)	(2.5)										(2.5)
No sap llegir-10 anys	18.1	13.4	40.8	26.2	32.2	43.1	29.8	53.0	46.5	45.7	54.5	25.1	25.1
No sap llegir+10 anys	17.9	17.0	32.4	23.8	30.8	49.3	27.6	56.7	44.6	47.6	66.2	25.9	25.9
Primària imcompl.	29.8	24.4	55.8	37.0	50.2	71.0	48.4	81.2	65.2	65.9	77.7	40.1	40.1
Primària compl.	37.5	40.2	75.0	56.2	66.1	83.2	68.9	90.6	73.6	78.6	87.2	58.6	58.6
Batx. Elemen.	64.2	61.2	88.3	77.5	84.1	97.2	81.6	97.8	94.4	92.3	92.2	75.6	75.6
Batx. Sup.	71.4	70.5	87.7	80.6	83.2	94.4	77.1	96.4	93.3	92.1	96.9	79.8	79.8
F.P.	58.3	58.7	82.0	76.1	78.2	95.4	77.5	97.9	88.9	87.2	88.8	70.5	70.5
Peritatge	68.3	69.8	82.0	79.4	78.3	84.6	89.1	93.9	94.2	92.4	88.6	78.4	78.4
Ens. Sup.	65.1	70.1	75.3	78.6	73.5	82.4	74.0	94.8	89.8	85.6	87.8	75.7	75.7
Mitj. General	36.3	31.6	63.5	47.4	55.7	76.0	57.0	83.0	68.4	71.6	81.4	48.0	48.0

Català, llengua familiar habitual. Subsisteixen, òbviament les diferències comarcals. El percentatge més baix l'ostenten sempre a totes les comarques els analfabets de més de 10 anys. Però, fins i tot dintre aquesta categoria, hi ha grans diferències intercomarcals: el nivell més baix (11.1%) el trobem al Barcelonès sense la capital, i el més alt (60.8%) al Berguedà. Això fa una diferència de 49 punts, una de les més elevades dintre la mateixa categoria. Les proporcions més altes d'utilització habitual del català en família es troben sempre entre la població amb grau alt d'instrucció: ensenyament superior, carreres intermèdies, batxillerat superior. Si prenem aquest darrer grau com a punt de referència, les proporcions d'utilització del català en família oscil·len entre un mínim de 51.9% al Barcelonès (s. B), i un màxim de 93.6%, a Osona, amb una diferència de 41 punts.

Tot i que a algunes comarques hi ha majoria absoluta de catalanoparlants familiars en tots els nivells d'instrucció, cal arribar al batxillerat superior per trobar aquesta majoria a totes les comarques. Aquest predomini persisteix i augmenta en els graus més elevats, llevat d'una lleugera excepció al Barcelonès (s. B) pel que fa a l'ensenyament superior.

Taula núm. 6.9

COMARQUES DE LA PROVINCIA DE BARNA.: GRAU D'INSTRUCCIÓ DE LA POBLACIÓ I LLENGUA FAMILIAR CATALANA. 1975

	B. Ll.	Barc. (48)	Mar.	Vall. Oc.	Vall.	Or.	Alt Pen.	Garraf	Osona	Anoia	Bag.	Berg.	Prov.
No sap llegir-10 anys	18.1	13.9	42.7	26.8	32.4	54.0	31.7	63.0	50.7	48.6	64.2	26.4	
No sap llegir+10 anys	14.4	11.1	26.1	18.6	24.5	43.5	22.4	54.6	42.6	42.8	60.8	20.8	
Primària incomp.	21.9	16.4	44.2	27.4	39.1	63.6	36.6	72.9	57.6	53.3	70.7	31.0	
Primària comp.	33.1	25.8	63.3	41.7	53.4	77.0	53.6	83.6	65.2	64.3	78.1	46.6	
Batx. Elem.	46.3	40.9	75.1	60.1	69.8	89.7	66.8	92.8	87.2	77.6	81.9	59.2	
Batx. Sup.	52.0	51.9	77.5	61.9	70.6	83.4	63.3	93.6	85.3	79.1	88.4	63.8	
F.P.	41.0	38.9	70.5	59.7	62.1	89.7	55.8	86.5	78.3	71.9	82.7	53.8	
Peritatges, etc...	51.0	53.3	72.2	68.7	70.5	74.0	75.9	91.2	86.0	84.0	72.5	66.1	
Ens. Sup.	54.8	48.4	66.0	65.0	62.6	72.8	54.7	90.0	82.9	72.2	81.8	62.3	
Mitj. general	27.0	21.5	53.6	36.6	45.3	70.4	45.2	77.4	61.8	59.7	74.4	38.2	

4. INSTRUCCIÓ I LLENGUA ALS MUNICIPIS MÉS GRANS.

Si concretem l'anàlisi de la relació instrucció-llengua als municipis de més de 50.000 h. de la província de Barcelona, apareixeran xifres diferencials molt significatives.

4.1. Difusió de la instrucció.

Comencem per veure quins són els graus d'instrucció del conjunt dels habitants d'aquests municipis. Ens n'informa la taula núm. 6.10.

Taula 6.10 GRAU D'INSTRUCCIÓ DE LA POBLACIÓ RESIDENT ALS MUNICIPIS DE MÉS DE 50.000 h. DE LA PROVÍNCIA DE BARCELONA, EXCLOSA LA CAPITAL. 1975.

Analfabets de menys de 10 anys	11.8
Analfabets de més de 10 anys	5.6
Ensenyament primari incomplet	39.9
Ensenyament primari complet	30.0
Batxillerat elemental i similars	6.4
Batxillerat superior i similars	2.3
Formació professional	1.7
Carreres intermèdies	1.1
Ensenyament superior	0.6
Total	100

Aquestes xifres indiquen que a les ciutats més grans hi ha uns nivells d'instrucció lleugerament més baixos que al conjunt de la província. Per tant, visiblement inferiors als que es troben al conjunt de municipis de menys de 50.000 h. Hi ha comparativament més analfabetisme infantil i adult, un contingent més gran de persones amb ensenyament primari incomplet.

4.2. Relació entre instrucció i llengua.

Però allà on les diferències s'engrandeixen entre les ciutats més grans i la resta de la província és en la relació entre instrucció i llengua coneguda i emprada. Heus aquí (taula núm. 6.11) el coneixement i ús del català segons el grau d'instrucció.

Taula núm. 6.11 CONEIXEMENT I US DEL CATALA SEGONS EL GRAU D'INSTRUCCIO DELS RESIDENTS A LES CIUTATS DE MÉS DE 50.000 h. DE LA PROVINCIA DE BARCELONA, SENSE LA CAPITAL. 1975.

	entenen el català	el saben parlar	el tenen com a llengua fam.hab.	l'escriuen
	%	%	%	%
Analfabets - 10 anys	27.1	18.2	19.0	-
Analfabets + 10 anys	39.4	19.3	14.6	-
Primària incompleta	55.4	30.5	21.4	4.2
Primària completa	74.8	48.5	33.7	12.3
Batxillerat elemental	89.7	70.0	51.6	28.3
Batxillerat superior	93.5	77.5	59.4	40.6
Formació professional	89.4	67.5	49.7	28.9
Estudis intemedis	91.8	76.9	63.7	42.1
Estudis superiors	93.8	77.7	63.7	50.8
Total	61.5	39.1	28.5	9.6

La taula 6.11 ens mostra els baixos nivells de coneixement i ús del català per part de la població menys instruïda de les ciutats més grans de la província de Barcelona. Si comparem aquestes xifres amb les de la taula núm. 6.2 referents a tota la població provincial (sense la capital), veurem que les diferències són grans en els nivells més baixos d'instrucció i que van disminuïnt a mida que aquesta puja. Mentre el 46.7% dels analfabets de més de 10 anys de la província entén el català, a les ciutats grans només és el 39.4%. En canvi, pel que fa a aquells que tenen ensenyament superior, les xifres de comprensió són 92.7% i 93.8%, respectivament. Passa una cosa semblant en la qüestió de saber parlar català: 25.9% i 19.3% els analfabets de més de 10 anys i 75.7% i 77.7%, els diplomats superiors. En la utilització habitual del català en família les proporcions són: 20.8% i 14.6% entre els analfabets, i 62.3% i 63.7% entre els qui tenen ensenyament superior.

4.3. Anàlisi per ciutats.

Les xifres de conjunt que acabem de donar amaguen diferències considerables entre ciutats. Les posa en relleu la taula núm. 6.12, pel que fa a la comprensió. Sta. Coloma de Gramenet, Cornellà, El Prat de Llobregat i St. Boi de Llobregat no solament presenten els dèficits més grans en conjunt, sinó també les diferències més notables entre les capes de població menys instruïdes. Només cal fixar-se en les columnes corresponents a la comprensió del català per part dels analfabets. Les diferències entre ciutats es van llimant a mida que passem a les columnes corresponents a més instrucció.

Les taules núm. 6.13, 6.14 i 6.15 amplien aquesta anàlisi i l'estenen a les ciutats de 25.000 a 50.000 h.

Taula núm. 6.12

MUNICIPIIS DE MES DE 50.000 h. DE LA PROVINCIA DE BARCELONA: COMPRESIO DEL CATALA I GRAU D'INSTRUCCIO. 1975

	Analfabets de -10 anys	analfabets de +10 anys	primària incompl.	primària compl.	o similar	batx. elem. sup.	batx. F.P. intermedis	estudis sup.	carrera	Tota
Badalona	28.0	39.9	52.2	69.1	87.7	92.5	86.5	91.0	95.2	58.0
Cornellà	16.0	29.1	42.7	64.3	83.6	92.8	84.2	87.0	94.9	50.1
L'hospitalet	21.7	42.0	51.6	70.9	86.2	90.4	86.9	86.0	90.3	58.3
Manresa	61.2	68.5	85.7	95.6	97.8	99.5	97.2	99.3	97.5	88.7
Mataró	41.1	43.9	67.6	85.1	95.0	94.0	95.3	91.6	93.1	71.6
El Prat de Llob.	21.7	33.4	52.5	64.9	82.8	93.5	82.8	88.3	88.3	53.6
Sabadell	34.1	48.5	62.5	81.9	92.9	93.6	92.5	92.2	97.6	68.6
St. Boi de Llob.	20.1	29.5	50.3	69.4	82.8	92.3	88.4	84.3	75.7	53.9
Sta. Coloma de Gram.	10.6	24.2	38.9	60.1	79.2	85.6	77.7	86.6	82.1	42.7
Terrassa	43.3	44.1	67.6	85.4	96.2	97.3	95.2	96.4	98.1	74.4
Total	27.2	40.4	55.4	74.8	89.7	93.5	89.4	91.8	93.8	61.5

Taula núm. 6.13 CONEIXEMENT I ÚS DEL CATALÀ PER PART DELS RESIDENTS A LES CIUTATS DE MES DE 50.000 h.
 (SENSE BARCELONA) QUE TENEN INSTRUCCIÓ PRIMÀRIA INCOMPLETA (P.I.) COMPLETA (P.C.). 1975.

	entén el català		el sap parlar		el té com a llengua familiar		l'escriu	
	P.C. %	P.I. %	P.C. %	P.I. %	P.C. %	P.I. %	P.C. %	P.I. %
Badalona	72.1	52.2	46.0	26.5	31.8	19.0	9.8	2.7
Cornellà	64.3	42.7	33.2	19.9	20.6	13.5	6.6	2.3
L'Hospitalet de LL.	70.9	51.6	41.0	26.4	25.9	17.6	8.8	3.4
Manresa	95.6	85.7	78.6	62.9	64.0	51.6	30.4	11.2
Mataró	85.1	67.6	66.3	44.2	50.2	29.3	17.2	4.4
El Prat de Llob.	64.9	52.5	38.4	27.9	24.6	19.3	7.1	4.5
Sabadell	81.9	62.5	60.1	37.2	43.6	25.8	14.7	5.0
St. Boi de Llob.	69.4	50.3	42.3	25.9	27.5	16.3	7.8	3.7
Sta. Coloma de Gr.	60.1	38.9	28.2	16.4	14.5	9.0	6.2	2.7
Terrassa	85.4	67.6	59.9	39.2	44.9	30.1	20.0	6.9

Taula núm. 6.14 CONEIXEMENT I ÚS DEL CATALÀ PER PART DELS RESIDENTS A LES CIUTATS DE 25-50.000 h. ANAL-
 FABETS (A) I AMB ENSENYAMENT SUPERIOR (E.S.). 1975.

	entén el català		el sap parlar		el té com a llengua familiar	
	A. %	E.S. %	A. %	E.S. %	A. %	E.S. %
Cerdanyola	29.5	100	18.8	82.0	20.8	71.4
Esplugues de Llob.	34.9	90.7	22.7	75.4	20.1	46.6
Gavà	37.1	83.3	17.8	67.9	15.5	61.4
Granollers	51.2	90.7	32.3	68.7	28.3	56.1
Igualada	66.6	100	58.9	95.5	59.7	86.4
Mollet	35.3	95.0	23.0	50.0	21.0	35.0
Rubí	30.0	72.3	21.8	55.7	19.7	55.7
St. Adrià de Besós	24.1	93.1	11.4	85.9	8.7	43.2
St. Cugat del V.	56.4	90.8	35.5	71.1	36.3	48.8
St. Feliu de Llob.	35.8	82.6	22.4	68.3	21.9	59.3
Vic	74.0	100	52.8	97.7	64.1	97.7
Viladecans	21.9	93.6	12.2	81.2	10.9	56.4
Vilanova i la G.	43.2	89.9	29.6	81.8	29.1	69.8

Taula núm. 6.15 CONEIXEMENT I ÚS DEL CATALÀ PER PART DELS HABITANTS DE MUNICIPIS DE MÉS DE 25.000 h. AMB INSTRUCCIÓ PRIMÀRIA INCOMPLETA (P.I.) I BATXILLERAT SUPERIOR (B.S.). 1975

	entenen el català		el saben parlar		català llengua fam.	
	P.I.	B.S.	P.I.	B.S.	P.I.	B.S.
	%	%	%	%	%	%
Badalona	52.2	92.5	26.5	79.6	19.0	65.8
Cerdanyola	57.4	87.9	31.6	75.5	21.1	55.7
Cornellà	42.7	92.8	19.9	64.2	13.5	42.6
Esplugues	54.8	93.9	29.9	67.4	22.7	52.1
Gavà	59.5	78.6	32.6	72.7	25.0	55.5
Granollers	73.3	92.3	49.4	78.3	35.4	61.6
L'Hospitalet	51.6	90.4	26.4	67.0	17.6	46.5
Igualada	83.8	96.8	67.8	94.7	58.6	85.1
Manresa	85.7	99.5	62.9	91.8	51.6	77.8
Mataró	67.6	94.0	44.2	88.9	29.3	80.3
Mollet	56.3	96.3	34.1	83.3	24.9	64.8
El Prat de Llob.	52.5	93.5	27.9	68.3	19.3	46.9
Rubí	44.5	86.7	27.8	73.4	22.6	61.7
Sabadell	62.5	93.6	37.2	78.7	25.8	61.5
St. Adrià de B.	43.1	82.7	20.8	67.3	12.8	52.0
St. Boi de Llob.	50.3	92.3	25.9	73.8	16.3	44.1
St. Cugat del V.	74.3	95.6	44.7	76.6	31.7	49.3
St. Feliu de Llob.	53.6	76.0	27.6	52.6	19.8	44.9
Sta. Coloma de Gram	38.9	85.6	16.4	64.4	9.0	38.2
Terrassa	67.6	97.3	39.2	86.4	30.1	68.4
Vic	92.7	98.9	81.0	95.7	72.8	92.5
Viladecans	44.6	79.2	23.4	58.9	14.7	41.2
Vilanova i la G.	72.7	96.3	47.8	79.7	35.5	70.2

5. SUGGERIMENTS.

1. Caldria analitzar quin és el coneixement i ús del català per part dels immigrants o els seus fills amb més instrucció, per veure si les seves pautes de comportament lingüístic s'acosten a les dels autòctons.

2. La instrucció sol anar lligada sovint a l'extracció social. Caldria veure com es realitza la catalanització dels immigrants amb la seva ascensió social i on es troba, si encara existeix, aquell procés que conduïa a la castellanització de certes capes socials autòctones elevades.

3. ¿L'alfabetització d'adults immigrants comporta un major coneixement i ús del català?

4. ¿Quina és la qualitat del català emprat tan massivament per les capes més instruïdes de la població?

5. Fora convenient esbrinar si es produeix i com el fenomen d'una major resistència a la catalanització per part dels immigrants de carrera que dels de granota.

6. Les distàncies que separen la comprensió de l'ús del català entre les capes menys instruïdes, però les més nombroses, de la població més aviat deuen tendir a augmentar, puix la comprensió progressa més ràpidament que l'ús.

7. El fet que a major instrucció correspongui més coneixement i ús del català, no solament es deu a la circumstància que les capes més instruïdes compreguin proporcionalment més autòctons que immigrants, sinó també a la major catalanització lingüística dels immigrants que assoleixen graus més alts d'instrucció. Resta encara saber si, en aquest darrer cas, és la instrucció el factor principal de catalanització o, més aviat, les circumstàncies que la fan possible i l'acompanyen.

CAPÍTOL VII HOMES I DONES

1. COMPARACIONS GLOBALES.

La darrera característica en què volem fixar-nos en relació al coneixement i ús de la llengua catalana és el sexe. Dels prop de quatre milions i mig de persones residents el 1975 a la província de Barcelona, més de la meitat són dones.

La qüestió que ens plantejem en aquest capítol és de veure si, en termes generals, es pot descobrir alguna relació entre sexe i llengua. Diem en "termes generals" perquè en un estudi de caire global com aquest no és possible baixar en cada tema a minuciositats pròpies de treballs especialitzats. No podem, per exemple, fer una anàlisi del sexe per edats, professions, lloc de naixement etc... sinó que ens hem d'acontentar amb una visió global de la relació sexe-llengua.

La primera constatació que mostren les dades d'aquest capítol es refereix a la poca incidència que té el fet de ser home o dona sobre el coneixement i ús del català. Hem dit "poca incidència", no "nul.la", perquè les xifres de les taules incloses en aquest capítol ens menen a establir certes matisacions. Si mirem, per exemple, la taula núm. 7.1, veurem que pràcticament a totes les comarques de la província de Barcelona el percentatge de comprensió del català és un xic més alt entre els homes que entre les dones. La diferència no és important, com mostren els totals, però és constant. Apareix també a la majoria d'hàbitats (taula núm. 7.3) i de ciutats de més de 25.000 h. (taula núm. 7.4).

Una primera constatació, doncs, és que, encara que la diferència sigui molt lleu, hi ha un avantatge en la comprensió del català a favor dels homes.

Si, de la comprensió, passem a la capacitat de saber-lo parlar, les proporcions entre homes i dones són molt més semblants, tot i que sembla que s'inicia un lleugeríssim avenç a favor de les dones. Les dades per comarques, hàbitats i ciutats permeten de detectar aquesta tendència que es fa lleugerament present en els totals generals de les taules respectives (nn. 7.1, 7.3 i 7.4).

El punt en què apareix un petit però clar predomini de les dones és el de la llengua utilitzada predominantment en família. Les proporcions sempre són lleument més altes entre les dones que entre els homes. En canvi, passa, encara més clarament, al revés, quan es tracta d'escriure el català. No per gaire diferència, però hi ha un predomini masculí (vegeu taules nn. 7.2, 7.3 i 7.4).

En resum, doncs, podem dir que no hi ha gaire diferència entre sexes en el coneixement i ús del català. Els homes més aviat tendeixen a entendre'l i escriure'l més que les dones, però aquestes semblen presentar proporcions més altes quant a saber-lo parlar i, sobretot, a tenir-lo com a llengua familiar habitual.

Hi ha algunes hipòtesis que poden contribuir a explicar les lleugeres diferències de comportament observades. La dona immigrada o castellanoparlant, sobretot si és jove i treballa fora de casa, es llença més fàcilment que els homes a parlar català. Si es casa amb un catalanoparlant accepta, suporta o almenys no impedeix que el català sigui la llengua habitual en la seva família. Però, per altra part, a la dona castellanoparlant que no treballa fora de casa o només té feines esporàdiques, no se li presenten tantes oportunitats com als homes de sentir parlar català i, per tant, de progressar en la seva comprensió.

Taula núm. 7.1. PROVÍNCIA DE BARCELONA: CONEIXEMENT DEL CATALÀ PER SEXES I COMARQUES. 1975.

	% que entenen el català		% que el saben parlar	
	homes	dones	homes	dones
Baix Llobregat	58.7	57.4	36.3	36.4
Barcelonès (s.B)	56.1	54.3	31.7	31.5
Barcelonès (amb B.)	75.3	75.1	52.5	52.4
Maresme	81.6	79.9	63.8	63.4
Vallès Occidental	69.1	68.7	47.0	47.9
Vallès Oriental	75.4	75.7	54.9	56.4
Alt Penedès	87.5	87.3	76.0	76.0
Garraf	77.7	76.1	57.7	56.3
Osona	94.1	93.7	82.6	83.4
Anoia	84.7	83.6	68.2	68.6
Bages	89.1	88.9	71.1	71.8
Berguedà	93.3	94.1	80.6	82.1
Total (s.B)	68.8	67.9	47.8	48.2
Total (amb Barna)				

Taula núm. 7.2. PROVÍNCIA DE BARCELONA: US DEL CATALÀ PER SEXES I COMARQUES. 1975.

	% que el tenen com a llengua familiar habitual		% que l'escriuen	
	homes	dones	homes	dones
Baix Llobregat	26.4	27.7	7.8	7.0
Barcelonès (s.B)	20.9	22.2	7.1	6.1
Barcelonès (amb B)	38.9	40.3	16.9	14.3
Maresme	46.3	45.1	15.1	12.5
Vallès Occidental	35.4	37.9	13.7	12.5
Vallès Oriental	43.9	46.7	14.5	13.3
Alt Penedès	69.7	71.1	22.6	20.8
Garraf	44.9	45.5	16.6	13.8
Osona	76.6	78.1	20.0	17.9
Anoia	61.0	62.7	16.9	14.6
Bages	59.0	60.5	22.5	21.0
Berguedà	73.3	75.4	12.9	11.3
Total (sense Barna)	37.3	39.2	12.1	10.8

Taula núm. 7.3 CONEIXEMENT I ÚS DEL CATALÀ PER SEXES I HÀBITATS. PROVINCIA DE BARCELONA. 1975

	<u>entendre</u>		<u>saber parlar</u>		<u>escriure</u>		<u>cat. llengua fam.</u>	
	H. %	D. %	H. %	D. %	H. %	D. %	H. %	D. %
+ 50.000 h. (s. B)	61.5	61.0	38.4	39.4	10.2	9.0	27.6	29.5
de 25 a 50.000 h.	65.7	65.1	44.6	45.3	11.5	10.6	33.8	36.0
de 10 a 25.000 h.	69.4	68.0	49.4	48.7	13.1	11.4	38.3	39.7
de 5 a 10.000 h.	82.9	82.1	61.8	63.3	16.4	14.9	51.8	54.2
de 2 a 5.000 h.	89.1	88.6	74.3	74.3	15.5	14.0	65.8	67.2
menys de 2.000 h.	93.3	93.6	84.8	85.5	17.9	16.1	81.6	82.7
Barcelona	84.9	84.9	62.9	62.2	21.8	18.1	47.9	48.7
Total (amb Barcelona)	74.5	74.1	53.1	53.3	15.5	13.5	41.0	42.7

2. SUGGERIMENTS.

1. Verificar les hipòtesis suggerides per explicar les dades lingüístiques diferencials entre sexes.
2. Calen estudis específics sobre el comportament lingüístic d'homes i dones en el cas de matrimonis mixtos, així com la incidència d'aquests comportaments en els dels fills.
3. Estudiar si existeixen diferències per sexe en l'adaptació lingüística dels adolescents i joves immigrants.
4. Fóra convenient investigar les pautes diferencials de comportament lingüístic que puguin existir entre sexes en el cas de les famílies autòctones que introduïren el castellà com a llengua familiar.
5. Serien de molt interès les investigacions aprofundides de casos basats en la selecció d'un cert nombre de llinatges i en l'estudi analític detallat de les pautes de comportament lingüístic de dues o tres generacions amb tots els seus membres directes i sobrevinguts.
6. Caldrien investigacions específiques que, a més del sexe, tinguessin en compte altres variables individuals i socials com l'edat, la professió, la instrucció, l'origen, el lloc, i temps de residència, etc....

CAPÍTOL VIII

LES ENQUESTES SOCIOLINGÜÍSTIQUES FETES
ENTORN DE 1975. COMPARACIÓ AMB ELS RE-
SULTATS LINGÜÍSTICS DEL PADRÓ DE 1975.

per Joaquim Torres

(en preparació).

CAPÍTOL IX

CONCLUSIONS

(en preparació).

BIBLIOGRAFIA.

Principals enquestes sobre la llengua catalana realitzades de
1970 ençà.

(en preparació)

INDEX	PP.
INTRODUCCIO	2
1. JUSTIFICACIO	2
2. PLANTEJAMENT DE L'ESTUDI	3
3. FONS DE DADES. FIABILITAT	4
4. EL PROBLEMA MES GREU: LA CIUTAT DE BARCELONA	5
5. COMPARACIONS AMB EL PADRO DE 1981	6
6. CONFECCIO DE MAPES	6
7. SUGGERIMENTS D'ESTUDIS COMPLEMENTARIS	7
8. COL:LABORACIONS I AGRAÏMENTS	7
CAPITOL I	
NOTES SOBRE LA REALITZACIO DEL CENS LINGÜISTIC DE LA PROVINCIA DE BARCELONA, 1975	9
1. ANTECEDENTS	9
2. DISSENY GENERAL DE L'OPERACIO	10
2.1. Objecte de l'operació	10
2.2. Àmbit territorial	11
2.3. Pla de tabulació	12
2.4. Disseny d'instruments i operacions	13
3. DESPLEGAMENT DE L'OPERACIO	16
3.1. Operació de camp	16
3.2. Codificació i gravació de l'arxiu	17
3.3. Creació de l'arxiu	18
3.4. Tabulació	19
4. NIVELLS DE VALIDESA	20
CAPITOL II	
LA LLENGUA CATALANA A LA PROVINCIA DE BARCELONA	22
1. DADES PROVINCIALS SOBRE LA LLENGUA	22
2. LA CIUTAT I LA PROVINCIA DE BARCELONA	25
2.1. Els districtes de la ciutat de Barcelona	26
3. LA CORPORACIO METROPOLITANA DE BARCELONA	28
3.1. Situació de la llengua catalana a la CMB el 1975	30

	pp.
3.2. Situació de la llengua catalana a la CMB el 1981	33
3.3. Anàlisi per municipis i districtes	35
3.4. Bosses de nocomprensió del català a la CMB	46
4. LA LLENGUA CATALANA PER COMARQUES	50
5. LLENGUA I VOLUM DELS MUNICIPIS	59
5.1. Conjunt provincial	59
5.2. Hàbitats a l'interior de cada comarca	60
6. MUNICIPIS	64
6.1. Les ciutats principals	64
6.2. Panorama per municipis	65
7. SUGGERIMENTS	78

CAPITOL III

AUTOCTONS I IMMIGRATS	80
1. ORIGEN DE LA POBLACIO	81
2. CONEIXEMENT I US DEL CATALA PER ORIGEN	84
2.1. Dades de conjunt	85
2.2. Llengua catalana i llocs d'origen	87
2.3. Característiques comarcals	95
2.4. Immigració, dimensió del municipi de resi dència i integració lingüística	114
2.5. Any d'arribada	119
2.6. Conclusions	133
2.7. Suggestiments	136

CAPITOL IV

LLENGUA I EDAT

1. ESTRUCTURA DE LA POBLACIO PER EDATS	138
2. DADES GENERALS SOBRE EDAT I LLENGUA CATALANA	141
2.2. Saber parlar el català	143
2.3. El català, llengua familiar habitual	143
2.4. Escriure el català	144

	pp.
2.5. Una llacuna inquietant: els infants	145
2.6. Una situació nova que podria ser greu	147
2.7. Dades lingüístiques sobre la població de més de 9 i més de 14 anys	149
3. PANORAMA COMARCAL PER EDATS	151
3.1. Comprensió del català per comarques i edats	151
3.2. Saber parlar el català per edats i co- marques	156
3.3. Llengua familiar més usual	160
4. HABITATS I MUNICIPIS	165
4.1. Llengua i hàbitat	165
4.2. Llengua, hàbitat i edat	170
4.3. Llengua i població de més de 9 i més de 14 anys i hàbitats	176
4.4. Llengua i edat als municipis de més de 25.000 h.	178
5. SUGGERIMENTS	181
 CAPITOL V	
PROFESSIO I LLENGUA	183
1. CLASSIFICACIO DE LES PROFESSIONS	183
2. POBLACIO ACTIVA-NO ACTIVA I LLENGUA	185
3. CATEGORIES SOCIOPROFESSIONALS I LLENGUA CATALANA	187
4. PROFESSIONS I COMARQUES	189
4.1. Comprensió	189
4.2. Saber parlar el català	191
4.3. Llengua familiar habitual	193
5. PROFESSIO, HABITAT I LLENGUA CATALANA	195
6. ELS MUNICIPIS MES GRANS	200
7. LA CLASSE OBRERA I LA LLENGUA CATALANA	202
8. SUGGERIMENTS	212

CAPITOL VI

GRAU D'INSTRUCCIO I LLENGUA	213
1. NIVELL D'INSTRUCCIO DE LA POBLACIO	213
2. RELACIO ENTRE INSTRUCCIO I LLENGUA CATALANA	214
3. INSTRUCCIO I LLENGUA, PER COMARQUES	217
3.1. Grau d'instrucció per comarques	217
3.2. Instrucció i coneixement i ús del català	219
4. INSTRUCCIO I LLENGUA ALS MUNICIPIS MES GRANS	226
4.1. Difusió de la instrucció	226
4.2. Relació entre instrucció i llengua	226
4.3. Anàlisi per ciutats	228
5. SUGGERIMENTS	233

CAPITOL VII

HOMES I DONES	234
1. COMPARACIONS GLOBALS	234
2. SUGGERIMENTS	240

CAPITOL VIII

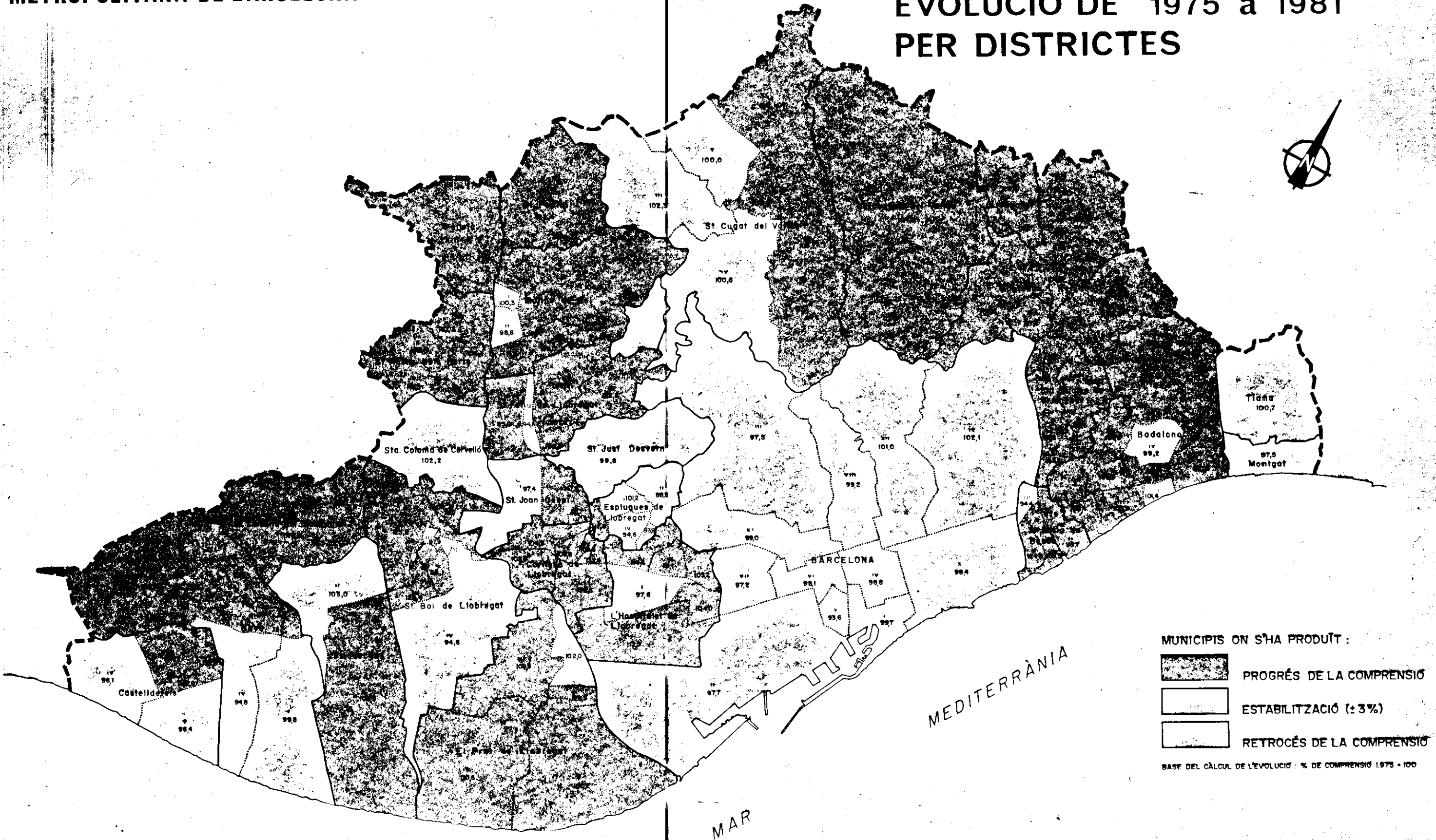
LES ENQUESTES SOCIOLINGÜISTIQUES FETES ENTORN DE 1975. COMPARACIO AMB ELS RESULTATS LINGÜÍSTICS DEL PADRO DE 1975.	241
--	-----

CAPITOL IX

CONCLUSIONS	242
BIBLIOGRAFIA	243

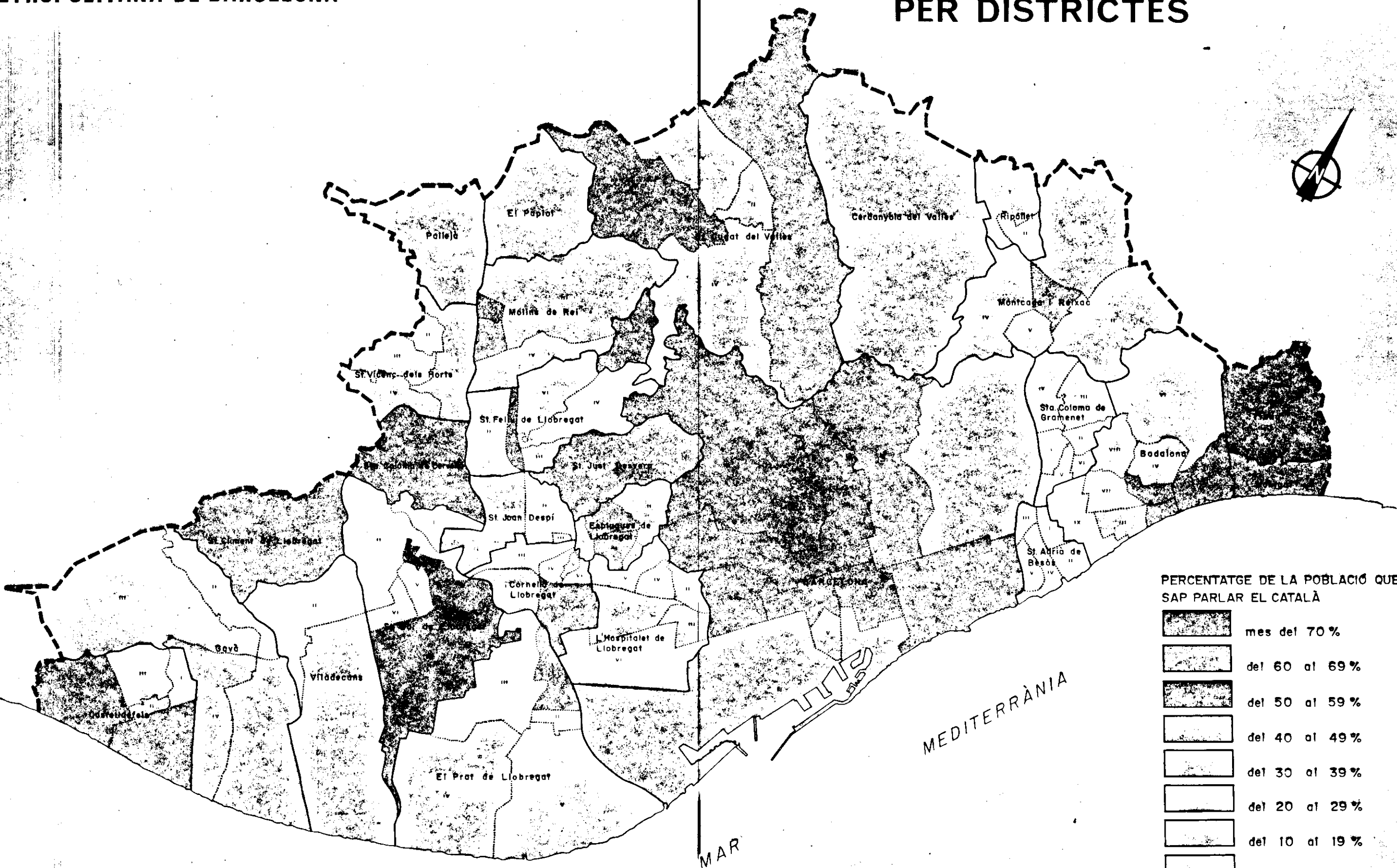
MUNICIPIS DE LA CORPORACIÓ METROPOLITANA DE BARCELONA

COMPRESIÓ DEL CATALÀ EVOLUCIÓ DE 1975 a 1981 PER DISTRICTES

MUNICIPIS DE LA CORPORACIÓ METROPOLITANA DE BARCELONA

**POBLACIÓ QUE SAP PARLAR EL CATALÀ - 1975
PER DISTRICTES**

PERCENTATGE DE LA POBLACIÓ QUE SAP PARLAR EL CATALÀ

	mes del 70 %
	del 60 al 69 %
	del 50 al 59 %
	del 40 al 49 %
	del 30 al 39 %
	del 20 al 29 %
	del 10 al 19 %
	del 0 al 9 %

MAR

MEDITERRÀNIA

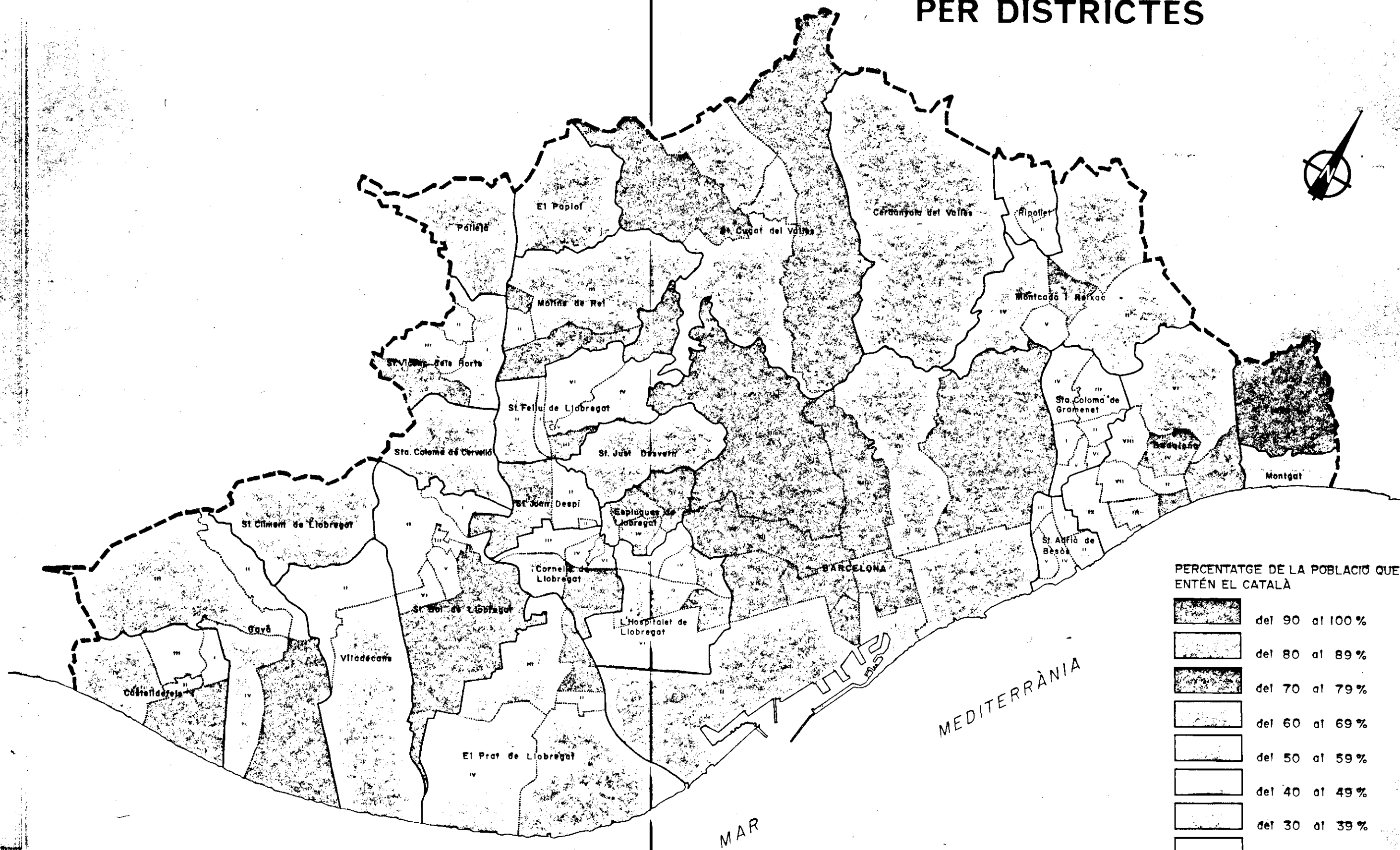
Mapa elaborat pel Servei d'Estadística de Catalunya

Font: Institut d'Estadística de Catalunya, 1975

Mapa elaborat pel Servei d'Estadística de Catalunya

MUNICIPIS DE LA CORPORACIÓ METROPOLITANA DE BARCELONA

COMPRESIÓ DEL CATALÀ - 1975 PER DISTRICTES

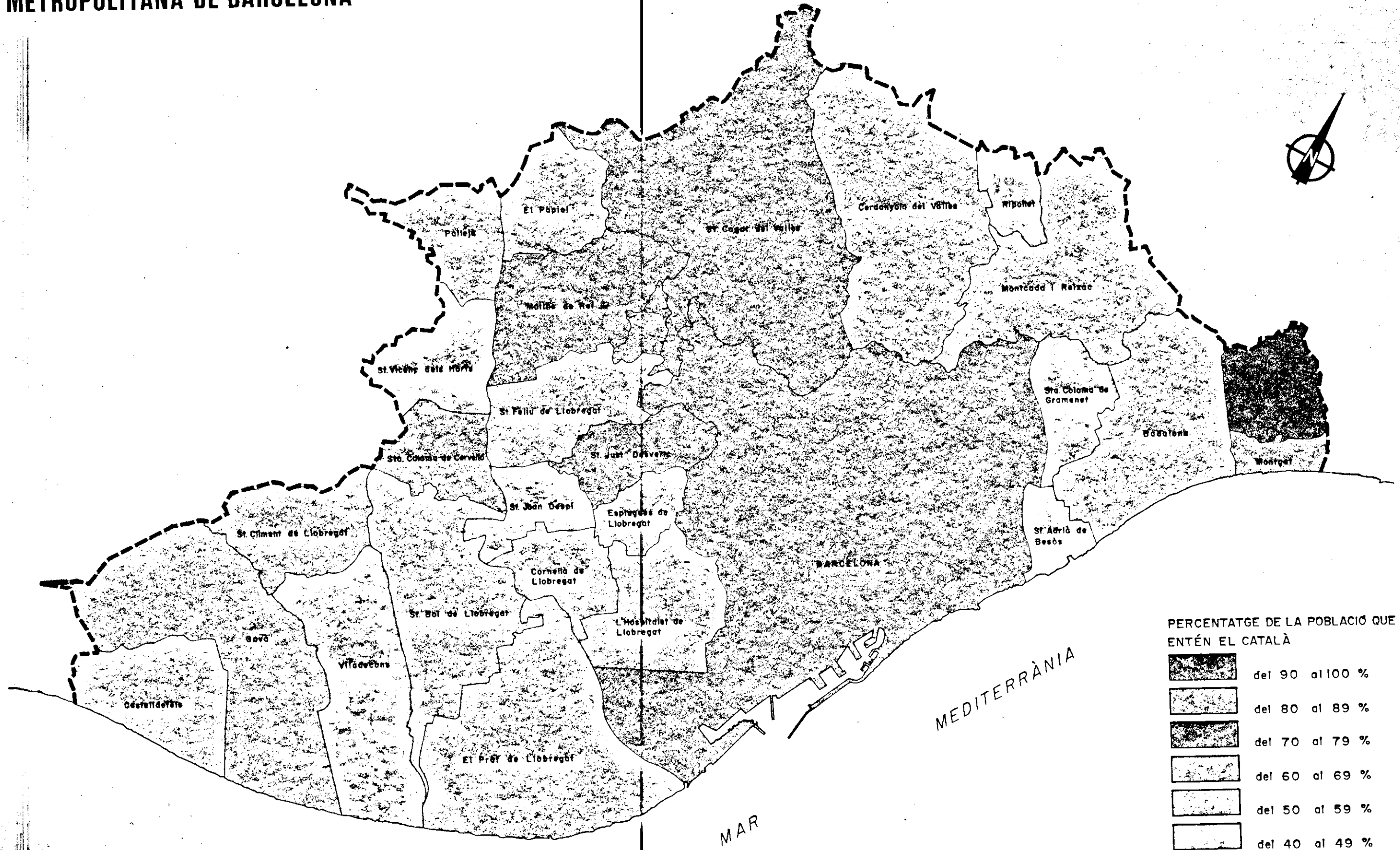
PERCENTATGE DE LA POBLACIÓ QUE ENTÉN EL CATALÀ

	del 90 al 100 %
	del 80 al 89 %
	del 70 al 79 %
	del 60 al 69 %
	del 50 al 59 %
	del 40 al 49 %
	del 30 al 39 %
	del 20 al 29 %

1975
 Fundació Jaume Bofill
 D. E. de Política Lingüística
 Generalitat de Catalunya

MUNICIPIS DE LA CORPORACIÓ METROPOLITANA DE BARCELONA

COMPRESIÓ DEL CATALÀ - 1975

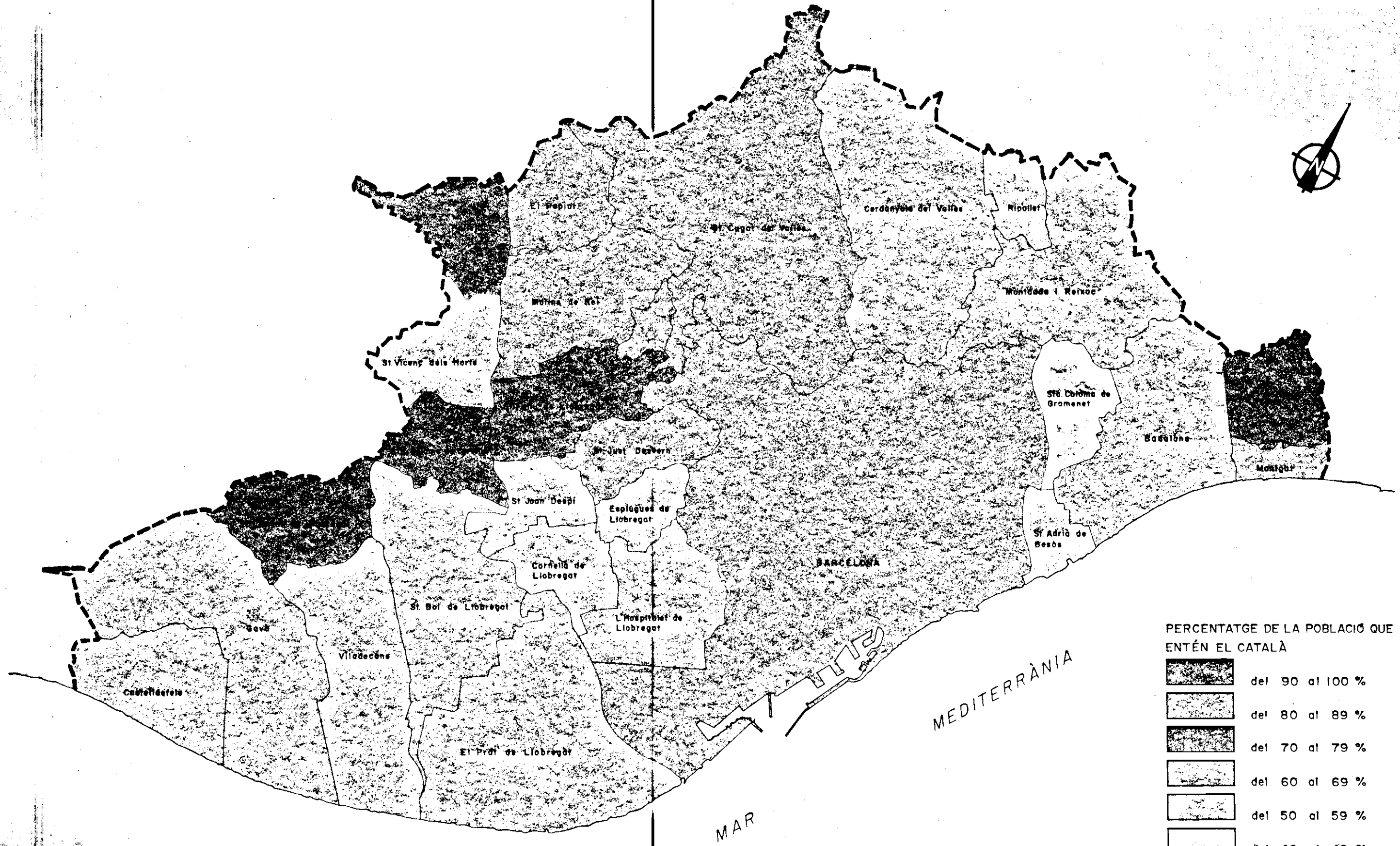
PERCENTATGE DE LA POBLACIÓ QUE ENTÉN EL CATALÀ

	del 90 al 100 %
	del 80 al 89 %
	del 70 al 79 %
	del 60 al 69 %
	del 50 al 59 %
	del 40 al 49 %

Institut Metropoli
 Fundació Jaume Bofill
 D.R. de Polítics i Lingüístics
 Governatori de Catalunya

MUNICIPIS DE LA CORPORACIÓ METROPOLITANA DE BARCELONA

COMPRESIÓ DEL CATALÀ - 1981

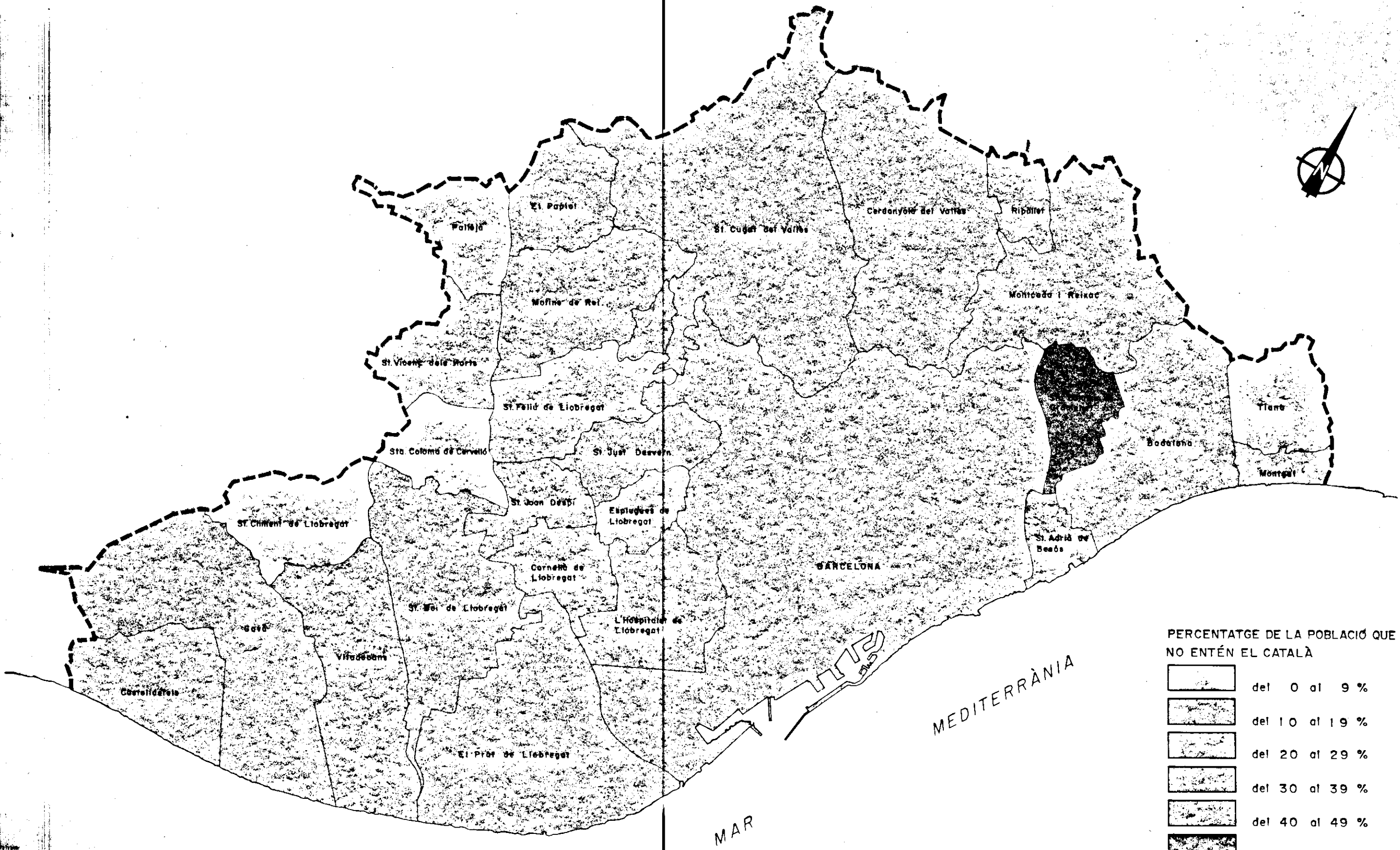
PERCENTATGE DE LA POBLACIÓ QUE ENTÉN EL CATALÀ

	del 90 al 100 %
	del 80 al 89 %
	del 70 al 79 %
	del 60 al 69 %
	del 50 al 59 %
	del 40 al 49 %

Institut d'Estadística
 Departament de Governació i Administració
 Departament de Cultura
 Departament de Turisme

MUNICIPIS DE LA CORPORACIÓ METROPOLITANA DE BARCELONA

NO COMPRENSIÓ DEL CATALÀ - 1981

PERCENTATGE DE LA POBLACIÓ QUE NO ENTÉN EL CATALÀ

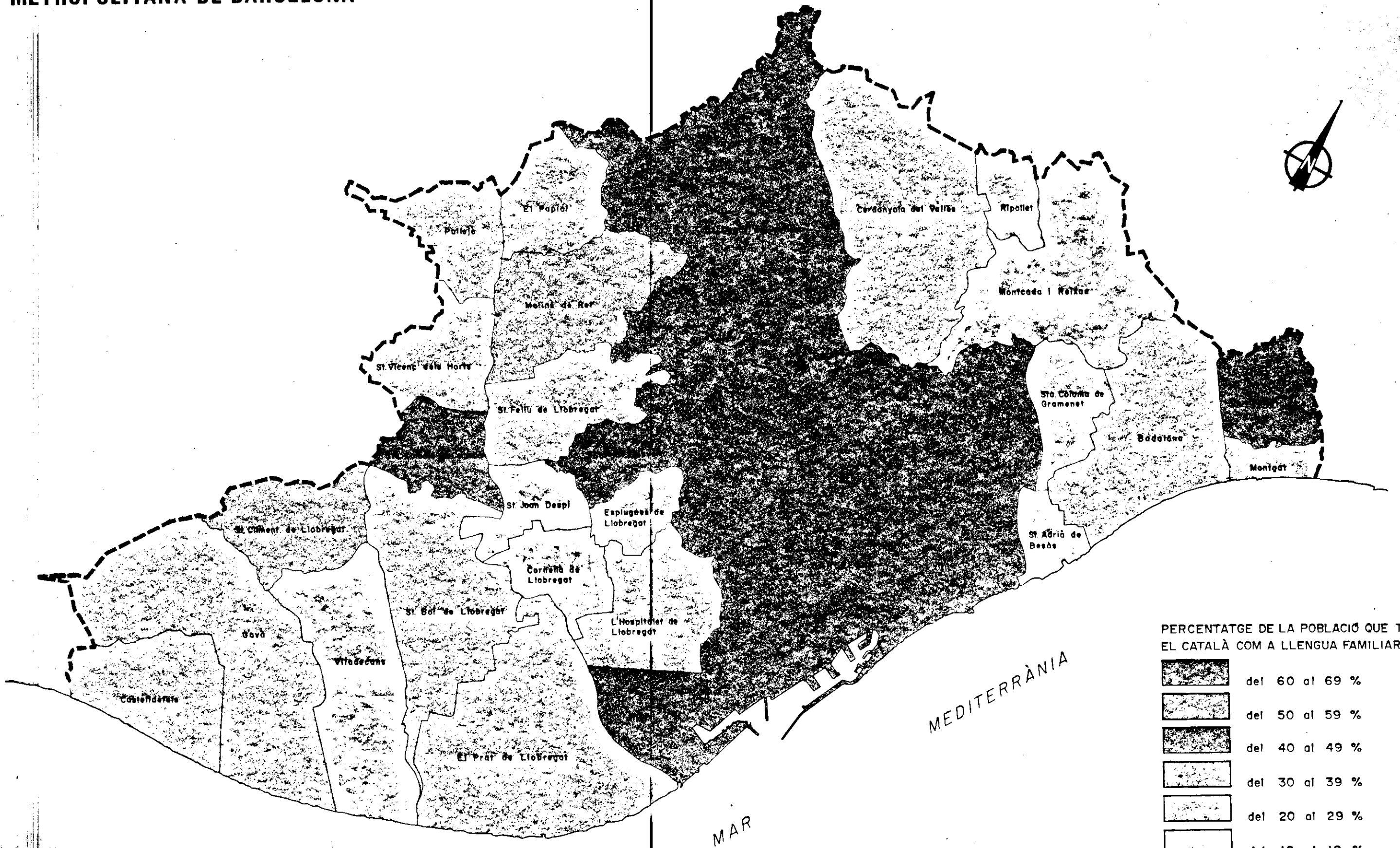
[White box]	del 0 al 9 %
[Light stippled box]	del 10 al 19 %
[Medium stippled box]	del 20 al 29 %
[Dark stippled box]	del 30 al 39 %
[Very dark stippled box]	del 40 al 49 %
[Solid black box]	del 50 al 59 %

MAR

MEDITERRÀNIA

MUNICIPIS DE LA CORPORACIÓ METROPOLITANA DE BARCELONA

LLENGUA FAMILIAR CATALANA - 1975

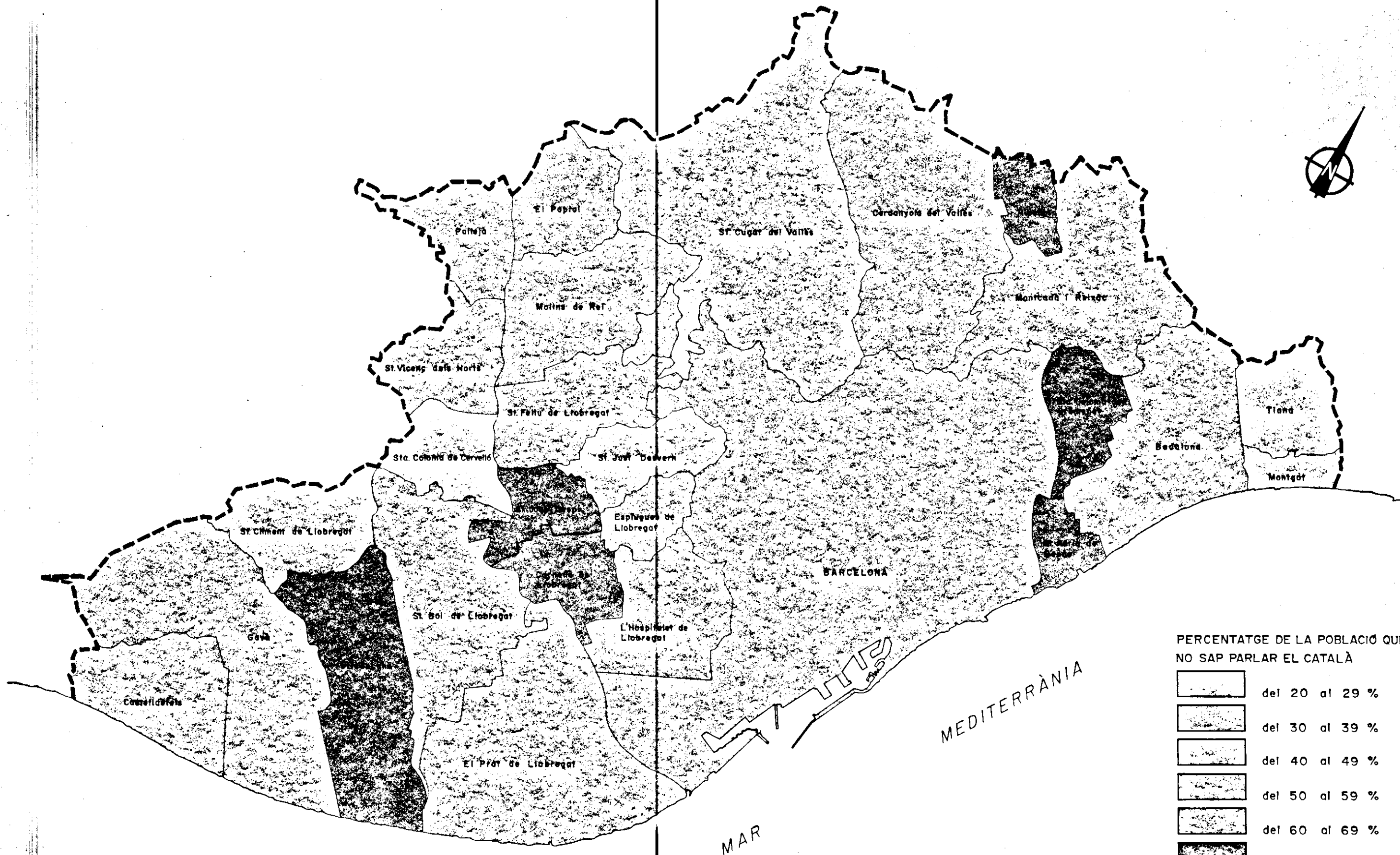

PERCENTATGE DE LA POBLACIÓ QUE TÉ EL CATALÀ COM A LLENGUA FAMILIAR

	del 60 al 69 %
	del 50 al 59 %
	del 40 al 49 %
	del 30 al 39 %
	del 20 al 29 %
	del 10 al 19 %

MUNICIPIS DE LA CORPORACIÓ METROPOLITANA DE BARCELONA

POBLACIÓ QUE NO SAP PARLAR EL CATALÀ - 1975

PERCENTATGE DE LA POBLACIÓ QUE NO SAP PARLAR EL CATALÀ

	del 20 al 29 %
	del 30 al 39 %
	del 40 al 49 %
	del 50 al 59 %
	del 60 al 69 %
	del 70 al 79 %

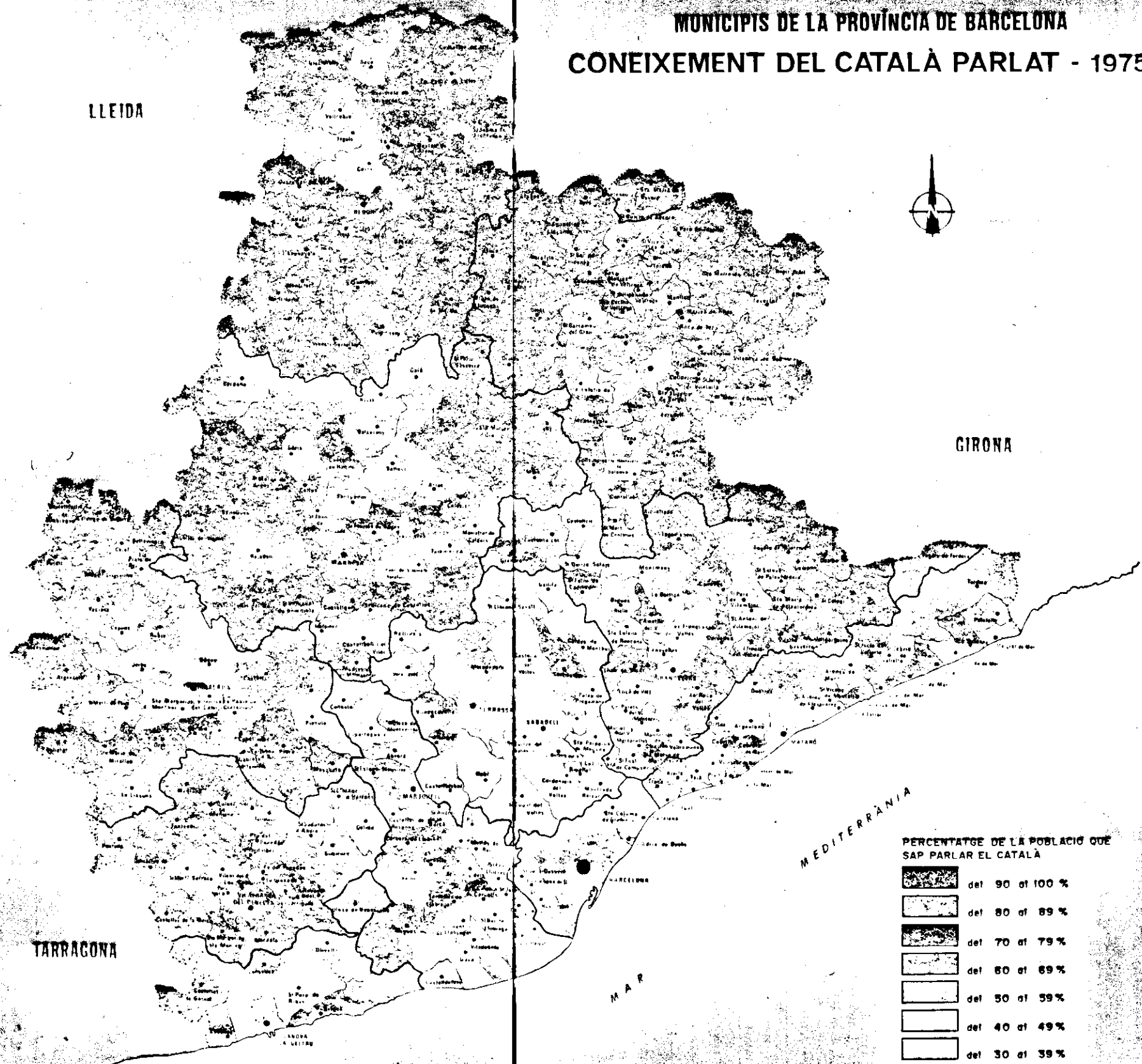
MUNICIPIS DE LA PROVÍNCIA DE BARCELONA

CONeixEMENT DEL CATALÀ PARLAT - 1975

LLEIDA

GIRONA

TARRAGONA

MEDITERRÀNIA

MAR

PERCENTATGE DE LA POBLACIÓ QUE SAP PARLAR EL CATALÀ

	del 90 al 100 %
	del 80 al 89 %
	del 70 al 79 %
	del 60 al 69 %
	del 50 al 59 %
	del 40 al 49 %
	del 30 al 39 %
	del 20 al 29 %

Mapa elaborat pel Servei de Recerca i Estadística de la Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura.

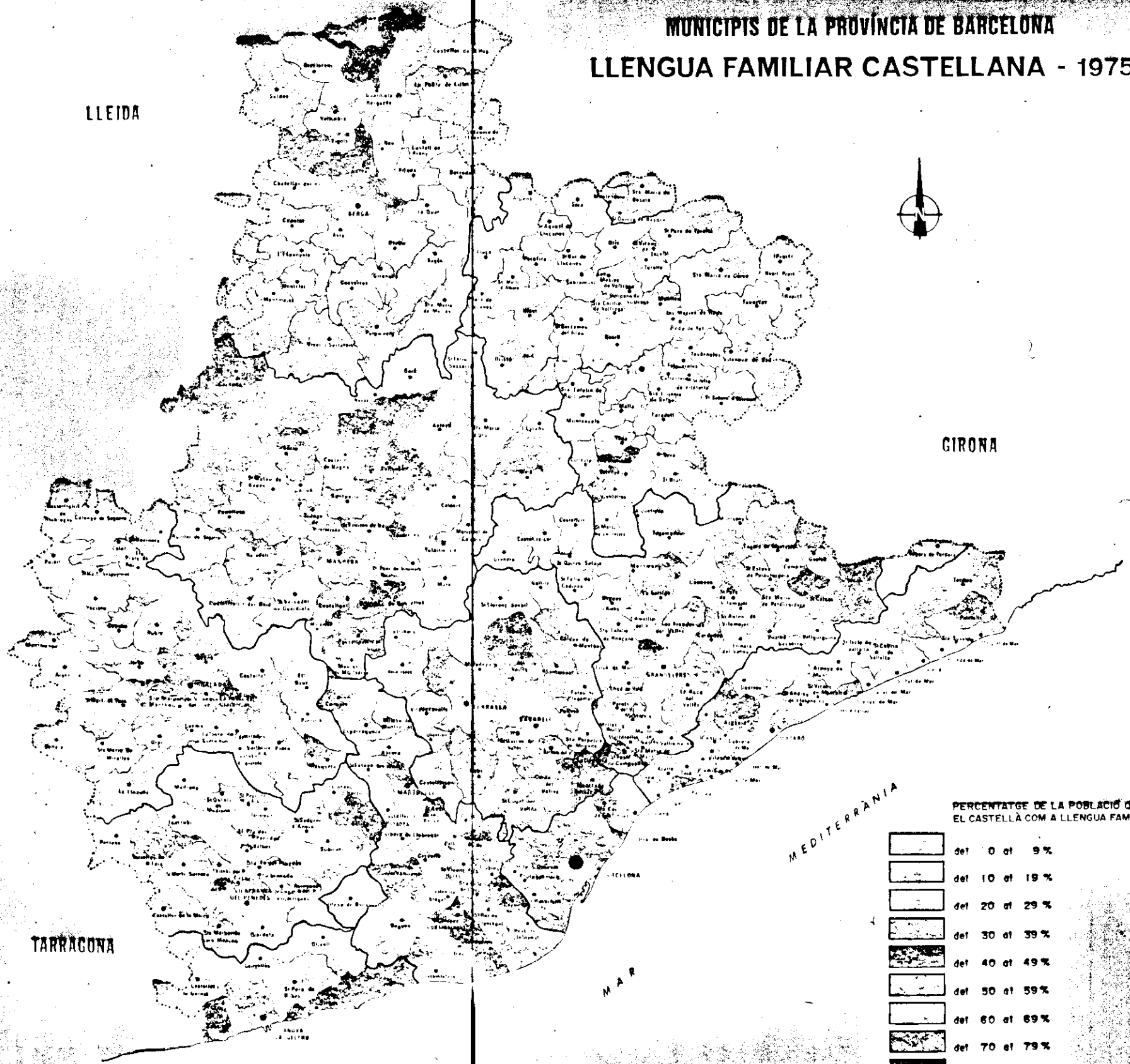
MUNICIPIS DE LA PROVÍNCIA DE BARCELONA

LLENGUA FAMILIAR CASTELLANA - 1975

LLEIDA

GIRONA

TARRAGONA

MEDITERRANEA

MAR

PERCENTATGE DE LA POBLACIÓ QUE TÉ EL CASTELLÀ COM A LLENGUA FAMILIAR

	del 0 al 9%
	del 10 al 19%
	del 20 al 29%
	del 30 al 39%
	del 40 al 49%
	del 50 al 59%
	del 60 al 69%
	del 70 al 79%
	del 80 al 89%

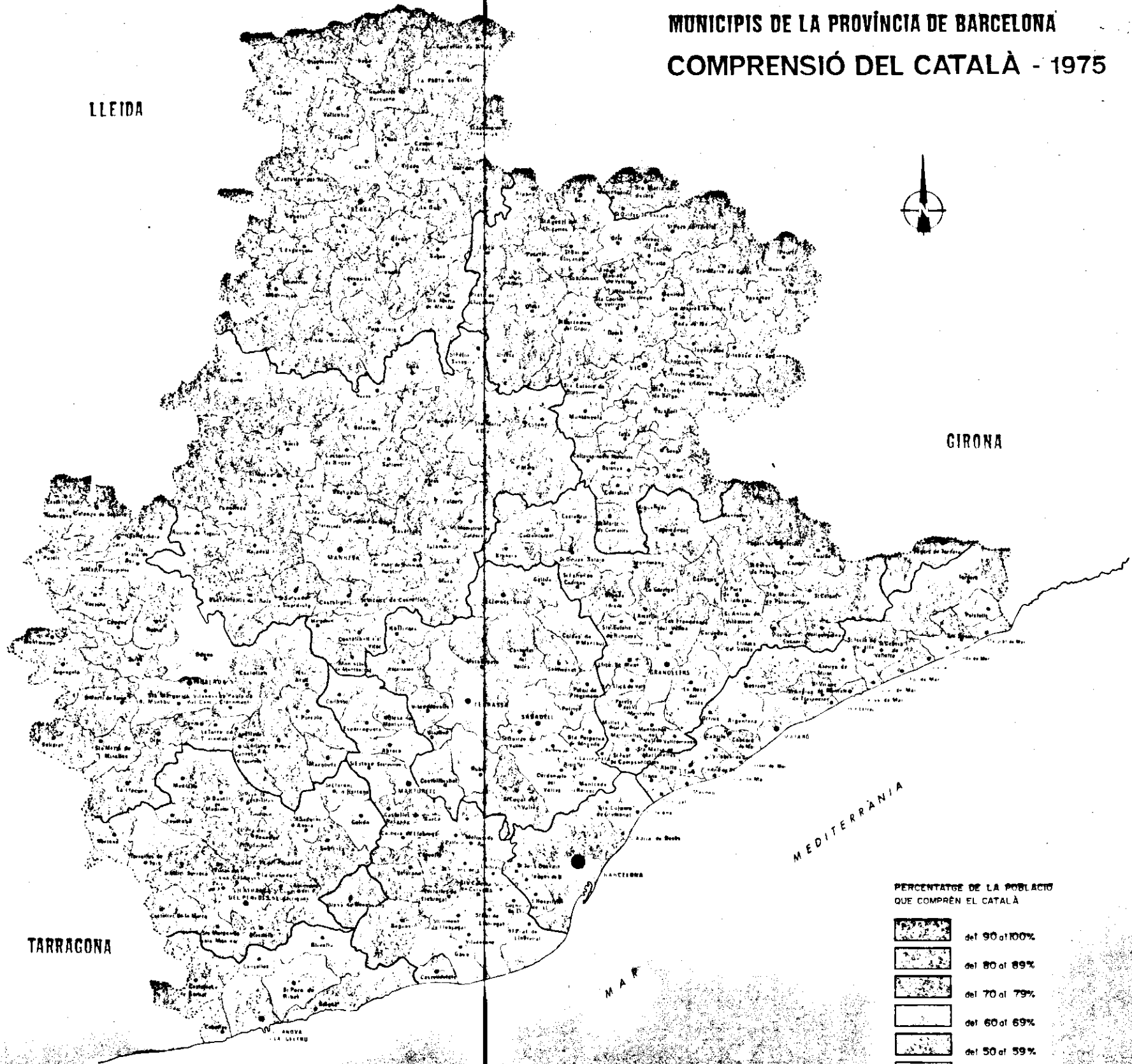
MUNICIPIS DE LA PROVÍNCIA DE BARCELONA

COMPRESIÓ DEL CATALÀ - 1975

LLEIDA

GIRONA

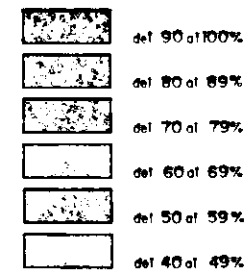

TARRAGONA

MEDITERRÀNIA

MAR

PERCENTATGE DE LA POBLACIÓ QUE COMPREN EL CATALÀ

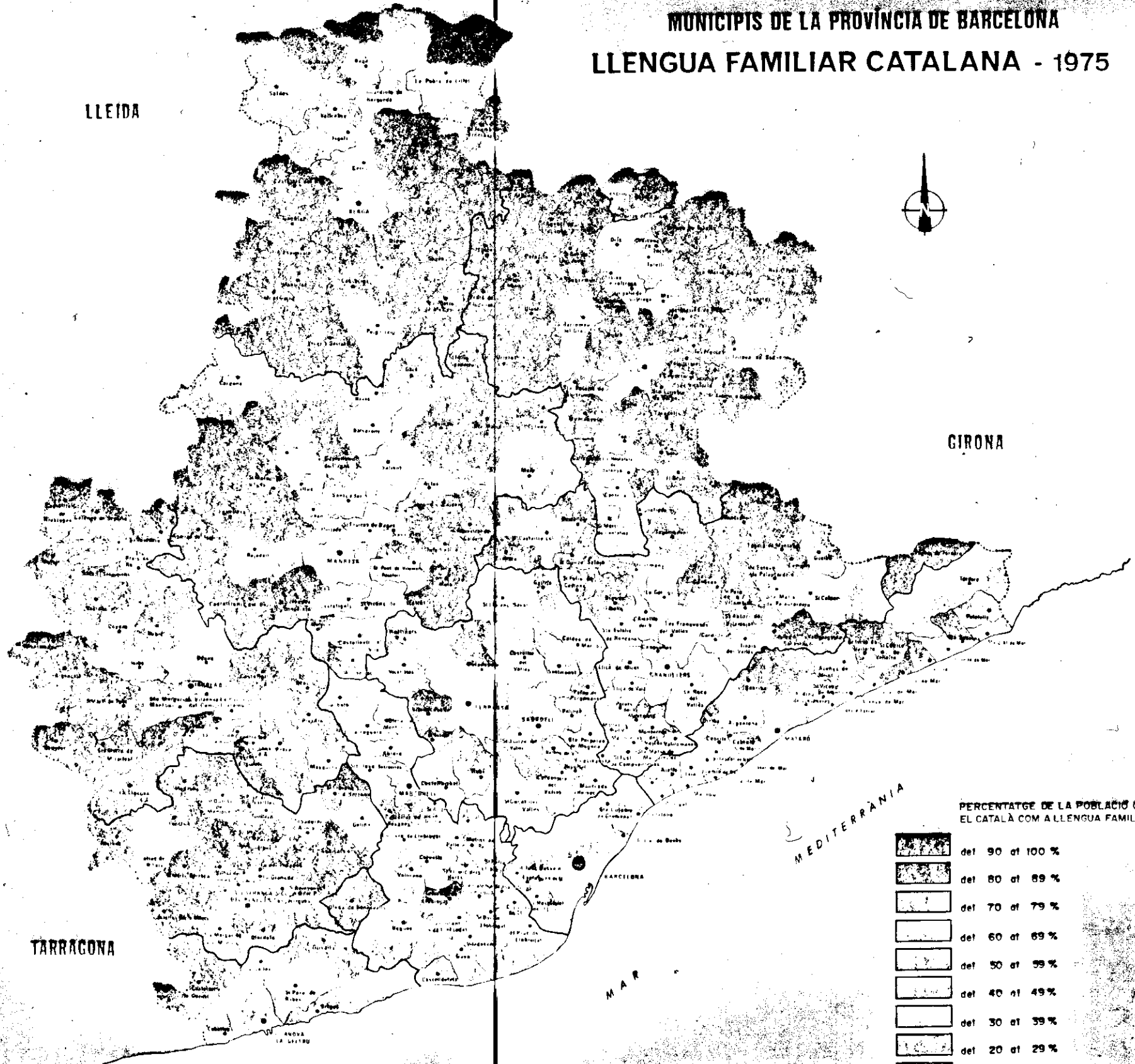
MUNICIPIIS DE LA PROVÍNCIA DE BARCELONA

LLENGUA FAMILIAR CATALANA - 1975

LLEIDA

GIRONA

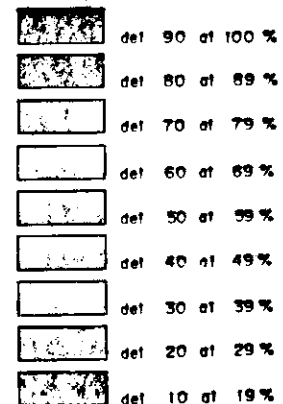

TARRAGONA

MEDITERRÀNIA

MAR

PERCENTATGE DE LA POBLACIÓ QUE TÉ EL CATALÀ COM A LLENGUA FAMILIAR

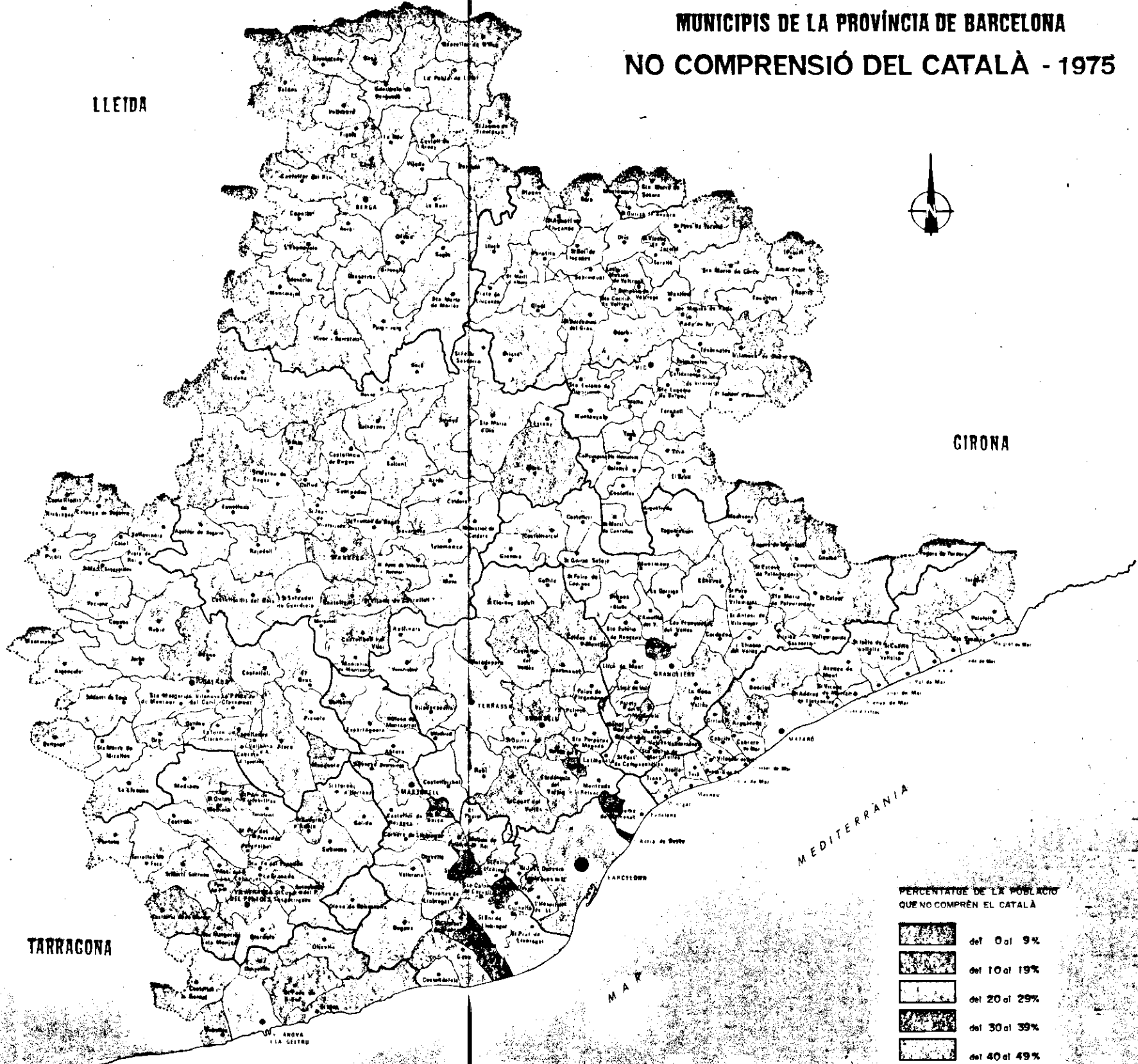

MUNICIPIS DE LA PROVÍNCIA DE BARCELONA NO COMPRESIÓ DEL CATALÀ - 1975

LLEIDA

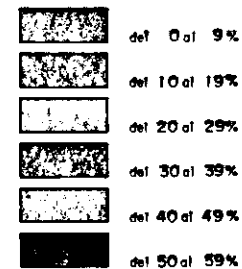
GIRONA

TARRAGONA

MEDITERRÀNIA

PERCENTATGE DE LA POBLACIÓ
QUE NO COMPREN EL CATALÀ

MUNICIPIS DE LA PROVINCIA DE BARCELONA

DESCONEIXEMENT DEL CATALÀ PARLAT - 1975

LLEIDA

GIRONA

TARRAGONA

MEDITERRANEA

MAR

PERCENTATGE DE LA POBLACIÓ QUE NO SAP PARLAR EL CATALÀ

